aci; trebue întru toate rânduială, după viţă!

— Nu se poate baciule dragă, mâncăm la o masă împreună, altminterea plec; iar moşul ridicând şiret din mustaţă îmi făcu voia.

— Adu! furculiţele şi lingurile din firidă, Sandule!

Le-a adus; apoi ne-am aşezat la o masă pe câte o buturugă rotundă de brad.

Mămăliguţa răsturnată pe un fund curat şi alb, răspândea mirosul atât de caracteristic şi aţâţător la mâncare. Din uşa chilerului Sandu apăru cu străchinĭ pline cu brânză şi unt galben.

Lipsit de eticheta prânzurilor de saloane de unde plecĭ în tot-deauna înfometat mă simţeam atât de bine aci, între moldoveniĭ meĭ! Cu mâna întingeam în unt şi brânză, gura o căscam mare, capul îl dam pe spate şi bucata cam peste măsură, aluneca totuşĭ iute şi cu poftă.

— Eĭ, dragiĭ meĭ, beţĭ o leacă de vinişor?

— Bem, boerule, răspunse baciul cel cu drept de vorbă, dar numaĭ aşa de gustare; ci-că «ghinul» ăsta, dacă beĭ maĭ mult, e otravă urâtă!

— Tu lasă acum, moşule, bea şi tacĭ din gură.

Am râs, am mâncat şi am băut ca nicĭ odată.

II

Stăteam tolăniţĭ pe iarbă. Moşneniĭ brazĭ scăpărau în toropeala dulce a luniĭ. Şipotă Bistriţa din vale şi se auzea bolborosind a ciudă. De pe cer se desprindea câte o stea alburie şi se afunda în gol, pierzându-se în ultima scânteе.

— Heĭ, boerule, zise deodată moş Ion, ştiŭ eŭ ce vă trebue!

— Ce, dragă baciule?

— Un cântecel care să-ţĭ meargă la inimioară!—Măĭ, Sandule, măĭ! ia zăĭ tu, ştiĭ, pe coarda dragosteĭ un cântec de-al tăŭ, dar zălăĭ bine, aĭ înţeles?

— Lasă, taică, lasă!

Şi unde începu, măre Doamne, o doină, de fremăta pădurea, de clocoteaŭ văile ascunse în umbră! Nu auzeaĭ,—simţeaĭ, vedeaĭ!

Vrăjit de melodia mistuitoare ce 'ţĭ răscolea simţurile adormite, vedeaĭ în închipuire perechĭ de amorezaţĭ iubindu-se în taină. Incă un suspin şi cântecul se stinse. Un «ce» bun şi dureros, mângâetor şi aspru făcea să trăesc o altă viaţă. M'am dus la Sandu.

Privea cerul şi plângea; fluerul îĭ căzuse din mâinĭ.

— Dar ce aĭ, flăcăule?

Nu'mĭ răspunse nimic, se sculă iute şi fugi pe poteca strâmtă în pădure.

— Moş Ioane!

— Nu te speria, boerule, c'aşa e Sandu al meŭ. Pârdalnica de inimă l'a făcut aşa. Iubeşte şi el o mândră de fetică, dar ce folos, boerule, că ea nu'l vrea şi'ĭ întoarce spatele.

— Bietul băiat!

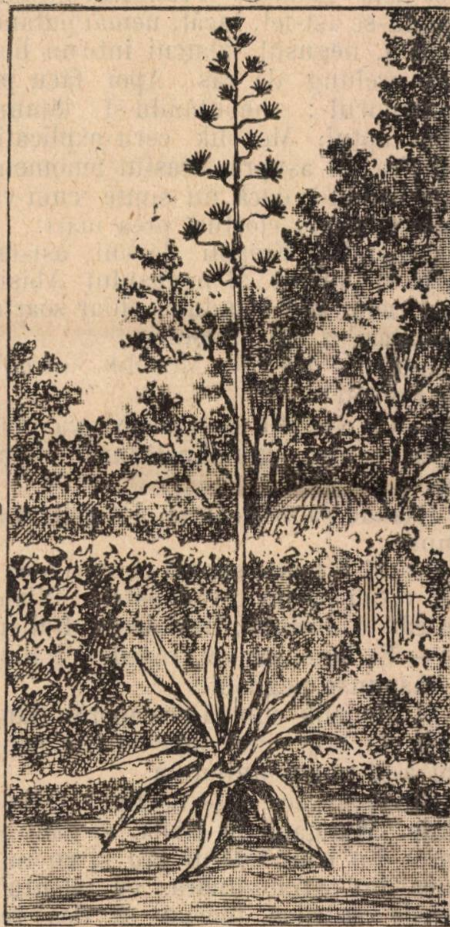
Şi tot gândind la el, nu dormiĭ toată noaptea.

J. Totu.

DE PRIN DEŞERTURILE ARABIEI

O PLANTA CARE PROVOACĂ RÂSUL

Dacă suferiţĭ de «spleen» — plictiseală, pe româneşte, — duceţi-vă în Arabia şi vă asigur că veţĭ găsi mijlocul de a râde, fără să vreţĭ. Să nu credeţĭ că e vorba de vr'o piesă caraghioasă sau de vr'un vodevil irezistibil, orĭ cine ştie ce istorisire

umoristică. Nu! Vi se va da să mâncaţĭ o plantă care e cunoscută sub denumirea de «planta râsuluĭ». Numele acesta i-a fost dat când s'a văzut că toţĭ aceia carĭ au înghiţit din sămânţa eĭ nu'şĭ puteau stăpâni râsul.

Arabiĭ de prin locurile unde creşte această miraculoasă plantă îĭ adună boabele şi le usucă. Cea maĭ mică doză face pe omul cel maĭ trist să râză ca un eşit din minţĭ. Cel maĭ posac om, dacă înghite o cantitate maĭ mare, începe să cânte, să joace, să strige ca un nebun, aproape un ceas.

Dar după veselia aceasta artificială urmează maĭ totdeauna un fel de beţie inconstientă. Celuĭ care râdea cu atâta poftă maĭ adineaorĭ, i se face somn şi când, după un repaos de câteva ceasurĭ, se deşteaptă, nu'şĭ maĭ aduce aminte de prostiile pe carĭ le-a făcut.

Cine voeşte să se vindece de neurastenie... să se ducă acolo.

m.

DIVERSE

Vor învia morţiĭ? — In lumea ştiinţifică se vorbeşte acum de experienţele bizare făcute de curând în laboratorul faimosuluĭ inventator Edison, — de către o savantă de origină rusă, d-na dr. Luiza Robinovicĭ.

Savanta rusoaică a făcut experienţele cu un epure. Toată lumea constatase maĭ întâĭ moartea evidentă a animaluluĭ. Dar inventatoarea, cu ajutorul unuĭ aparat inventat de dinsa, prin numeroase descărcărĭ electrice, a reuşit să determine reîntoarcerea epureluĭ la viaţă.

Cetitorul ne va scuti de amănuntele technice ale aceşteĭ minunĭ; destul să ştim că faptul s'a petrecut.

Fanaticiĭ ştiinţeĭ vor proclama de sigur că in curând morţiĭ vor învia, şi cimitirele se vor goli. Până la proba contrară însă, noĭ suntem maĭ scepticĭ.

Nu ne vine aşa de uşor să credem, că în cele din urmă omul va reuşi să suprime chiar moartea!...

Şi totuşĭ...

Un rajah pretenţios. — Acum vre-o doĭ anĭ, un rajah a trimis în Europa, pe unul dintre curteniĭ săĭ, căruia i-a dat o misiune puţin banală.

Iĭ ordonase să cumpere 4 vacĭ de rasă, de anumite dimensiunĭ. Dar dimensiunile acestea trebuiaŭ să fie observate cu cea maĭ mare stricteţă; nicĭ un milimetru maĭ mult.

Şi-apoĭ, înălţimea pe care o cerea acestor vacĭ, era cu totul exagerată: maĭ bine de un metru şi jumătate.

Zadarnic umblară diferiţiĭ agenţĭ prin toate ţările reputate ca bune producătoare de vacĭ. Până acum s'aŭ făcut cheltuelĭ de vre-o 15 miĭ de francĭ, fără nicĭ un rezultat.

Este evident că în cele din urmă rajahul va trebui să maĭ scadă ceva din pretenţiunile sale...

X.

AVENTURILE UNUI PRESTIDIGITATOR

MENELIK și VENTRILOCUL

Cine cunoaște pe Fregoli!.. Fregoli, omul cu atâtea chipurĭ, care alcătuia el singur, o întreagă trupă de actorĭ, luând cu o repeziciune uimitoare, toate aspectele, îmbrăcând toate costumele, într'o succesiune de transformărĭ neînchipuibile.

E de crezut că luĭ i-a revelat vocația un hazard tragic. Origina sa artistică nu aparține, fapt persiflant, istorieĭ. El e fiul unuĭ cordonier, care l'a învățat meșteșugul acesta cu multă răbdare bine-voitoare, doritor să'ĭ fie un demn urmaș, și convins chiar că, prin aptitudinile «cizmăreștĭ» ale miculuĭ Fregoli, această dorință i se va realiza. In timpul uceniciei luĭ de cordonier, micul Fregoli găsi timp, în clipele de repaos și libertate, și pentru a citi cărțĭ găsite la întâmplare. Tot de-odată el începu să observe, imaginĭ, trecătorĭ, viața și în fine ce'ĭ trecea pe dinaintea ochilor. El avea o voce caldă, răsunătoare și foarte muzicală, și marea dorință (chiar trebuință putem spune) de a imita gesturile, ticurile și cele-lalte, ale actorilor celebrĭ. Observa mult și în deosebĭ pe comedie, niĭ de valoare și pe prestidigitatorĭ. După ce își stabili cariera de cordonier, el deveni soldat.

Vioĭ, muncitor, rezolut, el fu un bersaglier model, unul din aceia carĭ nu obosesc nicĭ odată în marș, fie cu pas obicinuit, fie cu pas de goană.

Era caporal, când batalionul său primi ordin să meargă în Abisinia. La Adua, Fregoli se luptă ca un disperat pe când în juru'ĭ camaraziĭ picau întocmaĭ cum cad toamna frunzele de plop. In seara aceleĭ zile de luptă, el fu făcut prizonier de soldațiĭ negusuluĭ Menelik.

Toțĭ nefericițiĭ prizonierĭ aĭ acesteĭ armate semi-sălbatice și crude, fură nespus de rău tratațĭ și îndurară suferințĭ de nedescris, iar bietul Fregoli nu făcu de loc excepție la acest tribut de martir ostășesc.

Cu toate astea, el nu se întristă prea mult și începu chiar a doua zi dimineața să îndulcească suferințele camarazilor săĭ prin fel de fel de cabazlâcurĭ, ghiumbușlâcurĭ și caraghioslâcurĭ, imitând pe felurițĭ actorĭ marĭ, cântând nenumărate melodiĭ învățate în patria-mumă și făcând pe ventrilocul.

Din când în când, o voce depărtată, bizară, striga disperaților prizonierĭ: «Ewiva l'Italia!»

Era glasul de ventriloc, al bersaglieruluĭ Fregoli.

Frontul se înviora și speranțele renășteaŭ în sufletele sărmanilor prizonierĭ.

Un ventriloc! De unde să știe negusul Menelik că există un ventriloc printre supraviețuitoriĭ lupteĭ dela Adna.

Iată însă că, prin cine știe cine, se află la Curte despre năzdrăvanul de Fregoli. Și în câte-va ceasurĭ, prizonierul se află în fața luĭ Menelik, învingătorul, stăpânul viețeĭ sale.

El nu fu de loc intimidat de mutra sperietoare a negusuluĭ.

Stătu drept în mantaua sa găurită de gloanțe și avu înfățișarea unuĭ captiv plin de mândrie și de dispreț pentru moarte. Surise chiar.

Menelik era foarte curios să-l asculte, și dorind mult să fie distrat, îl îngriji cât se poate de bine. Il primi prietenește, și Fregoli râse atuncĭ cum văzuse el pe un mare artist dela Comedia Franceză, strâmbându-se ast-fel, încât, nemai putând rezista, negusul izbucni într'un hohot prelung de râs. Apoĭ făcu pe ventrilocul: neputându-șĭ lămuri bine faptul, Menelik ceru explicațiĭ luĭ Fregoli asupra acestuĭ fenomen, întrebându-l dacă nu simte cum-va durerĭ făcând eforturĭ prea marĭ.

Caporalul Fregoli deveni ast-fel artistul favorit al negusuluĭ Abisinieĭ, neuitând a îndulci chiar soarta camarazilor săĭ prizonierĭ.

Intr'una din zile, Menelik, întrebă pe Fregoli:

— Ce vreĭ tu să-țĭ acord, ca răsplată pentru giumbușlâcurile tale, bre.

Râzând ca tot-deauna, Fregoli răspunse:

— O! E foarte simplă cererea mea! Eŭ vreaŭ să-mĭ revăd patria! N'am de cât o dorință: revederea Italieĭ.

— Eĭ bine, tu veĭ revedea Italia, îĭ răspunse negusul.

Și Menelik eliberă pe caporal, dându-ĭ și o mie cincĭ sute de lire pentru a-șĭ reinoi uniforma.

Cincĭsprezece sute de lire! O bogăție. Ajungând în Italia, el dădu o parte din banĭ tatăluĭ său și cu mimica luĭ extraordinară, cu talentu'ĭ rar de ventriloc, începu să dea reprezentațiĭ, câștigând tot maĭ mulțĭ banĭ. Peste puțin timp deveni celebru. Fu nespus de bogat în acelaș timp, pînă în ziua când, la Paris, în teatrul *Trianon*—sunt maĭ mult de zece anĭ, pare-mi-se—totul îĭ pieri în flăcărĭ, decorurile, costumele, perucile, etc., întreg materialul său, care 'l costase zecĭ, sute de miĭ de francĭ; iar a doua zi după incendiul acesta el era tot acel «*grogisvani*» cel din trecut.

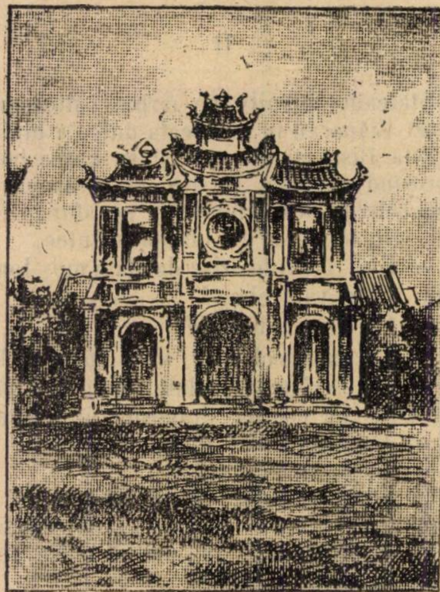
Dar Fregoli n'a fost cuprins de disperare și nu s'a descurajat o clipă măcar. Luptătorul din Abisinia poseda încă toate acele însușirĭ neobicĭnuite prin carĭ realizase atâția banĭ și devenise celebru. Renumele luĭ de-asemenea, îĭ rămăsese, ba chiar îĭ crescuse în urma incendiuluĭ dela Trianon. Maĭ găsise el câteva resturĭ din bogateleĭ colecțiĭ, sub cenușe, astfel că, luându'și-le, plecă vesel pe drumurĭ nouĭ să facă din noŭ avere. Și în scurtă vreme el reuși.

Deceniul din urmă a fost cea maĭ strălucită vreme a sa. In acești zece anĭ el a străbătut multe țărĭ și câte-va continente chiar,—de aceea și maĭ ales pentru că a fost și pe la noĭ prin Bucureștĭ, îĭ păstrăm un colțișor în amintirea noastră. Fregoli are azĭ un renume european și câteva milioane. Aventurile luĭ, dac'ar fi descrise, ar constitui o carte cu totul interesantă.

Felul neobicĭnuit în care a devenit ceea ce e, aventura extra-ordinară care i-a deschis poarta acesteĭ cariere strălucite pentru el și însușirile luĭ excepționale, îĭ dau înfățișarea unuĭ artist *sui generis* și-ĭ câștigă simpatia și interesul tuturora.

Phev.

VEDERI DIN ANAM

Fațada vestiteĭ și bizareĭ clădiri în care se află «Mormântul Regal».

UN LAC CURIOS

In insula Ceylan există un lac care se numește «Batticalva», aĭ căruĭ peștĭ scot sunete armonioase ce seamănă cu un cântec maĭ apropiat sau maĭ depărtat, după cum eĭ sunt maĭ mult sau maĭ puțin la suprafața apeĭ.

Lacul Batticalva s'a format dintr'o îngrămădeală de nisip, care încetul cu încetul a astupat îmbucătura

unuĭ râu. Peştiĭ carĭ locuesc în apele acestea aŭ darul de a cânta. Se zice că sunetele ce le produc sunt aşa de armonioase, încât se aseamănă cu miriade de harpe eoliene sau cu acelea ale unor ţitere, a căror muzică ar fi din când în când acompaniată de notele unuĭ bas profund.

Când te plimbĭ noaptea în luntre pe lacul Batticalva auzĭ sunetele a-

S'a mers maĭ departe. Uniĭ au susţinut că nu trebue să se vadă în asta decât un zgomot ciudat şi foarte slab produs de peştĭ şi repetat de cavităţile din fundul lacului, făcând astfel ecou şi mărind sau micşorând sunetul pe măsură ce peştele, în mersul luĭ, s'ar apropia sau s'ar depărta de ele.

Această teorie e foarte posibil să

cestea dulcĭ apropiindu-se sau depărtându-se, după cum te apropiĭ sau te depărtezĭ de locul unde staŭ aceştĭ muzicanţĭ.

Dacă lipeştĭ urechia de lopată în clipa când loveştĭ apa, observĭ că sunetul se măreşte foarte mult.

Invăţaţiĭ nu se înţeleg de loc asupra natureĭ exacte a acestor peştĭ-muzicanţĭ, dar indigeniĭ îĭ asigură că sunt nişte crustacee, cunoscute în ştiinţă sub denumirea de «Cerittium palustre».

fie maĭ aproape de adevăr, dar este curios că numaĭ peştiĭ din lacul Batticalva sunt în stare să cânte şi că nu se maĭ găseşte un specimen în nicĭ un alt lac sau lagună.

De sigur, ar fi foarte nostim când d-ta, cititorule, aflându-te la pescuit într'o dimineaţă şi după o aşteptare încordată de câteva ceasurĭ, te-aĭ vedea răsplătit cu apariţia vre-unuĭ peştişor, care ar începe să'ţĭ cânte o... serenadă.

a. m.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

— Fără îndoială că te înţeleg, dar asta nu ne înaintează nicĭ cu un pas. Afurisitul detectiv nu va veni aicĭ de cât dacă va voi-o dânsul.

— Trebue să-l facem noĭ să aibă voinţa aceasta, răspunse Larmette, cu dinţiĭ strânşĭ.

— A! dacă aĭ găsit tu vre-un mijloc!...

— N'am găsit încă, dar trebue să găsim unul... Il vom găsi... Şi odată intrat în închisoarea noastră, nu va maĭ eşi de cât mort. Numaĭ în starea aceasta vom putea să nu ne maĭ temem de dânsul. Apoĭ Defrau şi fica sa fiind în Siberia, vom putea în fine să dormim maĭ liniştiţĭ.

— Iţĭ spun pe onoarea mea că aş fi foarte încântat să se sfârşească odată... Ce fel de viaţă e aceea, când eştĭ mereŭ în aşteptarea uneĭ loviturĭ, despre care nicĭ nu ştiĭ bine de unde îţĭ va veni ?

In momentul acela flueratul uneĭ sirene spintecă aerul.

— E amiază, murmură Müller.

«Iată că vor eşi lucrătoriĭ de la uzine pentru a lua masa. Pentru moment, neavând de făcut altă ceva maĭ bun, putem cina şi noĭ, nu-ĭ aşa ?

Larmette îl privi cu dispreţ ; dar după un moment se răsgândi şi răspunse :

— Aĭ dreptate... căpătând nouĭ forţe, vom determina poate şi o mişcare maĭ vioae a creeruluĭ.

Porţile uzineĭ de filme cinematografice se deschiseră.

Lucrătoriĭ şi lucrătoarele eşeaŭ în nişte, fără acel zgomot care caracterizează de obiceĭ eşirile din alte fabricĭ.

Se vedea bine că lucrătoriĭ aceştia constituiaŭ un fel de aristocraţie în lumea munciĭ.

Bărbaţiĭ eraŭ curat îmbrăcaţĭ şi aveaŭ înfăţişarea unor funcţionarĭ.

Femeile de asemenea eraŭ curat îmbrăcate şi cu oare-care cochetărie ; în gesturile lor ghiceaĭ îndată demnitatea.

Mergeau în grupurĭ micĭ să "cineze în localurile obişnuite de prin împrejurimĭ.

Larmette şi complicele său se îndepărtaseră. Eĭ priveaŭ de la cealaltă extremitate a pieţiĭ defilarea lucrătorilor.

— Să mergem şi noĭ să mâncăm ! zise Muller. Simt nevoia unuĭ dejun bun pentru a-mĭ maĭ ridica moralul. Tramvaiul ne va conduce în zece minute la poarta galbenă, şi...

— Lacomule ! răspunse bijutierul, bagă de seamă că l comia să nu te piardă.

— Până atuncĭ, lăcomia asta mă scapă de desperare. Singurele momente bine pe carĭ le petrec sunt acelea pe carĭ le petrec la masă.

Şi întorcând spatele valuluĭ de lucrătorĭ, se îndreptară spre linia tramvaiuluĭ.

Mişcarea lor atrase atenţia unuĭ lucrător şi uneĭ lucrătoare, carĭ se plimbau în mijlocul grupurilor.

Bărbatul era înalt, brun şi purta o barbă neagră bine îngrijită.

Femeia era mică de statură dar foarte vioae.

Era o tînără pereche, saŭ cel puţin aşa fusese prezentată la uzină, unde fusese primită cu câte-va zile maĭ înainte, după recomandaţia expresă a directorilor.

Oameniĭ aceştia câştigaseră de la început simpatia camarazilor, prin veselia şi prin purtarea lor îndatoritoare. Cerură eĭ singurĭ, ca în prima lună, ca nouĭ sosiţĭ, şi pentru a'şĭ arăta dragostea către tovarăşĭ, să facă de gardă în timpul nopţiĭ.

Camaraziĭ găsiseră procedeul foarte bun. Poate că ar fi putut bănui că era la mijloc şi vre-un interes personal, dacă în momentul acela ar fi auzit următoarea convorbire :

— Larmette şi Müller ! murmurase tînăra femee.

— Chiar eĭ.

— Par a fi cam plictisiţĭ.

— Şi cum n'ar fi? Acum, după ce s'aŭ explicat, văd bine că sunt ameninţaţĭ de undeva, dar nu pot ghici de unde.

Femeia începu să râdă cu poftă.

— Trebue să mărturiseştĭ, patroane, că aĭ avut o idee...

— Tăcere ! Un singur cuvânt poate compromite toate combinaţiile noastre.

— Bine, bine... dar dinşiĭ sunt departe acum şi camaraziĭ nu pot bănui nimica. Nicĭ nu'ţĭ poţĭ închipui ce poftă nebună de râs mă apucă când tovarăşele mele de lucru mă strigă «Roza», orĭ când maestra îmĭ zice «d-na Daway»... Dacă

n'aş mai râde aşa pe înfundate din când în când, într'o zi ar trebui să izbucnesc.

Şi Jean Brot incepu a râde şi mai cu poftă :

— Sunteţi veselî amândouî, observă un lucrător care tocmaî se apropiase în momentul acela.

— Pe legea mea, răspunse falsul Daway, nişte tinerî căsătoriţi, carî îşî aŭ lucrul asigurat, n'ar avea nicî un motiv să fie melancolicî.

— Ştiŭ ; dar cunosc mulţî în situaţia d-voastră carî nu se cred aşa de fericiţî.

— Oh, răspunse Jean Brot cu gravitate, totul atârnă de femee. Bărbaţiî sunt întotdeauna mulţumiţî când aŭ o bună menajeră.

Dick nu'şî putu opri un surîs.

... Larmette nu se înşelase în presupunerile sale. Plecat din Moscova a doua zi după convorbirea pe care o avusese cu Negia, Dick se îndreptase spre Varşovia, unde aştepta Muller.

Din Varşovia plecară cu acelaş tren. Debarcară amândouî pe ţărmurile Seneî, fără ca Muller să fi avut vre-o bănuială în tot timpul acesta.

Dar, fără îndoială, Muller era grăbit să scape de caseta cu dublu fund pe care o purtase mereŭ cu sine în tot timpul călătorieî, căcî nicî după ce ajunse la Paris nu se odihni.

Abia ajuns în gara de Nord, se îndreptă spre bulevardele exterioare. Se urcă dintr'un tramvaî în altul pînă când ajunse la Vincennes.

Trecu prin faţa uz'neî cinematografice şi se opri la portiţa uneî case micî, cu o înfăţişare destul de modestă.

Dapă ce aruncă în jurul săŭ o privire cercetătoare şi se convinse că nimenî nu'l observa, deschise portiţa cu o chee pe care o scoase din buzunar şi dispăru înăuntru, pentru a nu se arăta din noŭ decât abia după o jumătate de oră.

Numai că, la intrare, avea sub-oară celebra sa casetă cu fundul dublu, pe când acum era cu mâinele libere.

Se întoarse în Paris, trase la un hotel confortabil şi se puse să se odihnească, fără să bănuiască un singur moment că Dick Fann îl urmărise de aproape, făcând exact aceleaşî drumurî şi popasurî ca şi dînsul.

A doua zi Jean Brot, care străbătuse Europa singur, debarcă de asemenea la Paris.

In aceeaş seară, minunat deghizat de Dick, se prezenta la uzinele dela Vincennes, sub numele de Roza Daway, nevasta aşa zisuluî mecanic Daway.

Zi cu zi urmăriră toate mişcările duşmanilor pe carî voiaŭ să-î demaşte.

Sosirea luî Larmette, convorbirile sale cu Müller, vizitele la casa de lângă uzină, nimic nu le scăpase.

Acum să duceau să cineze, intr'un debit-restaurant, situat la o mică distanţă.

In sala comună, un tânăr blond, cu o mutră şi nişte gesturî puţin cam pretenţioase, strigă de departe :

— Imî datorezî aperitivul, domnule Daway.

— Nu e cu putinţă.

— Ba da. Aî pariat că nu voiŭ putea închiria camera de jos, din pricină că sezonul este foarte înaintat.

— Şi nu cum-va aî închiriat-o?

— Da, domnule.

Tânărul cel blond triumfă. Dick avu un gest furios, ca şi cum afacerea ar fi fost de o deosebită importanţă.

— Şi afacerea s'a făcut? întrebă dînsul.

— De sigur. Prin urmare voî putea bea un vermut in socoteala d-tale.

— Am pariat şi prin urmare aî dreptul.

Şi pe când tânărul proprietar chema băiatul de serviciŭ pentru a-î da comanda, soţiî Daway schimbaŭ o privire repede.

S'ar fi zis că ştirea pe care o aflaseră îî înveselea. Mâncară cu poftă şi părăsiră localul cântând.

— Iată douî înamoraţi carî vor face o mică preumblare înainte de a se duce la lucru, glumi unul dintre lucrătorî.

Falşa Roza îl auzi şi-î răspunse de departe :

— Foarte bine!... D. primar mi-a recomandat pădurea Vincennes, pentru sănătate.

Celalt izbucni în hohote de râs, şi tânăra pereche dispăru.

Peste cincî momente eraŭ în pădure, şi-acum, d-na Daway, reluându-şî tonul eî adevărat, acel ton aşa de parizian al luî Jean Brot, murmură :

— D-ta mă uimeşti, în tot-dea-una domnule. In ce mod aî putut ghici că Larmette va închiria o cameră?

— Iţî repet, Jean, că eŭ nu ghicesc nicî-odată ; raţionez.

— Aşa spuî d-ta. Dar eŭ raţionez cât poftesc, şi cu toate acestea nu ajung la nicî un rezultat.

— Pentru că nu ştiî să te serveştî bine de facultatea raţionamentuluî.

«Să-ţî spun şi ţie cum am ajuns la deducţia cu Larmette, şi veî vedea îndată cât este de simplu.

— Ştiŭ, ştiŭ, răspunse ştrengarul. Lucrul pare simplu, dar nicî-odată n'aş reuşi să fac ca d-ta... Totuşî, povesteşte-mî, pentru că auzindu-te pe d-ta, am impresia că mi se citeşte un roman.

Detectivul surîse. Admiraţia sinceră a parizianuluî îl măgulea.

— Ascultă-mă, spuse dânsul ; carî pot fi ideile luî Larmette?

Omul acesta este convins că eŭ rătăcesc în jurul luî, urmărindu l pas cu pas. Trăeşte zile pline de nelinişte, fiecare moment putând aduce catastrofa.

— Asta o ştiŭ şi eŭ. Dar de aicî, şi până la închirierea caseî de peste drum de casa sa...

— Puţină răbdare. Larmette nicî n'ar fi putut face alt-fel.

— Ah!.. asta e prea mult! protestă ştrengarul, cu energie.

— Veî fi îndată de părerea mea. Larmette doreşte cu orî-ce preţ să mă reducă la neputinţă.

— De sigur.

— Bine. Dar dânsul neştiind de unde să mă ia, ce idee a *trebuit* să încolţească în creerul săŭ?

— Asta e treaba luî.

— Ba nicî de cum. Când cauţî pe cine-va, şi când acel cine-va se ascunde, te întrebî în ce mod l'aî putea sili să se arate.

— Asta e drept... Dar totuşî...

— Urmăreşte bine raţionamentul meŭ. Dânsul are acum radiumul furat. Dacă voiŭ putea dovedi că aşa staŭ lucrurile, atuncî toate acuzaţiile luî contra d-neî Defrau, cad de la sine.

— Inţeleg foarte bine.

— Eî bine!... Prin urmare, radiumul este obiectul luminos în care voeşte să mă atragă în cursă. Odată intrat, mă va împiedeca să es.

— Cum să te împiedece?...

Este cu putinţă oare?

— Eî, micul meŭ Jean, este în totdeauna cu putinţă să ucizi un om : lucrul acesta nu trebue să-l uiţî nicîodată.

Detectivul pronunţase cuvintele acestea cu un ton atât de grav în cât ştrengarul fu emoţionat.

— Aşa dar, d-ta presupuî, murmură dânsul, că s'ar putea.....

— Sunt sigur. Larmette nicî nu are alt mijloc pentru a ieşi din încurcătură.

Un duel de moarte s'a angajat între noî amândoî, şi este evident că dacă nu cad eŭ va cădea el. Inţelegî bine că nu acesta poate fi interesul săŭ.

«Pentru a mă atrage, *trebue* ca eŭ să cred că a şi putea pătrunde în casa cu radium fără să fiŭ surprins. Evident că timpul cel maî potrivit pentru asemenea lucru nu poate fi de cât noaptea.

Prin urmare, şi-a zis Larmette, dacă Dick Fann va crede casa deşeartă în timpul nopţeî, nu se va putea împotrivi dorinţeî de a pătrunde în ascunzătoarea noastră. Acuma sper că raţionamentul meŭ este destul de luminos.

— Fără îndoială. Numaî că tot nu pot pricepe cum aî ajuns la concluzia că va închiria casa de peste drum? Căcî îmî aduc bine aminte : gândul acesta l'aî avut din primele zile.

— Era foarte natural.

— De vreme ce spuî d-ta...

— Apoî, dacă mă introduceam în casa luî Larmette, de unde voeştî s'o ştie dânsul, dacă nu m'ar fi supravegheat?

— Eî bine?

— Când se afla tocmaî peste drum o cameră de închiriat, şi încă o cameră minunată ca aceasta, care are şi o intrare dosnică prin pădure, — cum voeştî ca un bandit de specia luî Larmette să nu sé folosească de un asemenea prilej?

Jean se lovi cu palma peste frunte!

— Ah! cât sunt de dobitoc, exclamă dânsul.

— Aşa dar continuă Dick, Müller va părăsi casa în văzul tuturor; apoi pe drumul dosnic din pădure va veni să se întâlnească cu Larmette în camera închiriată.

— Şi vor sta amândouĭ de pândă acolo. Numaĭ că vor putea să aştepte mult şi bine.

Dar Dick Fann clătină din cap şi răspunse hotărît:

— Te înşelĭ ştrengarule. Vor trebui să ne vadă, căcĭ altfel te întreb cum am putea să'ĭ prindem vre-odată în flagrant delict?

Jean voi să maĭ pue şi alte întrebări, dar detectivul îl opri cu un gest:

— E timp să ne reîntoarcem în atelier. Să fiĭ cu băgare de seamă la lucru Roza. Mi se pare că aceasta va fi ultima noastră şedinţă.

CAP. II

Cu toate că pădurea de la Vincennes era bine iluminată cu globurĭ electrice, tot maĭ eraŭ multe locurĭ carĭ rămâneau în umbră.

Un om mergea repede printr'o alee paralelă cu calea Poligonuluĭ. In curând ajunse în dreptul uneĭ străzĭ laterale care se termina în piaţa despre care am vorbit la începutul capitoluluĭ precedent.

După ce se opri un moment şi examină cu atenţie drumul, convingându-se că nimenĭ nu trecea pe acolo, străbătu repede piaţa şi intră din noŭ în pădure prin partea opusă.

Cum de-alungul arborilor eraŭ înşirate case şi grădinĭ, ajunse curând într'una din aceste grădinĭ.

In faţă era o casă modestă.

Nicĭ o fereastră nu era luminată. Dar la apropierea vizitatoruluĭ nocturn o uşă de lemn se deschise şi o voce prudentă şopti:

— Tu eştĭ?

— Da.

Omul intră şi uşa se închise în urma luĭ. In interior domnea întunericul cel maĭ complet.

Ceĭ doui oamenĭ ajunseră totuşĭ până la o a doua uşă.

Pătrunseră într'o altă încăpere unde întunericul era maĭ puţin opac. Se putea distinge o cameră de dormit simplu mobilată. Fereastra dedea în stradă.

— Nimenĭ nu te-a urmărit? întrebă omul care aştepta.

— Nimenĭ. Pot s'o afirm cu toată siguranţa. Am plecat pe la orele opt, am intrat în Paris, m'am dus la hotel, mi-am schimbat hainele, m'am transfigurat, am eşit apoĭ, am luat o trăsură şi după ce am străbătut maĭ multe străzĭ fără nicĭ o orientare logică, am dat drumul birjaruluĭ şi mi-am continuat calea pe jos. In modul acesta nimenĭ n'a putut să mă urmărească. Treĭ ore de drum, pentru a trece de la un trotuar la cel-l'alt! cred că nu este lucru tocmaĭ obişnuit, nu e aşa? Dar tu ce aĭ făcut?

— Am stat tot timpul şi m'am gândit; dar până acum nimic.

— Diavolul acela de Dick Fann este în stare să nu se arate de loc.

— Te asigur că va veni; tentaţia e prea mare.

Tăcură.

Larmette şi Müller stătură multă vreme pe gândurĭ. Căcĭ, după cum lesne se putea ghici, eraŭ Larmette şi Müller, în camera pe care cel dintâĭ o închiriase în dimineaţa aceleeaş zile, peste drum de casa în care se afla ascuns radiumul.

Stăteaŭ amândouĭ lângă fereastră şi prin perdele cuprindeaŭ strada cu nişte privirĭ lacome. Ar fi fost cu neputinţă să treacă cineva pe acolo fără ca dînşiĭ să nu'l vadă.

Dar timpul trecea. Intr'o încăpere de alăturĭ un ceasornic bătu miezul nopţeĭ.

— Nu va maĭ veni în noaptea asta, murmură Müller.

— Tăcere! Vom putea dormi cât vom voi în timpul zileĭ.

Dar şi Larmette era neliniştit. Maĭ trecu o oră. Ceĭ douĭ oamenĭ începură să aibă gesturĭ nervoase. In fie-care moment li se părea că aud afară zgomote misterioase şi atuncĭ, cu atenţia încordată, se înclinaŭ înainte, dând chiar perdelele la o parte.

Dar nu eraŭ decât iluziĭ; strada rămânea mereŭ tăcută, pustie.

Deodată însă auziră într'adevăr un zgomot. Un om venea pe trotuar cu paşĭ hotărîţĭ.

Ceĭ douĭ complicĭ îşĭ şoptiră:

— Dînsul este.

Era în adevăr Dick Fann. Poliţistul trecu înainte fără să se oprească la casa cu radiumul.

— Unde naiba s'o fi ducând?—murmurară banditiĭ dezolaţĭ.

Dar englezul, după ce mersese pînă la capătul străzeĭ şi examinase cu atenţie împrejurimile, se întorcea acum îndărăt.

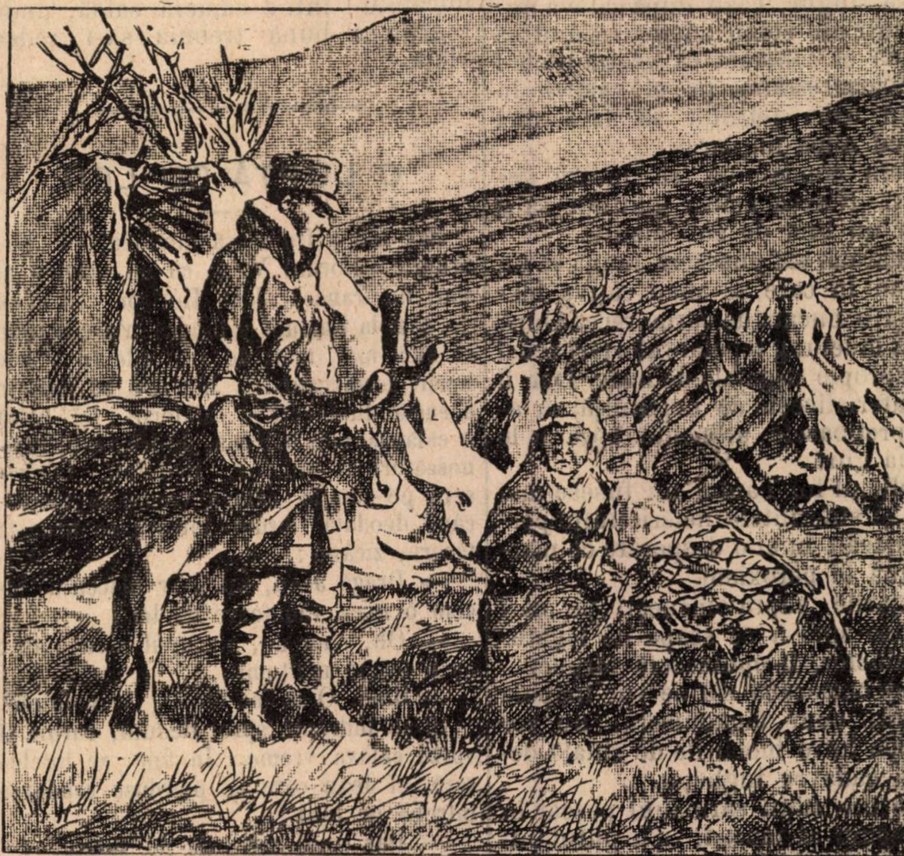
— E prudent Dick Fann, şopti Larmette. Bănueşte că ar fi la mijloc o cursă, dar a noastra este prea fină pentru a o putea ghici. Cred că de astădată vom pune mâna pe dînsul.

Tacură.

Dick se apropiase.

Acum mergea cu cea maĭ mare băgare de seamă, silindu-se să nu facă nicĭ un zgomot. (Va urma)

LOCUINŢELE LAPONILOR

Dăm aci o ilustraţie care reprezintă câteva din locuinţele poporuluĭ dela Nordul Europeĭ, ale Laponilor. Aceştĭ semi-sălbaticĭ trăesc în nişte corturĭ clădite pe jumătate din zăpadă. Singurul sprijin şi cel maĭ folositor animal domestic al lor e renul. In acest fel de locuinţe... lacustre vieţuesc maĭ mult de o pătrime de milion de Laponĭ. Priveliştea e cât se poate de interesantă.

Cruda aventură a unuĭ pescar

———

Islanda e cu adevărat ţara gheţeĭ. De aceea e uşor de înţeles că ea nu e de loc ospitalieră pentru nefericiţiĭ marinarĭ pe carĭ hazardul iĭ aruncă pe coastele sale.

Vaporul de pescarĭ «Thomas-Hamling», surprins de o furtună grozavă, naufragiă, nu de mult, în apele islandeze, şi echipagiul său, scăpând în întregime, se aventură în aceste pământurĭ îngheţate.

Cu nădejdea că vor găsi vre-un sătuc prin aceste locurĭ, oameniĭ porniră în marş, străbătând singurătatea. Unul din eĭ însă, anume Robert Gibson, alunecă pe o stâncă şi îşĭ răni piciorul stâng. Camaraziĭ luĭ îl purtară, pe rând, două zile.

Dar sforţările lor marĭ, lipsa de alimente şi gerul straşnic de pe meleagurile acelea, iĭ făcură să întârzie mult pe drum şi să risce astfel a pieri toţĭ în acel deşert.

Eĭ deciseră decĭ să lase pe rănit în vre-o grotă sau în ghiaţă, şi chiar aşa făcură, neuitând totuşi, înainte de a se depărta, să'l învălue cu toate hainele de carĭ le aveau de prisos.

Gibson, care se resemnase şi rămăsese singur, căzu după câteva minute într'un somn adânc. Când se deşteptă el constată că vestmintele-ĭ erau foarte strânse pe el, astfel în cât nu avea putinţa să facă nicĭ cea maĭ mică mişcare.

El era condamnat să moară nemişcat. N'avea măcar putinţa să'şĭ scoată un braţ de sub manta.

Camaraziĭ săĭ puseseră lângă el un mic sac în care se aflau câţiva biscuiţĭ şi o bucată de carne rece. După marĭ şi îndelung repetate sforţărĭ reuşi să'şĭ apropie degetele de buze. Dar iĭ era materialiceşte cu neputinţă să apuce preţioasele alimente spre a le duce la gură.

Supliciul luĭ Tantal nu fusese maĭ mare, şi suferintele nefericituluĭ pescar năşteau în el o desperare ce mergea pînă la paroxism.

Sforţările supra-omeneştĭ pe carĭ le făcuse spre a se scăpa de legăturile hainelor, iĭ epuizaseră forţele.

Când camaraziĭ săĭ se vor înapoia la grotă, cum făgăduiseră, nu vor maĭ găsi între blocurile de ghiaţă decât un cadavru îngheţat...

Câte ore stătu sărmanul pescar în acest somn al morţeĭ, n'a putut nimenĭ să afle. Când în fine deschise ochiĭ, iĭ fu dat să guste un chin.

In cea dintâĭ clipă, el scoase un strigăt, văzând un ţăran islandez care apăruse pe o colină la o distanţă de câţiva metri.

Călare pe un căluţ, în urmă-ĭ se zăreau alţĭ câţiva ţăranĭ. Aceştia păreau sălbatecĭ. Moartea decĭ nu maĭ întârzia să se apropie şi să ia pentru totdeauna pe Gibson din această lume a durerilor necontenite.

Dar ţăraniĭ, fără să-l vadă, trecură inainte şi după câteva minute, dispărură.

In vântul care sufla răzbind pînă în fundul groteĭ, pescarul începu să urle, căznindu-se din nou şi cu tot restul de puterĭ să scape din vestmintele'ĭ carĭ erau ca nişte cătuşe.

Şi astfel prin zvârcolirile şi ţipetele luĭ, cătă să atragă din nou pe ţăranĭ dinaintea groteĭ.

Ce situaţie îngrozitoare! Acest om de 25 de anĭ care ajunse, în toată puterea tinereţeĭ, să spuie vieţeĭ *adio* şi, resemnat, să moară de foame şi de frig, tremura acum.

Chinurile luĭ cele maĭ marĭ era maĭ mult din cauza fricеĭ. Intervenind un acces de nervĭ, datorit marilor sforţărĭ făcute şi emoţiunilor neobicinuite, Gilson, cu un ţipăt sfâşietor, lăsă capul jos pe pământ şi nu-ĭ rămase de cât să aştepte sosirea morţeĭ, mângâitoare supremă.

Dar iată că în aceste dureroase împrejurărĭ, când părea că pentru el totul s'a sfârşit, tovarăşiĭ săĭ de drum se 'ntoarseră din satul unde fuseseră, şi luară pe nenorocitul rănit, ducându-l într'o cameră caldă, unde îngrijirea bună trebuia să-ĭ redea viaţa.

O LUPTĂ CU LEII

———

Era într'o frumoasă dimineaţă de Februarie. Lordul V. şi cu un prieten al său, un francez, Jean Hérison, se aflau de o zi la Kartum şi fiindcă n'aveau timp să stea maĭ mult de treĭ zile în aceste locurĭ fermecătoare, hotărîră să facă în această dimineaţă o călătorie. Işĭ luară o călăuză maĭ bătrână, dintre vestiţiĭ cunoscătorĭ aĭ pustieĭ, Beduiniĭ. Călăriseră pe cămile câtava vreme în tăcere, când deodată lordul întrerupse această tăcere, zicând:

— Dragă Jean, nu ţi-ar plăcea să facem o mică vânătoare de leĭ?

— Oh, cum nu, scumpul meu amic: aş fi foarte mulţumit.

— Bine. O să mă înţeleg cu Beduinul.

Şi se îndreptă spre Beduin, căruia iĭ vorbi câtava vreme. In fine, se înţeleseră, şi Jean care îşĭ pierduse răbdarea întrebă pe lord:

— Dar ce-aĭ stat atât de vorbă?

— Uite de ce. Beduinul e cam fricos şi îmĭ tot spunea să nu ne aventurăm într'o asemenea vânătoare. Văzând însă că vreaŭ cu orĭ-ce preţ să vânez un leu, îmĭ spuse că mă va conduce acolo pe unde se plimbă de obiceĭ leiĭ.

Trecuseră două ore dela hotărîre, când de-odată se auzi în depărtare un muget groaznic la fel cu tunetul. Beduinul zise cutremurat lorduluĭ:

— Acesta e urletul unuĭ rege teribil. Alah să ne apere.

Lordul dădu ordin să se călărească maĭ repede. Călăuza rămânea tot în urmă. Peste puţină vreme deteră peste o urmă. O urmară despre Nord fiindcă de acolo venise mugetul. După puţin zăriră leul în depărtare, dar, spre a lor surprindere, văzură maĭ departe încă un leŭ.

— Eŭ atac pe al douilea, zise lordul, iar tu, Jean, pe cel dintâiŭ; Beduinul să ne apere în cazul când nu vom nemeri bine.

După aceste vorbe se întoarse şi nu maĭ văzu pe călăuză de cât ca un punct mic la orizont.

— A rămas, fricosul, în urmă...

Eraŭ la vre-o sută de paşĭ de primul leŭ. Lordul făcu un mic ocol şi când fu aproape de leul al douilea, auzi o detunătură de puşcă: Jean trăsese.

De-odată auzi şi un strigăt. Strigătul era al prietenuluĭ săŭ. Lordul se întoarse repede şi văzu leul agăţat de spatele cămileĭ. Fără a pierde vreme, ochi şi trase. Leul se clătină şi căzu; dar în acest moment se auzi un urlet şi maĭ îngrozitor ca cel dintâĭ, care făcu pe lord să se cutremure; el trase repede cuţitul din brâŭ, se întoarse în şea şi se găsi faţă în faţă cu al douilea leŭ, care tocmaĭ ridica laba spre a'l lovi. Lordul iĭ dete repede o lovitură de cuţit în unul din ochĭ, scoţându-i'l. Urlând de durere, leul, la rândul luĭ, izbi pe lord peste umărul drept. Acesta căzu de pe şea în nesimţire din cauza mareĭ piederĭ de sânge.

. . . .

Când se deşteptă din amorţeală, se afla în patul său din coliba închiriată din Kartum şi la căpătâiul său era Jean.

— Maĭ trăeştĭ! zise el plin de bucurie şi îşĭ şterse o lacrimă.

După o lună lordul se făcu bine şi îşĭ urmă drumul împreună cu Jean spre Leopoldville, ţinta călătorieĭ lor.

Cals

POŞTA REDACŢIEI

——

Calscarus (Iaşi).—Dorim să ştim cine sunteţi şi de unde aveţĭ bucata trimisă.

Nelli N.—Nu ne-aţi maĭ trimis nimic.

N. B.—Regretăm; am prefera o traducere.

S. Sl.—Colaboratorĭ avem destuĭ. Primim numaĭ lucrărĭ îngrijite.

Vetor.—O vom publica în curând.

Anul XII.—No. 699. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercurĭ, 29 Septembrie, 1910

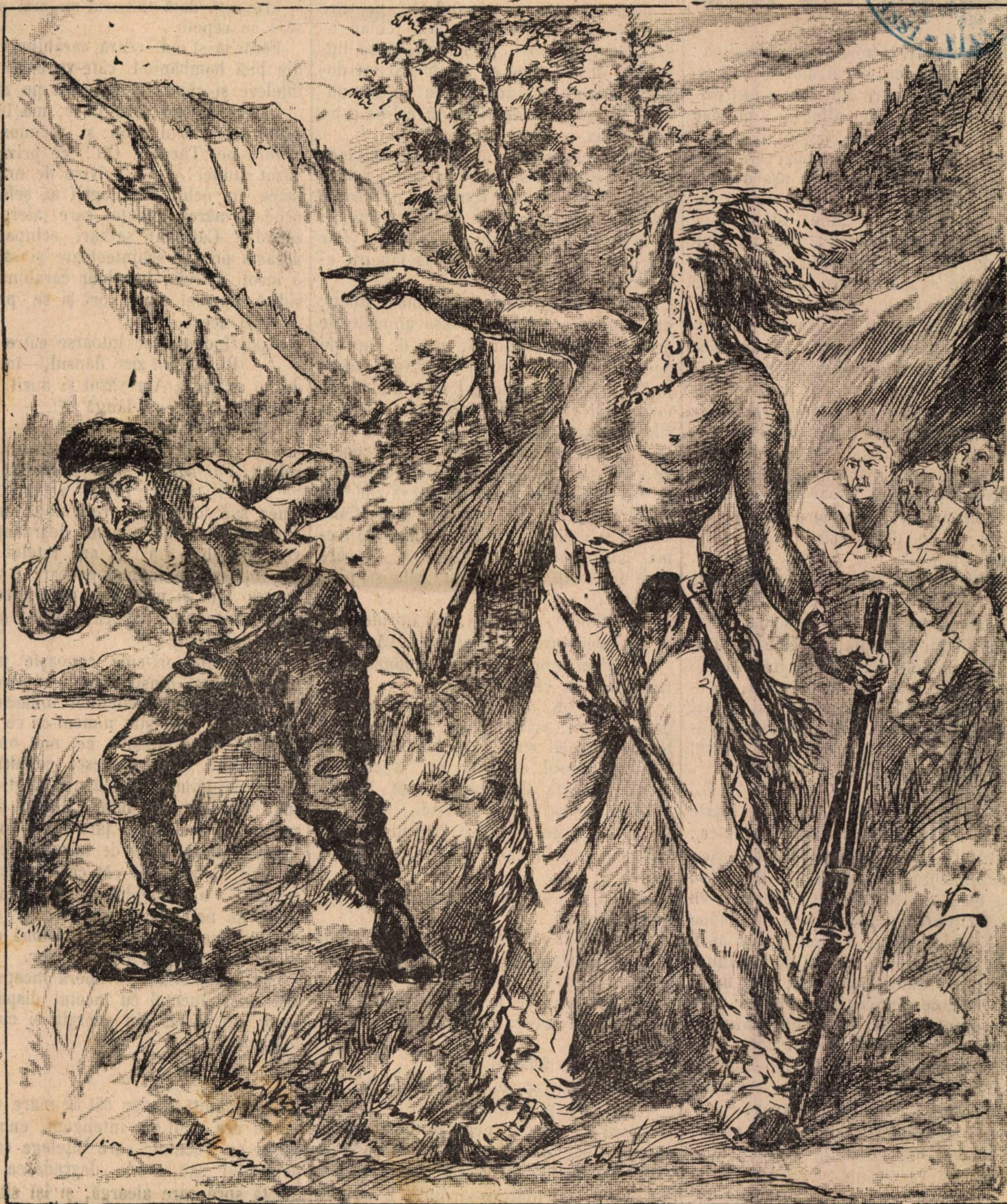
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

RĂZBUNAREA UNUI INDIAN. — (Vezĭ pag. 4648.)

Răzbunarea unuĭ indian

——

Canadianul îşĭ începu ast-fel povestea :

— Vă afirm că eram amicul săŭ, şi chiar singurul dintre albĭ care a fost primit în coliba sa, căcĭ albiĭ nu-ĭ plăceaŭ de loc; şi dacă a fost tratat totdeauna de bandit şi nebun sanguinar, era pentru că nimenĭ nu-l cunoştea aşa de bine cum îl cunoşteam eŭ. Nu! nimenĭ altul de cât mine n'a putut şti ceea ce era în realitate *Tăcutul*; nicĭ un altul afară de mine nu s'a putut apropia aşa de bine de dânsul pentru a citi pe faţa sa mândră şi tristă, adevăratele ideĭ ale acestuĭ om taciturn, şi nimenĭ n'a priceput fapta la care numaĭ eŭ am fost martor... A fost un criminal, de oarece a lăsat în urma luĭ peste treĭ-zecĭ de cadavre... Şi cu toate acestea era în adevăr criminal?.. De câte orĭ de atuncĭ, nu mi-am pus această întrebare! Povestitorul se opri, părând agitat de gândurĭ triste şi repetă încetişor : «Era în adevăr criminal?» Apoĭ făcu un gest de îndoială şi de descurajare şi ne privi iarăşĭ.

«Am făcut totul pentru a'ĭ explica fapta şi a i se respecta cel puţin memoria, reluă dânsul cu durere : un soldat, chiar când e singur în luptă, nu este un asasin. Insă nimenĭ n'a voit să mă asculte şi maĭ puţin încă să mă creadă, şi— Dumnezeŭ să mă ierte!—am fost arestat ca complicele săŭ!.. Cu toate acestea aveam tot dreptul să'l apăr pe amicul meŭ mort pentru că eu il omorîsem!

— D-ta!

— Eŭ!.. Da!.. eu!.. Oh! ştiu foarte bine tot ce aŭ povestit ziarele şi lumea : împuşcătura, pădurea bombardată, corpul desmembrat de mitraeză! Dar când prima lor ghiulea îşĭ făcu intrarea în stufiş, *Tăcutul* murise, ucis de mâna mea... Ah! dacă aş fi ştiut! dacă aş fi ştiut!.. Dacă aş fi prevăzut că vor aduce tunul contra unuĭ singur om, i-aş fi lăsat să facă ce pofteaŭ, şi n'aş fi avut să'mĭ reproşez astăzĭ moartea amiculuĭ, căcĭ moartea sa m'a chinuit tot-d'auna ca şi cum numaĭ eŭ aşĭ fi vinovatul. Şi totuşĭ credeam că fac bine!.. Avut-am oare dreptate?.. S'aŭ n'am avut?

Omul se opri din noŭ, chinuit mereŭ de îndoială, orĭ poate de remuşcare şi se gândi câteva minute :

— Ascultaţĭ, ne zise dânsul în sfârşit; trecuse cât-va timp de când frecventam «rezerva» al căruĭ şef era dânsul, amicul tuturora, vânând cu unul şi cu altul; însă nicĭ odată *Tăcutul* nu aruncase măcar o privire asupra mea; părea că nicĭ nu mă vede, şi nicĭ odată nu intrasem în coliba sa. Dânsul locuia singur, vâna singur, şi seara, sombru şi taciturn, se aşeza singur lângă foc în faţa uşeĭ. Nu vorbea nicĭ odată nesilit şi atuncĭ vorbea numaĭ spre a da ordine saŭ câteva sfaturĭ; de altfel ceĭ-lalţĭ, conştienţĭ de valoarea sa, îl stimaŭ şi îl respectaŭ şi se lăsaŭ duşĭ orbeşte de el.

«Dânsul trăia cu vânatul săŭ, pe care nu'l vindea nicĭ odată, nicĭ chiar agenţilor companieĭ, preferând să se lipsească de tot ceea ce ar fi excitat dorinţa altora; şi când trecea un neguţător, *Tăcutul* se închidea în colibă şi nu voia să ia parte la tocmeală.

«Până atuncĭ eŭ nu înţelesesem încă cauza acesteĭ tristeţĭ şi acesteĭ izolărĭ permanente, acesteĭ renunţărĭ dureroase întipărite cu statornicie pe figura şefuluĭ; şi degeaba îĭ întrebam pe ceĭ-lalţĭ. Dar într'o zi îmĭ fu dat să desleg lămurit enigma :

«Unul dintre aceĭ neguţătorĭ liberĭ, una dintre acele numeroase animale de probă, hoţĭ şi criminalĭ, carĭ de fapt nu aduc cu eĭ decât alcool şi otrăvurĭ, trecu pe la «rezervă» ridicând în schimbul câtorva chilograme de otravă toate blănurile din wigwamurĭ. Trist şi iritat asistaĭ la vânzare, gândindu-mă la scenele de epilepsie, poate chiar sîngeroase carĭ se vor desfăşura timp de câteva zile fără ca nicĭ o putere să le poată opri. Când aceste schimburĭ se făcură eŭ eram tocmaĭ lângă căruţa neguţătoruluĭ la care eraŭ înhămaţĭ nişte câinĭ gata să pornească.

— Eĭ bine, dar d-ta, vânătorule, îmĭ strigă negustorul, n'aĭ nimic de vânzare?

— N'am nimic pentru dumneata, îĭ răspunseĭ cu răceală.

— Oh! oh! făcu el rîzând, nu eştĭ de loc vesel, prietene, dar mă prind, că te voĭ înveseli eŭ... Iată! priveşte icĭ!

«Neguţătorul desfăcu un pachet şi scoase o sticlă din care turnă într'un păhăruţ pe care mi'l întinse.

— Gustă de icĭ, zise dânsul clipind din ochĭ cu un aer răutăcios, e foarte bun.

«Cu o mişcare a mâineĭ repeziĭ paharul departe.

— Aĭ luat de aicĭ tot ce s'a putut lua, îĭ ziseĭ cu asprime. Pentru ce nu plecĭ?

«Neguţătorul se învineţise; sângele i se urcase la creer. Dar mie nu-mĭ păsa de loc :

— Pleacă tâlharule!

Pleacă maĭ repede... orĭ dacă nu...

«Ah! era prea mult!

«Beat de mânie, neguţătorul se repezi asupra mea, cu tot pericolul la care se expunea în mijlocul aceluĭ trib indian. Mă îndepărtaĭ dintr'o săritură, îĭ apucaĭ pumnalul şi îl răsturnaĭ.

Dar în acelaş timp mă apucă cu cealaltă mână de gât şi mă strînse cu violenţă.

«Mă aflam într'o situaţie critică şi nu maĭ credeam să scap teafăr când apăru o figură indiană. Indoit de greutatea unuĭ pumn de fer, adversarul îmĭ dete drumul.

Indianul îl ridică de haine, îl balansă batjocoritor şi îl făcu să se rostogolească lângă roata căruţeĭ sale. Apoĭ luă carabina neguţătoruluĭ şi o îndreptă către acesta :

— «Pleacă!» zise dânsul scurt.

«De astă dată tâlharul nu maĭ aşteptă să i se repete.

Fără să-şĭ maĭ ceară carabina, plesni din bicĭ bombănind câte-va cuvinte neînţelese şi câiniĭ se repeziră pe zăpadă.

Indată ce mă văzuĭ liber, mă întorseĭ către apărătorul meŭ şi recunoscuĭ cu mirare pe Tăcutul. Oh! ce privire am văzut atuncĭ!... Ce privire de ură strălucea în ochiĭ ceĭ negriĭ aĭ şefuluĭ pe când urmărea căruţa care alerga prin zăpadă! Cât timp se zări echipajul, această privire schinteetoare şi sălbatică o însoţi mereŭ; ba chiar carabina sa se ridică de maĭ multe orĭ şi se plecă în direcţia aceia.

Apoĭ Indianul se întoarse către mine:

— «Bine! îmĭ zise dânsul,—întinzându-mĭ mâna... Am văzut şi auzit. Locul amiculuĭ meŭ este lângă şef.

«Ne înţelesesem.

«De atuncĭ am trăit de multe orĭ în coliba *Tăcutuluĭ*. Am putut să citesc pe faţa sa rând pe rând resemnarea, ruşinea saŭ furia când vre-o nouă mizerie, o nouă rană saŭ o nouă degradaţie lovea în tribul săŭ. Şi am înţeles... da, am înţeles ura intensă pe care o simţea pentru albĭ şi maĭ ales pentru cel maĭ mare duşman al poporuluĭ săŭ : neguţătorul de alcool.

«Nu poate orĭ-cine cunoaşte ura pe care o poartă dînşiĭ albuluĭ şi care zace în inima tuturor indienilor înflăcăraţĭ şi prevăzătorĭ; nu ştie nimenĭ cu ce fel de albĭ aŭ aface dânşiĭ; ceĭ maĭ oneştĭ îĭ batjocoresc şi îĭ umilesc, ceĭlalţĭ sunt brute saŭ tâlharĭ. Pot dânşiĭ să ştie dacă sunt vre-uniĭ maĭ bunĭ? Dânşiĭ aŭ văzut nu de mult cum ţara lor a fost cutreerată de tot felul de mizeriĭ; indieniĭ nu văd în albĭ de cât ceea ce sunt în realitate : o primejdie pentru dânşiĭ, şi acum un noŭ flagel maĭ teribil de cât toate : alcoolul care se consumă din ce în ce maĭ mult în pădurile lor.

Otrava desăvârşeşte opera începută de mizerie şi încetul cu încetul dispare tot ce a maĭ rămas din energia şi mândria indiană.

* * *

— Gândiţĭ-vă dar cât de mare trebue să fie ura unuĭ om inteligent, energic şi sobru ca Tăcutul, care înţelege căderea poporuluĭ săŭ, vede degradarea complectă spre care aleargă, şi îşĭ simte în acelaş timp neputinţa.

«Şi cu timpul ura aceasta nu face de cât să crească, şi ceea ce trebuia să se întâmple, s'a întâmplat.

«Intr'una din zile, când unul dintre aceşti neguţători de alcool întârzie prea mult prin vecinătatea tribului, părând că se bucură de efectul pe care începuse să-l producă otrava sa, carabina şefului se îndreptă în spre dânsul şi neguţătorul căzu în rîu cu craniul zdrobit.

Povestitorul dete o lovitură puternică de pumn în masă; ochiï îï schinteiară şi ne aruncă o privire de neîncedere.

— Bine a făcut! strigă dânsul... A avut dreptate Tăcutul!... Cine oare ar îndrăzni să-l blameze pentru că a omorât o asemenea canalie?

Dar în curând fostul poliţist canadian se linişti; rămase cât-va timp nemişcat şi încet, încet ochiï săï reflectară un fel de oroare.

«Bine a făcut, repetă dânsul cu vocea înăbuşită; dar n'a fost numaï atât!... Indată ce văzu rezultatul foculuï de puşcă, Tăcutul se îndepărtă încetişor de colibe, cu carabina pe umăr, şi dispăru în stufiş... Era amicul meü după cum v'am spus!...

«Văzusem în ochiï săï o expresie de ură şi de hotărîre rece, care mă făcu să mă tem de ceva... Nicï eü nu ştiam de ce... îmï luaï imediat armele şi porniï pe urmele sale.

«Se făcuse noapte. Şi urmele se cunoşteaü greü pe pietrele colţuroase de pe marginea rîuluï.

Fuï silit să mă opresc şi să aştept reîntoarcerea zileï... Poate aşï fi înlăturat multe nenorocirï dacă nu mă opream.

«A doua zi, porniï din zorï la drum. Insă urmele în loc să se îndepărteze spre pădure după cum bănuiam, din contra, duceaü către aşezămintele unde suntem acum. Când mă apropiaï de eşirea din pădure, auziï focurï de puşcă îndepărtate şi repetându-se de maï multe orï, ceea ce mă făcu să bănuesc o nenorocire, şi abia ajunseï pe câmpie şi privirea îmï fu izbită de două cadavre.

In faţa uneï micï ferme, în mijlocul unuï grup de copiï se agita o femeie înebunită de spaimă:

— «Dar ce s'a întâmplat pe aicï? o întrebaï eü.

— «Un indian! strigă dânsa plângând şi cu un aer rătăcit... Un indian, care omoară de azï de dimineaţă tot ce întâlneşte în cale!... Mi-a omorât pe ceï doï fiï aï meï pe când se duceaü la câmp... Bărbatul meü este acolo cu ceï-l'alţï oamenï... Vedeţï!... îl alungă!... Şi el omoară mereü!...

«Intr'adevăr, încolo maï departe, alerga în neregulă pe câmpie o mulţime de oamenï carï creştea dintr'un moment într'altul, focurile lor de carabină pocneaü neîncetat către o ţintă necunoscută pe când printre eï cădeaü mereü alte corpurï. Puţin după aceea, trupa aceasta dezordonată se retrase brusc către marginea păduriï pentru a se ascunde acolo, şi se făcu linişte.

«In curând ajunseï la fermierï.

— Sunt maï mult de două-zecï de cadavre, îmï spuseră dânşiï cu un aer sombru şi descurajat.

«Indianul se retrăsese la vre-o cincï sute de metri într'un boschet rar de arborï înconjurat de mlaştinï; de acolo supraveghia toată vecinătatea şi era peste putinţă să părăsească cineva pădurea fără a se expune foculuï săü. Se trimesese de dimineaţă un curier pînă la staţiunea cea maï apropiată pentru ca să telegrafieze cele întâmplate şi să ceară trimeterea imediată a unuï detaşament de poliţie. Dacă acest ajutor venea cu un tren special, ar fi ajuns înainte de a se face noapte şi eraü hotărîţï să'l aştepte, mulmindu-se să supravegheze stufişul de arborï, înainte de a lua o hotărîre.

«Se găseaü acolo aproape două sute de oamenï şi toţï se înfricoşeaü de unul singur. Dar pe câmpia goală şi împrejurul unuï stufiş înconjurat de o mlaştină, unde drumul era penibil şi încet, câtă nenorocire putea să aducă un om ca acela, trăgător infailibil, cu o carabină care avea zece focurï şi care preţuia maï mult decât cea maï bună armă de războï!

* * *

«Către seară sosi prin pădure detaşamentul poliţieï. Indată ce primi explicaţiile necesare, ofiţerul comandant înaintă către margine pentru a'şï da seamă de dispoziţia locurilor. Insă deodată întinse braţele şi se rostogoli la pământ, cu pieptul străbătut de un glonte.

«In faţa aceşteï dovezï de vigilenţă şi dibăcie superioară, sub-ofiţerul căruia i se cuvenea de drept comanda rămase câtva timp nehotărît.

— Drace!—exclamă dînsul— afacerea asta o să coste multe vieţï!

«Apoï ordonă oamenilor săï să se culce pe brâncï, strecurându-se astfel pînă la adăpostul primilor arborï şi începu o teribilă descărcătură de focurï.

«După trecere de un ceas cu acest exerciţiü, sub-ofiţerul comandă ridicarea şi începu asaltul. El însuşï se aşeză în capul trupeï şi se repezi pe câmpie. Insă de-abia mica trupă atinsese marginea mlăştineï, când sergentul făcu la rândul săü o săritură teribilă şi căzu în mlaştină.

«Linia soldaţilor făcu o ondulaţie uşoară când se văzu lipsită de şef şi ezită câtva timp; dar văzând cum cade din rîndurï mereü câte o nouă victimă, se retrase cu grabă în pădure.

«Noaptea se apropia şi se credea cu probabilitate că indianul va profita de întuneric pentru a fugi; în timpul acesta însă nicï unul dintre soldaţï nu voi să'şï ia responsabilitatea de a începe un noü atac, de a face sacrificiul altor vieţï, fără un şef măcar şi fără nicï o ordine; atuncï se trimese din noü un curier. Dar eü cunoşteam foarte bine pe «Tăcutul» şi eram departe de a crede că va fugi. Ştiam cu siguranţă că îşï va satisface ura pînă la ultima suflare.

«Noaptea aceea a fost lungă şi grozavă! Mă aşezasem departe de acest măcel nefolositor, gândindu-mă cu durere la pierderea fatală a prietenuluï meü, întristat la gândul că cine ştie ce avea să se maï întâmple şi întrebându-mă ce aş fi putut face ca să opresc acest masacru. In cele din urmă hotărîrea mea era luată, şi în momentul când se arătă prima lumină a auroreï, mă îndepărtaï hoţeşte de pădure, alergând pe pajişte.

«Mie nu'mï era aşa de greü să mă strecor fără zgomot prin mlaştinï şi să ajung la stufişul de arborï, fără să fiü văzut şi nicï auzit; trebuia însă să fac un înconjur enorm pentru ca să mă apropiü pe dindos. Când ajunseï la primiï copacï, cerul se roşise la răsărit şi soarele era gata să răsară.

«— Sunt eü, şefule! — strigaï atuncï pentru a'l anunţa. Am venit pentru a te ajuta să fugï.

«Apoï mă ridicaï încetişor şi zăriï pe «Tăcutul» întins pe pântece în dosul unuï bloc de piatră. Abia întoarse capul şi mă privi numaï un moment, dar în această privire putuï citi o încăpăţânare aşa de sălbatică, încât mă descurajaï. Fără să'mï răspundă, «Tăcutul» îşï reluă prima poziţie, cu carabina în mână şi cu ochiï ficşï înspre pădure, întocmaï ca o pisică sălbatică la pândă.

Indianul părea că nu mă aude şi nicï măcar că mă vede. Deodată îï scânteiară ochiï, ridică încet carabina şi trase. Din locul în care şedeam, nu puteam vedea câmpia, dar o exclamaţie înăbuşită de triumf îmï dete să înţeleg că indianul făcuse o nouă victimă.

— Asta trebue să se isprăvească odată, şefule!—strigaï eü apropiindu-mă; amicul d-tale e acela care îţï cere aceasta. Un asemenea masacru nu poate să servească la nimic şi aceia pe carï îï omorï nu ţi-aü făcut nicï odată vr'un răü. Trebue să încetezï, şefule!

Insă carabina «Tăcutuluï» se încărca şi descărca neîncetat şi în acelaş timp o ploae de gloanţe căzu asupra noastră. Ce se petrecea oare acolo? Probabil că se prepara un noü asalt... Câţï aveaü să maï cadă oare în lupta asta!

«Atuncï cu inima zdrobită, pe jumătate nebun, făcuï o sforţare oribila pentru a'mï putea îndeplini pînă la capăt hotărîrea care mă împinsese la aceasta şi strigaï cu vocea înăbuşită:

— Eï bine, dacă e aşa, apără-te, «Tăcutule»! căcï, dacă îmï va fi posibil, toate acestea trebue să înceteze.

«Indianul înţelese: se ridică dintr'o săritură, se aşeză în faţa mea şi ridică carabina. Dar, cu o iuţeală de care nu m'aş fi crezut capabil, trăseï cel dintâï. «Tăcutul» scăpă arma şi căzu cu faţa la pământ.

* * *

In momentul următor răsună o puter-

nică detunătură și o ghiulea traversă micul tufiș. Dar era prea târziŭ!.. prea târziŭ!.. îmĭ omorâsem prietenul!.. eŭ îl omorâsem!.. și această crimă mă apasă, credeți-mă»!

Povestitorul privi rătăcit în jurul săŭ fără să pară că ne vede; apoĭ își sprijini fruntea în palme și murmură:

«Am făcut bine, orĭ am făcut răŭ»?..

C. Arghir.

Din țara diminețelor liniștite

Războiul vânătorilor de tigrii

Moartea principeluĭ Ito, a-tot-puternicul proconsul pe care Japonia îl însărcinase cu administrarea Coreeĭ, și pe care un patriot coreean l-a abătut cu un glonte de revolver, a atras din noŭ atenția lumeĭ asupra miculuĭ regat din extremul orient.

Evenimentul acesta ne amintește că regatul diminețelor liniștite a încetat de a'șĭ merita dulcea sa poreclă.

Cu toată tăcerea pe care o observă telegrafiștiĭ din Seul și de la Semulpo, unde cenzura japoneză este în floare, nouiĭ supușĭ aĭ mikaduluĭ nu se lasă anexațĭ tocmaĭ de voe bună.

. * .

Ne aducem aminte că atuncĭ când agențiĭ japonezĭ smulseră abdicarea bătrânuluĭ împărat, reușiră să-l înlocuiască cu fiul acestuia, care era un instrument mult maĭ docil. In acelaș timp licențiară și armata indigenă. Ne aducem aminte de asemenea de purtarea soldaților coreenĭ, carĭ desminţiră legenda ce se crease despre dânșiĭ, că ar fi niște soldațĭ lașĭ, gata să se vândă celuĭ dintâĭ venit.

Când aŭ fost somațĭ să depue armele, soldațiĭ coreenĭ, aŭ răspuns îndreptându-le asupra dușmanuluĭ patrieĭ lor.

Sângeroase revoluțiĭ aŭ izbucnit în toate părțile imperiuluĭ.

Apoĭ, de-odată, se făcu iar tăcere.

Și Europa nu maĭ știu nimic din cele ce se petreceaŭ acolo, în afară de știrile pe carĭ bine-voiaŭ să le comunice agențiĭ niponezĭ.

Nu de mult a venit în Europa știrea că maĭ multe miĭ de japonezĭ carĭ plecaseră să se stabilească în Coreea, aŭ fost nevoițĭ să se întoarcă în patria lor.

Japoneziĭ aŭ dat explicația că tot maĭ bogat era pământul lor de cât pământul coreean.

Adevărul este însă, că regatul «diminețelor liniștite» s'a ridicat în massă, contra năvălitorilor.

E interesant de constatat, că principaliĭ șefĭ aĭ revolteĭ sunt niște tinerĭ ofițerĭ carĭ aŭ învățat arta militară în Japonia.

In adevăr, japoneziĭ, în vremea când nicĭ nu îndrăzneaŭ să spere că vor putea să-șĭ anexeze Coreea, dorind să-șĭ poată crea o bază serioasă de influență, aŭ deschis școalele lor militare din Tokio, tinerilor nobilĭ coreenĭ.

Indată ce a izbucnit revoluția, aceștĭ tinerĭ patrioțĭ aŭ fugit în țara lor și aŭ format o societate secretă sub numele de *Eni-Pyang*, adică «armata în vecĭ credincioasă».

La societatea aceasta s'aŭ unit în curând și faimoșiĭ vânătorĭ de tigri, despre carĭ vom vorbi maĭ la vale.

Orĭ-ce individ care voia să intre în ligă, trebuia să facă jurământul următor:

— «Jur că voĭ ucide pe orĭ-ce om care se poartă cu capul ras».

Prin urmare, orĭ-ce japonez întâlnit în cale, trebuia ucis.

Și membriĭ ligiĭ s'aŭ ținut de cuvânt.

. * .

Tigriĭ carĭ locuesc în munțiĭ Coreeĭ, se deosibesc de alțiĭ prin forța lor mușchiulară. E o specie cu mult maĭ spăimântătoare de cât teribiliĭ «mâncătorĭ de oamenĭ» din Bengal.

In aceeaș regiune există niște muntenĭ întreprinzătorĭ, carĭ și-au făcut o specialitate din vânatul fiarelor. Oameniĭ aceștia, de și nu sunt înarmațĭ de cât cu niște simple puștĭ, nu se sfiesc să urmărească tigrul și să se lupte piept la piept cu el.

De obiceiŭ vânătorul se strecoară binișor printre stufișurĭ până ce reușește să ajungă la o mică apropiere de fiară. După acest amănunt se poate judeca cât de potrivițĭ sunt munteniĭ coreenĭ pentru un războiŭ de hărțuială.

Când reușește cineva să se apropie așa de mult de un tigru, fără să-ĭ deștepte atenția, înseamnă că a făcut o ispravă de care numaĭ puținĭ indienĭ orĭ locuitorĭ aĭ pădurilor ar fi capabilĭ.

Deodată teribilul carnivor aude un zgomot care 'l face să ghicească prezența dușmanuluĭ.

Și-atuncĭ, dintr'o săritură, se repede.

Care vânător poate spune că s'a aflat vre-odată într'o situație maĭ critică? Munteanul corean n'are la îndemână acele gloanțe explosive, carĭ măresc curajul nemrozilor modernĭ.

Pușca sa primitivă n'are decât o singură țeavă. Și este o armă atât de grea, încât vânătorul nicĭ nu poate ochi cu ea la umăr.

Dar coreanul a învățat din cea maĭ fragedă copilărie să tragă fără să ochească.

Aproape nicĭ nu se cunosc cazurĭ când un vânător de tigri corean și-a greșit prima lovitură.

O detunătură, una singură, și tigrul cade, lovit drept între ochĭ de o bucată grea de fier.

Astfel este rasa de oamenĭ care a alergat să mărească rîndurile ligeĭ coreane.

Cea maĭ crudă, cea maĭ nemiloasă și maĭ trădătoare luptă de guerilă pe care a înregistrat-o vre-odată istoria popoarelor, avea să dovedească Japonieĭ că Coreea maĭ avea încă apărătorĭ.

Vânătoriĭ de tigri, nerăbdătorĭ să dea o lecție bine meritată năvălitorilor, nicĭ nu așteptară ca tovarășiĭ lor maĭ civilizațĭ să fi sfârșit organizarea armateĭ.

Eĭ atacară pe neașteptate maĭ multe detașamente dușmane, carĭ fură complect distruse. Setea de răzbunare fu împinsă pînă acolo, încât fură masacrate chiar caravane de emigranțĭ, fără să fie cruțate măcar femeile.

De altminterĭ, procedând astfel, răspundeau japonezilor «dinte pentru dinte», de oare-ce niponeziĭ dăduseră foc maĭ multor orășele bănuite că s'ar fi unit cu răzvrătițiĭ.

Dar în curând întărirĭ puternice sosiră din Japonia. Vânătoriĭ de tigri se refugiară în munțĭ și de acum înainte lucrară cu maĭ multă prudență.

Și luptele au continuat cu o nouă înverșunare. Multe detașamente japoneze, prinse în defileurile munților, au fost cu desăvârșire distruse.

De multe orĭ nu rămânea nicĭ măcar un singur om, care să poată duce la Seul știrea dezastruluĭ.

Anexându-șĭ Coreea, Japonia s'a angajat într'o aventură grea de tot. Și va simți maĭ bine lucrul acesta când China, mândră de tânăra sa armată, îĭ va aminti drepturile sale de suzeranitate asupra regatuluĭ «diminețelor liniștite.»

V. For.

Omul care nu doarme

Vi s'a întâmplat vre-odată să avețĭ insomniĭ și să petrecețĭ nopțĭ albe? A doua zi urmează o rea stare generală a corpuluĭ, și imediat alergăm la medicĭ. Ce vețĭ putea spune oare de cazul canadianuluĭ Henry Stefens, care, timp de treĭ-zecĭ și treĭ de anĭ, n'a închis ochiĭ aproape de loc?

Henry Stefens a fost până în timpul din urmă gardian de noapte.

Să nu credețĭ că a ajuns să nu doarmă din pricina meserieĭ sale! adevărul este că s'a crezut desemnat de starea sa fizică particulară, pentru postul de gardian de noapte. Un gardian de noapte care oferă serioase

garanţiĭ contra somnuluĭ, este un om preţios. Şi vă rog să credeţĭ că nu exagerez de loc când vă spun că Stefens n'a închis ochiĭ timp de treĭ-zecĭ şi treĭ de anĭ.

A fost examinat de numeroşĭ medicĭ; nicĭ-unul dintre eĭ însă, n'a putut explica fenomenul. De alt-fel Stefens maĭ oferea şi particularitatea de a fi cu totul nesimţitor: puteaĭ să-l loveştĭ în or-ce parte a corpuluĭ, căcĭ dânsul nu simţea nimic.

Acum cât-va timp Stefens a căzut şi s'a lovit cu capul de trotuar. Imediat a recăpătat facultăţile somnuluĭ, şi-acum simte mereŭ nevoia de a dormi. Şi-a recăpătat de asemenea sensibilitatea.

Se înţelege că un om care n'a dormit atâta vreme, simte acum nevoia de a dormi mereŭ.

Principalul este că în tot timpul insomnieĭ sale, Stefens s'a bucurat de cea maĭ perfectă sănătate.

Faptul a fost constatat de numeroase persoane demne de cea maĭ deplină încredere şi prin urmare nu sufere nicĭ-un fel de desminţire.

Paul H.

SCENE DIN VIAŢA CHINEZA

Pagoda vârstelor în Şhangaĭ

Acesta e templul unde chineziĭ carĭ cugetă, vin să se roage pentru viaţă lungă. Ca să ajungĭ la pagoda aceasta trebue să trecĭ printr'un adevărat labirint de străzĭ scurte şi înguste, de uşĭ, de podurĭ, de trecătorĭ, etc. E înconjurată de o grămadă de construcţiĭ de toate felurile, din toate epocile şi făcută din toate materialele ce constituesc şi caracterizează cetatea chinezească.

In acte, iubitoriĭ de viaţă carĭ sunt foarte mulţĭ în China ca şi aiurea, nu s'au arătat prea respectuoşĭ către zeiĭ sorţiţĭ să îngrijească de cel maĭ preţios bun al omuluĭ, din orĭ ce parte ar fi. Am voi maĭ bine să vedem această fagodă pe o piaţă bine deschisă şi maĭ cu seamă... curată, cu împrejurimile plăcute, înconjurată de grădinĭ, cu un orizont ce te ar predispune la maĭ multă îngăduinţă, într'un mediu întreţinut cu dragoste şi cu respect de mâna credincioşilor.

Vom vedea îndată că interiorul corespunde exterioruluĭ, că ulicioarele murdare carĭ o mărginesc pe două părţĭ, cu zidurile lor roase şi negre, sunt cadrul adevărat al unuĭ tablou uzat de timp, de fum şi de lipsa de îngrijire.

* * *

Aproape de intrare, de-acurmezişul străzeĭ sunt puse grinzĭ, susţinând zidul templuluĭ şi clădirea care-ĭ face faţă, acoperit de afişe roşiĭ, chinezeştĭ, şi două caturĭ de rogojinĭ aŭ fost aşezate pe ele ca pentru a închipui un acoperiş. Cum soiul acesta de verandă nu'ĭ aşezată deasupra porţeĭ de intrare care e maĭ departe cu vre-o câţĭva metri, nu poţĭ şti dacă acoperişul acesta a fost aşezat pentru a apăra pe credincioşĭ pe ploae saŭ numaĭ pe trecătorĭ.

Intrăm prin uşa din faţă cu bare de lemn, într'o curticică plină de fumul care ese din sfeşnicele de fier masiv, în carĭ se consumă pachete întregĭ de lumânărĭ fine. Vre-o zece copiĭ se joacă pe jos cu banĭ de aramă găurițĭ, iniţiându-se de pe acum la jocul pe care chineziĭ îl iubesc maĭ mult de cât îşĭ iubesc pagodele şi pe care autorităţile europeneştĭ îl urmăreşte fără succes de altfel.

Mă uit la eĭ fără să'ĭ turbur: dar pe când ochiĭ meĭ privesc scena însufleţită a copiilor şi se întorc către zidul unde e angajată o partidă, foarte palpitantă, pentru două-treĭ bucăţele rotunde de aramă şi găurite zăresc aproape, o deschizătură de uşă, şi în năuntru scena foarte localnică a fumătoruluĭ de opium, unul din fiinţele templuluĭ. Este întins pe un culcuş; lângă el tava pe care se află lampa ce serveşte la aprinsul narcoticuluĭ, aproape de capul aşezat pe o pernă. Cu o mână ţine pipa, scurtă şi groasă, care atinge flacăra cu partea în care se pune narcoticul, şi care e mereŭ alimentat pe măsură ce conţinutul se consumă. E înconjurat de fum gros, prin care poţĭ vedea ochiĭ luĭ pe jumătate închişĭ, aşteptând beţia. Numaĭ vârful degetelor sale, carĭ ţine acul desemnat să ia preţiosul lichid, se mişcă.

El ne vede, pleoapele i se ridică greoĭ şi surâde, cu o expresie de beatitudine paradisiacă. In curând va fie-care pentru o vârstă [dela un an dormi, adâncit în visele îndoelnice cărora îl lăsăm.

Lângă uşă, e o fereastră ale căreĭ geamurĭ sunt înfăţişate printr'o cantitate de pătrăţele micĭ, formate din golurĭ, scoicĭ bivalve, străveziĭ, obişnuite în mările Chineĭ şi carĭ slujesc pretutindenĭ pentru ast-fel de lucru. In colţul curţeĭ, o cămaşe e agăţată de un bambus, uscându-se după ce a fost spălată. De acolo se vede tot interiorul templuluĭ care nu-ĭ închis, şi se întinde sub marele acoperiş pe care l'am văzut de-afară acoperit cu olane vechĭ.

In fund e intunerec, şi numaĭ câte-va liniĭ aurite lucesc în umbră, şi tot ceea-ce se găseşte înăuntru se desemnează în forme vagĭ. Iată-ne înaintea unuĭ şir de şaizecĭ până la optzecĭ de Budha carĭ sunt sorţiţĭ

până la opt-zecĭ. Odinioară eraŭ numaĭ şaĭ-zecĭ, dar bătrâniĭ trecuţĭ de această vârstă, simţind nevoia de a se ruga pentru a maĭ trăi încă, aŭ făcut să se maĭ adauge încă două-zecĭ.

Trebue să notăm că Chineziĭ socotesc anul naştereĭ ca un an încheiat şi că un copil născut la 30 Decembrie are la 2 Ianuarie următor douĭ anĭ în loc de treĭ zile.

Toţĭ zeiĭ sunt auriţĭ, saŭ maĭ bine zis, aŭ fost, arătând icĭ colo stratul inferior de pictură în minium, şi staŭ jos saŭ în picioare, într'o poziţie umilită saŭ o atitudine ameninţătoare, de dimensiunĭ obişnuite.

Aceştia par a fi femeĭ după figură şi înfăţişare: ceĭ-lalţĭ războinicĭ cu faţa galbenă saŭ neagră, severă, strâmbă, saŭ monstruoasă; uniĭ sunt fără barbă iar alţiĭ aŭ o coadă lunga de cal plecând dela buza superioară şi ascunzând toată partea de jos a măşteĭ.

Costumele sunt aproape la fel, ve-

chĭ mi se spune. Ceia ce îĭ deosibeşte unul de altul, în afară de trăsăturile frumoase saŭ urâte, sunt animalele ce ţin în mâinĭ şi pieptănăturile lor foarte deosebite.

Iată uniĭ carĭ poartă un pumnal saŭ o halebardă, o sabie, vre-o bâtă în semn de masacru; alţiĭ aŭ vre-un animal mic, boŭ, epure, porc saŭ şarpe; alţiĭ, iarăşĭ un băţ, un stindard saŭ un drapel.

Unul mare, foarte aurit, are un coş pe ceva care seamănă cu un coif şi din coş ese capul unuĭ şarpe în care mi se pare că recunosc teribilul cobra al Indieĭ. Pieptănăturile sunt căciulĭ, diademe, mitre, înalte saŭ scurte, turtite saŭ lungĭ, simple saŭ complicate, cu arcurĭ, cu colţurĭ, cu clopoţeĭ, şi pe de-asupra uneia din ele stă cocoţat vre-un purcel saŭ alt animal.

Inaintea fie-căruia e câte-o tăbliţă subţire, aurită, pe care stă scris, în litere chinezeştĭ, o vârstă, şi credincioşiĭ, venind să se roage pentru graţia a încă câţĭva anĭ de viaţă, caută pe aceea care corespunde cu a lor şi'şĭ îndreaptă rugăciunile către respectivul Budha.

* * *

Pe când umblam de colo pînă colo printre curioşiĭ carĭ ne înconjurau, vorbind şi râzând ca şi cum ar fi fost pe stradă, douĭ tinerĭ intrară şi începură să caute cu grije zeul la care să se roage. Când însă observară că ne uităm la eĭ, işĭ întrerupseră căutările, căcĭ, zic eĭ, draciĭ de străinĭ nu fac decât să indispue zeiĭ şi astfel să nu le asculte ruga.

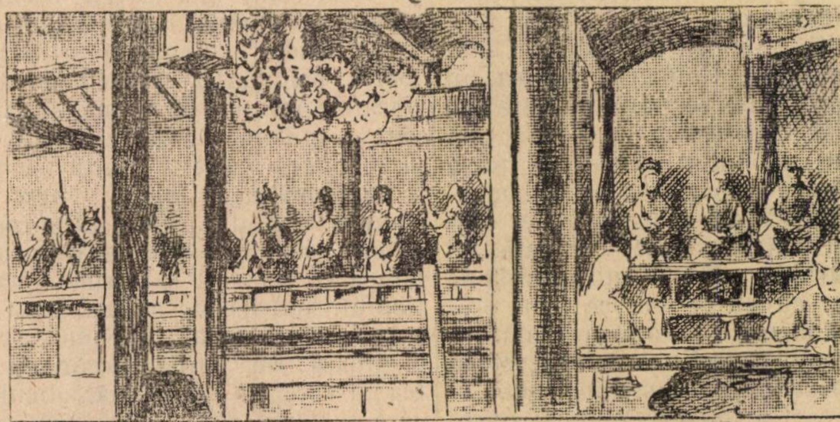
— Dar ce sunt animalele acelea carĭ şi-au găsit loc în sfântul locaş? Care le este semnificaţia simbolică?

Iată ce 'mĭ spuse binevoitorul meu interpret:

— Există douăsprezece animale, sub invocaţia cărora e pus tot chinezul încă de la naştere; ele sunt aşa zicând semne zodiacale: boul, şobolanul, porcul, câinele, cocoşul, maimuţa, oaia, calul, şearpele, balaurul, epurile şi tigrul. Fie-care an e pus sub animalul care urmează imediat celuĭ invocat anul trecut. Astfel boul împărăteşte azĭ, mâine tigrul, apoĭ epurile, etc. Fie-care animal revenind odată la 12 anĭ să 'dea numele său vârsteĭ fiilor Ceruluĭ, născuţĭ sub steaua sa.

«Chinezul meu are douăzecĭ şi cincĭ de anĭ şi e .. porc; dacă ar avea douăzecĭ şi şease, ar fi şoarece. Şi răspunsul luĭ la întrebarea mea, tradus din chinezeşte, e foarte bizar:

— Sunt porc! — spune el foarte scurt. Mă gândesc la sfântul Anton şi-ĭ doresc viaţă lungă.

«De altfel e foarte serios; el însuşĭ vine uneorĭ la pagodă şi se roagă să trăiască atâta timp pînă ce va putea vedea ţara scăpată de «draciĭ» carĭ n'o lasă în pace.

«De-alungul şiruluĭ de idolĭ este o barieră uşoară de fier cu ţepe în carĭ credincioşiĭ înfig lumânările aprinse înaintea zeilor invocaţĭ. Mulţĭ din aceştĭ budha sunt aşezaţĭ inapoia unuĭ geam prezervativ, în fundul întunecos al pagodeĭ, unde două găurĭ făcute în perete lasă să treacă două făşiĭ de lumină; eĭ sunt aşezaţĭ pe două rândurĭ, ceĭ maĭ marĭ înapoĭ.

In mijloc, de-abia vizibilĭ, o serie întreagă se află intr'o vitrină la spatele uneĭ mese vechĭ, pe care ard înfipte două făcliĭ marĭ şi unde ţepele de fier dispar sub murdărie şi ceara topită. Alăturĭ alţĭ douĭ zeĭ de metal, înegriţĭ de vechime; cărticele galbene, caete rudimentare, pline de sentinţe şi rugăciunĭ şi lumânărĭ roşiĭ— de vânzare. De-asupra arde o lampă colosală, pătrată de lemn perforat.

Insă ceva neobicinuit se petrece în mulţimea curioşilor, un coş mare sboară pe de-asupra capetelor în mijlocul curţeĭ, şi strigăte de ceartă se aud. E unul din paraziţiĭ loculuĭ un chinez cu mutra furioasă, care ocărăşte cu toată colecţia de ocărĭ ce i-o dă frumoasa luĭ limbă, pe un biet bătrân, care ţine cu o mână, o coaje mare de scoică destinată să fie umplută cu cenuşa ce o cumpărase atuncĭ. Rezistă încă sub îngrămădeala de ocărĭ ce i s'aruncă pe când mulţimea râde şi timp de cincĭ minute o ceartă; o zarvă nemaĭ pomenită—şi asta chiar în mijlocul acestuĭ locaş sfânt!

In sfârşit, ţipând mereŭ, luând pe ceĭ dimprejur martorĭ de nevinovăţia luĭ, bietul moşneag se retrage luându-şĭ coaja de scoică şi coşurile goale.

Ar fi prea lungă descripţia tuturor lucrurilor curioase carĭ se îngrămădesc prin toate colţişoarele şi străzile; lăzĭ vechĭ puse una peste alta, cioburĭ de tinichele pline de cenuşe, tablourĭ vechĭ, informe, căţuĭ împodobite cu poleială, pentru ars parfumurĭ, coşurĭ, băncĭ, scăunaşe, mese, pietre, şi grămezĭ de gunoĭ—pretutindenĭ.

Sus, de grinzile tavanuluĭ afumat, atârnă lampioane chinezeştĭ...

Poate că am văzut tot; mergem acum spre uşă. La eşire într'un compartiment de-oparte, o firidă cu faţa în spre stradă—un Budha, mare odinioară poleit, cu opt braţe, îmbrăcat ca războinicii, oribil, cu faţa strâmbată, ţinând în două din mâinile luĭ, două pumnale, un clopoţel, o bâtă, şi un drapel iar alte treĭ, se ridică pe o masă lângă care se află caseta pentru ofrande. E încins cu un brâŭ de care atârnă o mulţime de craniĭ micĭ— ale victimelor luĭ, probabil. Lângă el, într'o parte şi alta stau pe soclu un câine albastru şi un tigru galben cu gura enormă, de broască; nicĭ unul nicĭ altul — de altfel nu seamănă cu vre-unul din animalele acestea. Acesta e dumnezeul particular al femeilor carĭ vin să-l roage să le maĭ dea încă câţĭ-va anĭ de trăit. Orĭ cum şi-aŭ ales unul din ceĭ maĭ oribilĭ idolĭ, afară numaĭ dacă nu le va fi fost impus de bonzĭ pentru a'şĭ menaja vre-o antiteză favorabilă.

La poartă, negustoriĭ de hârtiĭ poleite şi lumânărĭ, îşĭ întind marfa pe mese.

Făcând înconjurul aceleĭ pagode zăriĭ în zid, dincolo de drugiĭ de fier, un sfeşnic mare, şi un şir de lampioane verzĭ, arzând, o firidă în zid care găzdueşte încă un Budha mic acoperit cu un strat gros de praf.

In sfârşit, ne regăsim în labirintul de străduţe noroioase şi deja întunecoase, în carĭ trecătoriĭ se grăbeşte spre casele lor...

Mig.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

— Poţĭ merge cât de incet, şopti Larmette; nu este nevoe să te auzim, destul că te vedem.

Detectivul se încredinţase acum că nimenĭ nu-ĭ observa mişcările şi se opri în faţa caseĭ cu radiumul. Un moment rămase lângă portiţă, apoĭ pătrunse în năuntru.

— L'am prins, murmură Larmette. Eĭ, eĭ, dar detectivul acesta se pricepe să deschidă uşile ca un adevărat spărgător!

— Şi acum ce vom face? — întrebă Müller.

Dar la întrebarea aceasta bijutierul răspunse cu o altă întrebare:

— Aĭ revolverul la tine, nu e aşa?

— Fără îndoială. Dar nu văd la ce îmĭ va putea folosi revolverul...

— Trebue să prevedem totul. Dacă Dick Fann are vre-o bănuială, vom putea spune că a fost la mijloc o greşeală. Când cineva pătrunde noaptea într'o casă în modul în care a pătruns Dick Fann în casa mea, e foarte explicabil să'l ieĭ drept tâlhar.

— Şi acum?

— Acum e foarte natural că pentru a putea trage asupra luĭ Dick Fann, trebue să ne apropiem de el.

— Cum vom proceda?

— Foarte simplu. Sărim amândoĭ pe fereastră. Tu aĭ cheia dela portiţă şi...

— Şi poliţistul ne va aştepta cu revolverul în mână, căcĭ ne va fi văzut străbătând strada.

Bijutierul râse cu poftă.

— Sărmanul meu Muller, răspunse dînsul, veĭ fi mereu acelaş complice în judecata căruia nu poţĭ avea nicĭ o încredere?

— De ce?

— Pentru că de opt zile trăeştĭ în casă cu radiumul şi n'aĭ observat încă că de acolo, cu ferestrele închise, este cu neputinţă să priveştĭ în stradă.

— Cum asta?

— Foarte simplu, dragul meŭ: geamurile sunt opace.

De astădată complicele bijutieruluĭ rămase cu gura căscată.

Era adevărat. Işĭ aducea aminte că el însuşĭ observase amănuntul acesta, fără să'l poată înţelege.

Acum înţelegea. Era o măsură luată de şeful Larmette. Omul acesta teribil prevăzuse situaţia actuală.

Dick nu greşise în ziua când susţinuse că avea în Larmette un adversar demn de teamă.

Muller se înclină respectuos şi răspunse un singur cuvânt:

— Să mergem.

Larmette păru măgulit de această supunere, căcĭ de astădată tonul îĭ deveni maĭ prietenos.

— La drum, bătrânul meŭ camarad. Cred că de astădată am câştigat însfârşit partida.

Fereastra fu deschisă fără zgomot şi amândoĭ săriră în stradă. In vârful picioarelor străbătură distanţa pînă la celalt trotuar şi se opriră în faţa portiţeĭ caseĭ cu radiumul.

Un moment stătură în ascultare. Dar nu auziră nicĭ un zgomot.

Era evident că vizitatorul nocturn, după ce examinase toate încăperile de jos, unde nu descoperise nimic suspect, se urcase sus.

— Deschide! Stau cu revolverul gata şi nu mă tem de nicĭ o surpriză.

Dar Muller nu se maĭ gândea acuma să discute ordinele şefuluĭ săŭ. Introduse cheia în broască şi portiţa se învârti în ţâţânĭ fără zgomot.

Un zgâmot destul de lămurit veni să le confirme bănuelile: cineva mergea în etajul de sus. Dintr'o săritură Larmette fu lângă scară şi apăsă cu mâna pe o bombă de aramă care se afla la marginea rampeĭ.

Se auzi un zgomot de uşĭ închise cu violenţă în catul de sus şi în urmă nu se maĭ auzi nimic.

— Acuma e în cuşcă! exclamă bijutierul vesel.

— In cuşcă? repetă complicele săŭ uimit.

— Da, dragul meu Muller. Acum poţi să'ţĭ vorbesc cu toată increderea.

Şi, ironic, fără să-şĭ maĭ potolească acum izbucnirile vociĭ, mândru de triumful săŭ, Larmette continuă:

— E multă vreme de când am pregătit casa aceasta, pentru ca să ascund aicĭ radiumul. Prin urmare îmĭ luasem de maĭ nainte toate măsurile. Toate uşile de sus pot fi manevrate de aicĭ. E un curent electric, un circuit, pe care 'l închid apăsând cu mâna pe această bombă de aramă. Nenorocitul saŭ dobitocul care a avut îndrăzneala să pătrundă în «camera oprită», rămâne acolo pentru totdeauna.

Larmette râdea teribil şi cinic.

— Dar nu este numaĭ atâta, scumpul meu Larmette. Urmează-mă. Veĭ înţelege îndată de ce ţi-am spus să orânduieştĭ tuburile de radium în anume mod.

Urcară scările. Muller era emoţionat de accentul cu care vorbea sinistrul săŭ tovarăş.

Sus se opriră în faţa uneĭ uşĭ de fier, care nu le da putinţa să meargă maĭ departe.

— Totul merge de minune, zise Larmette. Uşa e foarte bine căptuşită, de vreme ce nu se aude nimic din zgomotul pe care omul nostru trebue să'l facă văzându-se captiv.

— Eştĭ sigur că Dick e captiv?

— Da, amice Müller. De altfel te veĭ convinge şi tu în curând. Te iubesc, Müller. Acum, când victoria este a noastră, nu voĭ maĭ avea nicĭ un secret pentru tine. Uite, întinde mâna. Ce este obiectul fixat de zid?

— Pare a fi un fel de mâner pentru electricitate.

— Apasă pe mânerul acesta.

— Se lasă în jos, murmură tovarăşul luĭ Larmette, uimit.

— Maĭ apasă... Şi-acum, îl auzi pe Dick Fann văitându-se?

In adevăr, vocea detectivuluĭ ajungea până la urechea duşmanilor săĭ.

— Miĭ de dracĭ! gemea detectivul; m'am lăsat prins ca o vulpe în cursă. Şi nu e nicĭ o licărire de lumină pe aicĭ; cum naiba de este aşa de întuneric?

Larmette rîse pe înfundate şi şopti tovarăşului săŭ:

— Acum, după ce ne-am asigurat de prezenţa luĭ Dick Fann, lasă mânerul la locul săŭ.

După ce Müller se supuse, sinistrul personaj continuă:

— Să trecem acum la cel de-al doilea tablou al feeriei.

De-alungul zidurilor închisorii detectivului, sunt, după cum ştii, nişte dulapuri înguste, cam de înălţimea unui om, cari te-aŭ mirat foarte mult zilele trecute. In aceste dulapuri ai aşezat tuburile de radium.

— Da. Dar nici acum nu pricep nimica.

— De vreme ce ţiu ca în viitor să ai toată încrederea în mine, te voi face să pricepi.

«Uşile dulapurilor sunt duble, şi astfel dublate în cât razele radiumului să nu le poată străbate. Electricitatea, însă, bunul nostru tovarăş, poate face ca dublura să dispară şi atunci rămânând numai o singură placă de metal, radiaţiunile o străbat cu înlesnire.

«Prin urmare, este destul să apăs pe butonul de aci, care, dacă ar fi lumină ne-ar apărea ca un simplu buton de sonerie.

«Aşa dar, apăs.

Din momentul acesta înainte, Dick Fann este prada razelor radiumului.

După zece momente va începe să simtă nişte pişcături uşoare, şi apoi o rea stare generală, care va deveni din ce în ce mai gravă, până când va avea impresia că este înconjurat de flacări. Până la ziuă va muri în cele mai teribile chinuri.

«Acum ne putem duce la culcare, amicul meŭ. Mâine dimineaţă, pe la orele nouă, ne vom întâlni în stradă, ca din întâmplare. Mă vei pofti în casă, şi vom avea bucuria de a ne vedea duşmanul zdrobit pentru tot-deauna.

Coborîră treptele. Dar Müller se opri pe la jumătatea lor.

— Şi ce vom face cu cadavrul? întrebă dânsul, de-odată.

Larmette răspunse cu un rânjet sinistru, asemănător cu acela al unei hiene când îşi simte prada în ghiare.

— Nu te pricepi de loc să înlănţueşti faptele, dragul meŭ Müller. N'ai transportat tu singur aici, două vase, unul plin cu acid suffuric, şi celalt plin cu acid azotic?

— Aşa mi-ai ordonat; dar n'am înţeles nici odată care va fi întrebuinţarea acestor substanţe.

— Şi totuşi legătura se putea stabili cu multă uşurinţă. Ţesăturile omeneşti, în parte distruse de razele radiumului, vor fi distruse până la cea din urmă părticică, de cele două acide.

— Ah!..

— Şi în urmă, acidele neutralizate prin combinaţia lor cu ceea-ce va fi fost odată un detectiv, vor putea fi aruncate fără nici o primejdie, în canal.

Numai guzganii lacomi îşi vor mai putea da seamă de prezenţa acestor acide, cari vor mai fi încă destul de puternice, pentru ca să'i trimează pe altă lume.

...Peste zece minute cei doui complici eraŭ în camera lor de peste drum. Müller se duse în urmă să doarmă într'un hotel din împrejurimi. A doua zi trebuia să se desfăşoare şi a doua parte a funebrei comedii.

Bijuterul se închise în camera sa, şi adormi liniştit, cugetând la modul cum avea să imagineze cea de pe urmă încarnaţie a lui Dick Fann, poliţistul dizolvat în accide.

CAP. III

A doua zi pe la orele nouă şi un sfert Larmette se întâlni în stradă cu tovarăşul săŭ.

Eraŭ amândoui exacţi la întâlnire.

De alt-fel, Müller, cu toată siguranţa pe care o avea în spusele lui Larmette, nu putuse închide ochii de loc.

Prea eraŭ fantastice pentru dânsul toate câte le auzise în ajun, pentru ca să poată dormi liniştit.

Bijutierul însă, se îndreptă spre casa cu radiumul, fără să şovăiască.

Müller deschise portiţa, şi păşiră amândoi înăuntru, cu siguranţa unor oameni cari intră în casa lor.

Nu întâlniră în cale nimic suspect. De alt-fel, sigur de combinaţiile sale, Larmette nici nu-şi mai dădu osteneala să privească în jurul săŭ.

La intrare se opri şi apăsă mânerul de metal al rămpii. In catul de sus se auzi zgomotul unor uşi deschise cu violenţă.

După ce urcară scările, Larmette se opri la celalt buton electric care trebuia să oprească emanaţiunile radiumului, devenite acum nefolositoare.

Larmette păşi înainte. In curând avea să contemple cadavrul lui Dick Fann, cadavrul omului cu care lupta fusese atât de înverşunată, cadavrul detectivului teribil, care era de atâtea ori să-l răpue.

Müller îl urma foarte emoţionat.

— Vom introduce cadavrul mai întâi în acidul sulfuric, spunea Larmette. Pentru că, trebue să ştii că acidul acesta are proprietatea...

Se opri brusc. Ajunsese la'uşa camerii cu radiumul. Larmette, intrând, se aştepta să vadă cadavrul duşmanului săŭ în mijlocul încăperii.

— Se va fi ghemuit de sigur în vre-un colţ, crezând că poate ast-fel să scape, murmură dânsul.

Dick Fann însă nu era nicăeri. In zadar îşi preumblă bijutierul privirea-i scrutătoare prin toate ungherele: nici urmă de detectiv.

— Aşa dar englezul acesta blestemat îşi va fi râs şi de astă-dată de mine! exclamă Larmette, înebunit de mânie.

Se oprise în mijlocul camerii, şi-şi cuprinsese capul între mâini, cercând să-şi potolească zvâcnirile tâmplelor.

Venise acolo sigur de izbândă, pentru a se bucura de priveliştea duşmanului săŭ înfrânt, şi iată că acum avea să plece din noŭ cu fruntea în jos, rămânând mereŭ cu aceeaş ameninţare teribilă de-asupra capului.

Müller rămăsese în prag. Nu îndrăznea să facă nici un pas, nu îndrăznea să pronunţe nici-un cuvânt.

După un timp Larmette ridică capul. O ură sălbatecă îi clocotea în privire.

— Cel puţin de-mi va fi lăsat radiumul! murmură banditul, apropiindu-se de unul din dulapuri.

Tubul cu preţiosul metal era la locul săŭ.

— Dar nu pricep, continuă Larmette... Nu-mi pot explica cum a putut scăpa din această închisoare.

Trebue să văd ce s'a întâmplat... Ori poate că e mai bine să fug cât mai repede de aici!... De unde ştiŭ că blestematul de detectiv nu se pregăteşte acum să pue mâna pe mine, surprinzându-mă tocmai asupra faptului?...

Banditul devenise dintr'o dată temător.

Şi poate cu drept cuvânt, căci în clipa următoare se auzi un hohot de râs, şi o voce zglobie exclamă:

— Priviţi ce mutră are d. Larmette!

Bijutierul se întoarse şi recunoscu îndată silueta lui Jean Brot, care se apropiase.

— Afurisitule! zbieră banditul, tu mi-ai făcut tot pocinogul!... Şi voi să se repeadă...

Dar micul nostru prieten îi taiă repede avântul, întinzându-i spre piept un revolver.

— S'o luăm cu încetul maestre...

Larmette îşi ridică privirea spre Müller; dar acesta rămăsese nemişcat, tremurând de teamă.

De alt-fel, pe scări se auziră paşi greoi. Era poliţia. Ori-ce încercare de împotrivire devenea zadarnică.

In fruntea poliţiştilor francezi păşea Dick Fann.

Detectivul englez se opri cu gravitate în faţa uşii.

— In baza puterii discreţionare ce mi-a fost acordată de şeful siguranţei, vă somez să arestaţi pe aceşti doui oameni. Unul este bijutierul Larmette din strada Păcii, şi celalt este Müller, funcţionar în biurourile sale. Amândoi sunt autorii furtului mondial de radium; amândoi sunt urmăriţi de poliţiile tuturor ţărilor din Europa. D-voastră răspundeţi de dânşii!

Un ofiţer de poliţie înaintă, şi declară solemn:

— In numele legii, sunteţi arestaţi!

. . . .

Peste o lună, în trenul Berlin-Paris, d. şi d-şoara Defrau, a cărora nevinovăţie fusese pe deplin stabilită, călătoreaŭ în tovărăşia lui Dick Fann.

In urma lor rămăsese visătoare în bătrâna Rusie, frumoasa Negia, fica guvernatorului din Moscova...

Floriana şi Dick se căsătoriră la Paris.

Larmette, neputându-şi suporta înfrângerea se sinucise în închisoare.

Micul Jean Brot fu angajat în brigada agenţilor secreţi din Paris, şi deveni în curând unul dintre cei mai buni detectivi.

SFÂRŞIT

NOTE DE CĂLĂTORIE

LA MARE

Am plecat din Bucureşti, seara.

Licăririle stelelor eraŭ sfioase; la orizont, într'o văpae roşie, apăru luna în adevărata-i splendoare. Nu ştiu de ce, dar de data aceasta mi s'a părut mult mai frumoasă! Ca prin farmec totul se schimbă dintr'o dată; scăldată într'o lumină albă, câmpia părea ceva fără înţeles; aĭ fi voit să'ţi opreştĭ privirile pe ceva, dar nu era posibil. Inainte la stânga saŭ la dreapta, aceeaş întindere nesfârşită; în jos lumina palidă a luneĭ părea transparentă şi astfel par'că priveaĭ un gol adânc. Nimic nu-ţĭ atrăgea atenţia; doar în zare, un foc ce pâlpâia maĭ lumina pustiul. Şi aşa, trecu până dimineaţă. Când luna apuse într'o parte, în cealaltă răsări soarele. La apus întunericul se pierdu într'o clipă; viaţa cuprinse natura. O ciocârlie dintr'un lan de grâu auriu se ridică intonând primul imn, imnul de mărire. Un drum alb se pierdea în zare departe, unde, ca o umbrire de argint, se zărea Dunărea. Ce plăcut te impresionează convoiurile de oamenĭ ce se duc să'şĭ muncească ogoarele, în carĭ moşnegiĭ cu părul alb ca neaua şi cu bunătatea întipărită pe feţe, se amestecă printre flăcăĭ cu ochĭ scânteetorĭ de veselie şi printre fetişcanele cu bujoriĭ pe obrajĭ şi zăvelcĭ. Ce bun suflet are ţăranul, cât de blajină'ĭ e vorba. Şi, deşi puzderiĭ de nevoĭ trec peste dânsul, el rămâne acelaş: bun, blând, entuziast până la naivitate, plin de iubire către pământul din care se hrăneşte, plin de sfinţenie către ţărâna strămoşilor săĭ.

Vântul, craĭ zburdalnic, neoprit de nimenea, se desfată prin grâul de aur, îl apleacă, desvelind în acelaş timp macĭ roşiĭ cu foile catifelate şi marĭ. — Am ajuns la Dunăre.

Când am trecut podul, am avut un fior de frică. Inălţimea era mare; apa, deşi liniştită, îşĭ arunca masele sale enorme şi galbene, aşteptând par'că momentul să ne prăvălim, ca într'o clipă să se deschidă şi să ne înghită.

Mi-a plăcut totuşĭ mlaştinile acelea cu sălciĭ bătrâne, aplecate, cu apa liniştită. O luntre stătea la mal sub un tufiş şi în ea un pescar singuratic dormea dus. Trecurăm şi aceasta iute şi, staţie cu staţie, mă apropiam de mare. O senzaţie deosebită îmĭ umplea sufletul şi cum m'am coborât jos, am alergat în port. Nesfârşită, vânătă, când soarele este ascuns în norĭ, saŭ ca o mare de flacărĭ, albă, când soarele se oglindeşte. Valurile se pierd în zare din ce în ce maĭ micĭ şi apar vederiĭ mele ca o formă albă, curată şi scânteetoare. Vântul suflă. Pânze de apă spumoasă izbesc în digurĭ; ele se frământă şi se sparg în tr'o ploae clocotindă. Un zgomot ca de tunet şi apa se retrage ca să se avânte din noŭ cu maĭ multă furie, maĭ întunecată, plescăind în zadar.

La orizont apare un punct ce se măreşte din ce în ce: e un vapor. Nepăsător, se apropie încet, face câteva mişcărĭ şi se opreşte la debarcader. Luntriĭ micĭ forfotesc împrejuru-ĭ, legănându-se pe valurĭ ca cojile de nucĭ. Marea mugeşte, saltă, dar în zadar; ca plesnită de furie şi ostenită de o muncă zadarnică, ea se linişteşte; ultima suflare de vânt se pierde în larg; valurile se maĭ ridică odată şi apoĭ cad jos. Din tot mugetul n'a maĭ rămas decât un cântec dulce şi acelaş, un cântec de mărire şi laudă.

Constanţa. **Ioan Totu.**

Aeroplanul de mâine

Venind în tren, dela Viena spre Budapesta, făcuĭ cunoştinţă cu un pilot francez care mergea tot în capitala Ungarieĭ unde avea să facă treĭ zborurĭ cu un «Farman» încercat pe câmpia de la Reims.

Singurĭ într'un compartiment de clasa a II-a, neputând vedea nimic pe fereastră în întunecimea opacă, spre a nu ne plictisi de-opotrivă, începurăm să vorbim maĭ întâĭ despre literatură. Nu părea tocmaĭ citit, însă cunoştea pe ceĭ maĭ de seamă romancierĭ din neamul săŭ şi vorbea ca unul care citise o bună parte din operele lor şi le înţelesese aproape bine.

Balzac, Maupasant, Zola, Alphons, Daudet, George Sand, etc., îĭ eraŭ familiarĭ şi avea o mare şi aceeaş admiraţie pentru toţĭ.

Discuţia noastră nu avea însă nicĭ cadrul, afară fiind noapte şi cerul ascuns sub nourĭ şi ameninţătorĭ, deşi nicĭ seriozitatea care se cerea, ambiĭ fiind oamenĭ în vârstă şi respectuoşĭ; — de aceea, dându-ne aproape în acelaş timp seama şi simţind chiar trebuinţa de a maĭ aborda şi alte chestiunĭ, — luând eŭ iniţiativa aceasta bine venită şi interesându-mă nespus de mult aviaţiunea, începuĭ să-l întreb. ca pe unul ce era un bun cunoscător al acesteĭ fascinatoare chestiunĭ.

Simţindu-se maĭ în elementul săŭ, tovarăşul meŭ de drum, îmĭ răspunse cu voioşie la cele dintâĭ întrebărĭ. Apoĭ, din ce în ce maĭ doritor să-mĭ îmbogăţesc cunoştinţele asupra aviaţiuneĭ, cu un asemenea prilej rar, îl rugaĭ să-mĭ descrie câte-va din impresiile celor dintâiŭ ascensiunĭ pe carĭ, după cum îmĭ spusese, le-a fost făcut în vara penultimuluĭ an la aerodromul din Paris.

Bucurat şi el de o asemenea ocazie, că putea adică să retrăiască clipele fericite şi emoţionante în carĭ plutise în văzduhul minunat, ca o pasăre nouă, îmĭ spuse:

— Intâia oară când m'am înălţat alăturĭ de Farman, inventatorul, care mi-a fost maestru, am avut senzaţia că staŭ pe loc, de şi zburam cu o viteză de 70 klm. pe oră. Această senzaţie n'a durat de cât o clipă, căcĭ în momentul următor, un viraj brusc mă zguduĭ puţin şi cele o mie de circumvoliţiunĭ pe minut ale heliceĭ care producea un zgomot infernal împreună cu funcţionarea motoruluĭ «gnom» deasupra căruia şedeam, mă treziră din beţia dulce şi excepţională în care mă înălţasem în acest zbor prim. Sus, privind larga şi fantastica panoramă ce se deşternea ochilor meĭ de desupt, la opt sute de metri adâncime, avuĭ impresia că m'am pierdut pentru totdeauna în văzduh, confundându-mă cu nemărginirea, liber, nemaĭ atârnând de nimic (şi totuşĭ, de un motor), ca sufletul unuĭ om fericit, care, despărţit de corp, pluteşte în cealaltă lume, privind «obiectiv» luptele şi zbuciumările deşarte, neîntrerupte şi ridicole, ale celor de jos, din materie.

«La scoborâre avuĭ o altă impresie, puternică şi de altă natură; simţeam par'că o scufundare, o cădere, ghicită, bănuită abia, într'o prăpastie fără fund, întunecoasă.

«In cele lalte zborurĭ, impresiile acestea s'aŭ repetat însă cu tot maĭ puţină putere, iar azĭ nu maĭ simt de cât răceală, indiferenţă.

* * *

Intr'o altă ordine de ideĭ, după o întrebare a mea, pilotul francez emise câte-va părerĭ asupra *aeroplanuluĭ de mâine* care—spunea el—a fost plănuit de un tînăr inginer irlandez. Le rezum:

Aparatul se va ridica imediat, în linie verticală, ca un balon, şi va aterisa în cele maĭ lesnicioase şi maĭ sigure condiţiunĭ.

El va sta imobil în văzduh şi va merge înainte şi înapoĭ cu o uşurinţă neaşteptată azĭ. Aeroplanul acesta va ridica, pe lângă marĭ greutăţĭ anorganice, şi până la şease persoane. Maĭ are şi alte câte-va calităţĭ nouĭ, de maĭ mică însemnătate, dar foarte utile.

Iată în câte-va rândurĭ, care va fi aeroplanul de mâine... Cel de poimâne nu e încă imaginat!

— Maĭ avem câte-va minute de mers până în gara din Budapesta şi ast-fel—fiind-că ne vom despărţi pentru tot-deauna poate, dă-mĭ voe să-ţĭ mulţumesc şi să-ţĭ strâng mâna, — îĭ spuseĭ eŭ.

Pilotul francez îmĭ strânse mâna cu cordialitate între cele două ale sale şi în clipa următoare, ne salutarăm pentru ultima oară. **Phev.**

Adevărata găină cu ouă de aur

In Montréal (America), există o şcoală de agricultură care se bucură de un renume universal: colegiul Macdonald.

In stabilimentul acesta model, profesorĭ eminenţi fac de câţĭ-va anĭ nişte experienţe carĭ aŭ şi dat rezultate frumoase.

Aŭ găsit mijlocul să facă pe găinile lor să ouă câte două sute de ouă pe an, ţifră care ar ferici pe crescătoriĭ noştri, maĭ cu seamă când ar şti că iarna canadiană ţine şase lunĭ, şi că adesea arată temperatura de 12 grade sub zero!

Cum e foarte posibil ca cititoriĭ noştri să nu cunoască secretul experienţelor din Montréal, îl vom arăta cât maĭ lămurit.

După ce aŭ ales două rase de găinĭ carĭ rezistă frigului, aŭ luat din grămadă păsările cele maĭ puternice.

Le aŭ dat ca locuinţă, un coteţ deschis la toate vânturile, adică neîncălzit de loc, însă puterea vântuluĭ era micşorată de jaluzele cu lame oblice.

Solul coteţuluĭ fu acoperit cu un strat de pae, gros de 30—35 c. m.

Şi, la orele... meseĭ, aruncaŭ cu pumniĭ grăunţe de meĭ saŭ de grâŭ, carĭ se împrăştiaŭ în grosimea stratuluĭ. Nenorocitele de găinĭ trebuiaŭ să îndeplinească o adevărată muncă de Ercule pentru a descoperi şi a apuca vre-un grăunte.

Işĭ petreceaŭ tot timpul scurmând prin pae!

Ast-fel, cheltuiaŭ e sumă enormă de forţe fizice, care făceaŭ să li se topească grăsimea; or, e ştiut că găinile prea grase nu fac ouă.

Rezultatul acestuĭ regim se văzu în curând.

In mijlocul ierneĭ, găinile colegiuluĭ Macdonald dădură o recoltă foarte bogată de ouă proaspete, izvor de nouĭ veniturĭ pentru stabiliment!

Eŭ îmĭ daŭ părerea că toţĭ cititoriĭ noştri carĭ cresc găinĭ,—şi trebue să fie mulţĭ — ar trebui să facă pe socoteala lor, câte-o experienţă.

Toate animalele, păsările maĭ mult decât mamiferele, se îngraşă cu cât se apropie iarna. Trebue dar, să împiedecăm găinile de a se îngrăşa, dacă vrem ca ele să rămână credincioase principalelor lor funcţiunĭ, care consistă în a da stăpânilor cel maĭ mare număr cu putinţă, de ouă proaspete!

In consecinţă, nu trebue să le închideţĭ noaptea într'un loc căldura maĭ cu seamă încălzit artificial.

Şi, odată cu hrana îndestulătoare, trebue să le impunem un exerciţiu statornic, şi pe cât e posibil, în aer liber.

m.

IMAGINI VECHI ŞI PREŢIOASE

Intr'un muzeu din Madrid se află două desenurĭ — extrem de interesante — vechĭ şi preţioase.

Ambele sunt reproduse aicĭ. Intâiul reprezintă debarcarea luĭ Cristofor Columb pe pământul «Lumeĭ Nouĭ», iar a doua, întâlnirea prietenoasă a descoperitoruluĭ Americeĭ cu şeful unuĭ trib de indienĭ.

Felul în carĭ aŭ fost făcute aceste două desenurĭ, dovedeşte că arta aceasta e de mult şi bine cunoscută în Spania.

Netăgăduit însă e faptul că realitatea n'a fost chiar cea care e reprezentată de aceste desenurĭ. Ele decĭ suferă de o singură lipsă: n'aŭ adevăr suficient. Figurile sunt idealizate, scena şi decorul prea teatrale. Orĭ cum sunt două documente istorice a căror valoare nu e mică.

A.

O evadare eroică

Evadările din ocnele Guyanei au ajuns aşa de dese, că par foarte obişnuite acum; de aceea nicĭ ziarele nu le maĭ înregistrează decât atuncĭ când eroiĭ lor sunt prinşĭ la Paris sau în oraşul lor natal.

Dar iată povestirea uneĭ evadărĭ care mi s'a părut că ese din ordinar.

Cer ertare cititorilor dacă iaŭ un puşcăriaş drept eroŭ, dar asupra luĭ să cadă tot păcatul.

Ca atâţĭ alţĭ englezĭ, John Creswick plecase să se îmbogăţească în Africa australă, după războiul din Transvaal. De meserie mecanic, avea convingerea fermă că în ţara aceea nouă va găsi cu ce să-şĭ întrebuinţeze energia.

După câţiva anĭ de muncă încordată avea de gând să se întoarcă lângă nevasta şi copiii luĭ,— bine înţeles cu o mică avere.

Nu găsi însă de lucru nicĭ în colonia Capuluĭ, nicĭ în Transvaal şi'şĭ cheltui ultimele-ĭ economiĭ într'o supremă sforţare. In cele din urmă, citi într'un jurnal din Pretoria un anunţ prin care se cerea un mecanic pentru o mină din Rhodesia. Creswick luă primul tren care pleca într'acolo.

Dar nenorocul îl urmări şi aicĭ: locul fusese ocupat şi astfel, pentru a nu muri de foame, fu silit să primească una din cele maĭ umile slujbe. Pentru nefericirea luĭ, ascultă sfaturile perfide ale unuĭ falsificator, strecură bancnote false şi în urmă fu prins şi arestat. Tribunalul din Gwelo îl osândi la şease anĭ de muncă silnică.

In rezumat, acesta e preambulul celeĭ maĭ extraordinare aventurĭ pe care am citit-o sau am auzit-o vre-odată.

Creswick are patruzecĭ de anĭ, e mare, puternic şi robust; el a fost îmbarcat cu încă vre-o zece tovarăşĭ într'un tren cu destinaţie pentru Salisbury, capitala Rhodesieĭ, unde ocna îşĭ va închide porţile asupra vagilor speranţe ce-ĭ maĭ rămânea.

Peste şase anĭ, când însfârşit se vor deschide—dacă se vor maĭ deschide vre-o dată pentru el, căcĭ mor repede ceĭ băgaţĭ în închisorile africane—el nu va fi decât o zdreanţă omenească.

Şi ce vor deveni nevasta şi copiiĭ luĭ în timpul acestor şease anĭ? Iĭ va maĭ revedea?

Dacă ar putea să scape, să fugă din ţara aceasta blestemată, în care credea să facă avere, dar în care n'a găsit decât necinstea şi captivitatea.

Insă gardieniĭ — patru pentru fiecare prizonier — nu'l pierdeaŭ din ochĭ. Supravegherea lor de altfel e de prisos, căcĭ captiviĭ sunt legaţĭ cu lanţurĭ grele de mâinĭ şi de picioare. Cel care ar isbuti să înşele vigilenţa paznicilor şi sară să dintr'un tren care merge cu o iuţeală de 50 kilometri pe oră, n'ar putea decât să-şĭ afle moartea.

Paralizat de cătuşele carĭ îĭ încing membrele, şi-ar zdrobi capul de vre-o traversă.

Dar să zicem că în cădere nu i s'ar întâmpla nimic şi că paznicii îl vor lăsa să se înfunde prin mărăcinişurĭ, cum va putea însă el să se apere împotriva leilor carĭ mişună prin acele locurĭ sălbatice?

Pe când trenul zbura, Caswick şi-a petrecut noaptea gândindu-se la mijloacele de scăpare. In cele din urmă a ajuns la concluzia că nu are alt-ceva de făcut, decât să se lase în voia neînduratеĭ sale sorţĭ.

Deodată însă ochiĭ i se aprind de o flacără tainică. Noaptea e pe sfârşite şi paznicii, obosiţĭ de atâtea ceasurĭ de veghe, dorm de câtva timp.

Iute ca fulgerul îşĭ răsuci batista împrejurul lanţuluĭ dela picioare, pentru a înăbuşi orĭ-ce zgomot. Apoĭ, cu paşĭ măsuraţĭ, se strecură printre ceĭ carĭ dormeau, ajunse pe platforma celuĭ din urmă vagon şi sări peste balustradă...

A murit?.. Ce clipă grozavă! O zguduitură, şi atât. Iuţeala trenuluĭ l'a aruncat afară din linie, în nişte ierburĭ înalte, carĭ i-au acoperit zgomotul căderiĭ. Acum nu îndrăzneşte să se scoale sau să-şĭ mişte membrele, ca şi cum ar avea siguranţa că are o mână sau un picior rupt. După ce trenul se pierdu în depărtare, el se sculă, se pipăi şi văzu că n'are nimic, nicĭ măcar o zgârietură.

Dar cât de încurcat se va simţi din pricina libertăţeĭ acesteia aşa de arzător dorită maĭ adineaurĭ, când, lungit la spatele unuĭ tufiş, la cincĭ metri departe de drum, va gândi iarăşĭ la şansele luĭ de scăpare.

In întunericul care se risipeşte aude răcnind în depărtare leiĭ carĭ se întorc la culcuşurile lor. Gândeşte cu groază că altă primejdie îl pândeşte, maĭ de temut de cât atacul fiarelor care-l pot surprinde dintr'o clipă într'alta fără să aibă o armă cu care să se apere la nevoe, fără putinţa de a fugi, saŭ a cere apărare crăcilor unuĭ copac, fiind cu picioarele încătuşate.

Primejdia aceasta e foamea hidoasă şi neîndurată. Şi setea de asemenĭ, setea aceea a pustiurilor, care a pricinuit în Africa maĭ multe şi maĭ lugubre tragediĭ de cât săgeţile otrăvite ale indigenilor şi colţiĭ fiarelor sălbatice!..

A stat mult timp întins pe iarbă căutând să'şĭ fixeze un itinerariu. Să ajungă la posesiunile portugheze saŭ pe teritoriul german din Sud-vest? Malurile mareluĭ ocean saŭ ale Atlanticuluĭ? De amândouă părţile se vede expus să fie prins de autorităţile engleze.

Nu! va merge drept, spre Nord, unde va tăia frontiera Congulu belgian. Acolo aŭ nevoe de oamenĭ energicĭ şi zdravinĭ şi vor închide ochiĭ asupra antecedentelor lor. Va găsi el mijlocul de a câştiga tăcerea în Boma, muncind în plantaţiunĭ saŭ în ferme. La Boma se va angaja ca maşinist pe unul din vapoarele carĭ se întorc periodic la Anvers!

Va merge să se ascundă în stupul enorm Londra. E încă destul de tânăr pentru a'şi începe existenţa!..

Fluerатul unuĭ tren care se apropie îl readuse la realitate, se şi vedea în mijlocul copiilor luĭ. Sus! Pe drum... spre libertate!..

Uitase însă de cătuşele ce-ĭ strângeau picioarele. In sforţarea luĭ bruscă de a se ridica, îşĭ rănise pielea.

Şi îşĭ zise:

Atât timp cât nu voĭ fi rupt lanţul acesta, va fi curată nebunie să'mĭ urmez drumul. Sărind, se afundă tot maĭ mult în mărăcinĭ, căutând pietrele carĭ îĭ vor sluji de ciocan şi nicovală, voind de asemenĭ să facă lucrul acesta departe de urechile paznicilor carĭ sunt poate în căutarea luĭ, şi carĭ ar fi atraşĭ de zgomotul lanţurilor.

* *

Ciocănea de vre-o jumătate de ceas, între două fărâme de stâncă, lanţul cu inelele de oţel. Când, ridicându şĭ capul pentru a răsufla, tresări de oroare.

Chinchit între movilele a două furnicare, la maĭ puţin de 30 de metri depărtare de el, un leu mare îl privea cu ochiĭ ţintă.

In clipa când voia să se arunce asupra luĭ, fusese oare impresionat de ceea ce făcea acesta, sunetul neobişnuit al pietreĭ lovind oţelul, îĭ trezise neîncrederea?

Mâncătorul de oamenĭ avea să încerce o surprindere şi maĭ vie, căcĭ Creswick se ridicase dintr'o săritură. Primuluĭ simţimânt de spaimă îĭ urmase un acces de deznădejde violentă.

Ca şi cum nebunia îl făcuse de odată să piardă raţiunea lucrurilor şi a fiinţelor, el înainta, sărind, foarte grotesc, din pricina cătuşelor, către ferocele rege al mărăcinişuluĭ, fără alte arme de cât cele două bucăţĭ de stâncă. Şi buzele luĭ între fie-care salt, rosteau blesteme.

«Omoară-mă! Aide! Iată-mă sunt gata. Ce maĭ staĭ! Să isprăvim odată Vampirule!

Faţă în faţă, despărţiţĭ, numaĭ de vre-o treĭ-patru metri de teren neted ca în palmă, fără fir de iarbă, vânătorul şi vânatul—fiară şi om—rămaseră o clipă nemişcaţĭ, ca şi cum moartea care, răsărind de odată între amândoĭ, ar fi aşezat un paravan care-ĭ făceaŭ nevăzuţĭ unul pentru altul.

Leul, începându-şĭ torsul înăbuşit de pisică mare, începu un manej curios.

Stând pe picioarele din'apoĭ, se da îndărăt, ca pentru a se arunca asupra omuluĭ. Şi fără să se oprească, arunca în aer una după alta labele, într'un gest de ameninţare împotriva omuluĭ.

El totuşĭ continua să insulte fiara, cu vocea răguşită, arătându-ĭ pumnul, furios:

«Laşule! Spintecătorule! Isprăveşte odată!»

Şi avu, de-odată, conştiinţa că blestemele luĭ, se pierdeau de-acum în vânt! Tot dându-se îndărăt, leul ajunsese în vârful uneĭ movile de unde dându-şĭ drumul în vale de partea cealaltă, se porni pe fugă! In depărtare maĭ răsunaŭ mârâiturile care-ĭ trădaŭ frica teribilă de care fusese cuprins! Privirea şi glasul unuĭ nebun, îmblânziseră cel maĭ feroce dintre animale!

John Creswick a povestit de-atuncĭ că a fost gata să leşine când, suindu-se pe creasta deluşoruluĭ, văzuse leul sărind în depărtare pe de-asupra ierburilor marĭ.

Punându-se la lucru cu maĭ multă ardoare ca nicĭ-odată izbuti să rupă un ochiŭ şi îşĭ recăpătă deplina libertate a picioarelor.

Acum putea să se sue pe pomĭ să devalizeze cuiburile, stupurile de albine sălbatece, într'un cuvânt putu să-şĭ asigure, orĭ-cât de puţin, subsistenţa.

Printr'un noroc extraordinar, într'o zi, pe când voia să ocolească un lagăr de minerĭ, în plin mărăciniş, se întâlni cu un tovarăş, englez ca şi el, pe care îl cunoscuse la Londra şi 'l regăsise maĭ târziŭ la Capetown.

Induioşat de nenorocirile luĭ, căutătorul de aur, care-şĭ întrebuinţa Duminicile vânând, îĭ dădu puşca şi muniţiile sale, şi apoĭ îi aduse, seara, la locul de întâlnire, un sac cu merinde şi o mică sumă de banĭ.

Fără intervenţia aceasta providenţială, e foarte probabil ca odiseea ocnaşuluĭ s'ar fi terminat într'un mod maĭ tragic. După vre-o cincĭ lunĭ, atinse teritoriul belgian, după aventurĭ carĭ ar ajunge pentru câte-va romane. După cum îşĭ făgăduise, ajunse apoĭ la Boma şi Anvers, revăzu Londra şi 'şĭ regăsi familia, care 'l credea mort.

* *

La drept vorbind, aşĭ fi vrut ca povestirea aceasta să se oprească aicĭ. Insă, vaĭ! Soarta nenorocituluĭ fusese alt-fel croită.

Găsise de lucru la Londra, unde nimenĭ, credea el, nu l'ar putea recunoaşte. Oraşul era aşa de mare! şi Africa Australă aşa de departe!...

Dar, într'o zi, trecând strada Leman în populatul cartier anume Wittechapell, într'o după amiază din luna trecută, se opri în faţa luĭ un detectiv, Belcher, şi-l întrebă:

«Mi se pare că dumneata eştĭ John Creswick?!

— Eŭ! Ba de loc!

— Aĭ evadat din Rodesia!

— Aida de!

— Omul pe care-l caut are un tatuaj pe ante-braţ: cele treĭ pene ale prinţuluĭ de Galles. Arată-mĭ ante-braţul!

— Aĭ dreptate, mărturisi el, fără să maĭ lupte. Eŭ sunt omul acela. Ia-mă»...

Justiţia ar face bine să ierte greşeala unuĭ ast-fel de nenorocit care a suferit atâta.

Ang. Mig.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventurĭ senzaţionale —

— Urmare —

— Toate comorile acestea, spunea dînsul, trebue să rămâe ascunse o bucată de vreme. Peste câte-va lunĭ voiŭ cere un concediŭ şi ne vom duce în Europa. Acolo vom schimba toate pietrele acestea saŭ le vom transforma în aşa mod, încât nimenĭ să nu le maĭ poată recunoaşte. Scumpa mea Ceres, dragostea mea, gândeşte-te că această comoară de pietre preţioase valorează sute de miĭ de francĭ.

Dar Regina, care sosise înaintea mea, împreună cu Satina, începuse să fie îngrijată, temându-se că această scenă de contemplare a bijuteriilor n'avea să se maĭ sfârşească nicĭ odată.

Ea îĭ întrerupse:

— Aştept biletul de trecere care ne va îngădui să ajungem în port.

— Iată-l, l'am pregătit de maĭ înainte, răspunse guvernatorul, întinzând o hârtie îngeruluĭ meu blond.

Apoĭ adăugă:

— Numaĭ că nu puteţĭ eşi pe scara principală. In modul acesta aţĭ deştepta atenţia unor oamenĭ carĭ, fără îndoială, staŭ la pândă. Vă voiŭ arăta o trecere dosnică, pe care nimenĭ afară de mine n'o cunoaşte. E heĭ! un om în situaţia mea trebue să prevadă totul, pentru că multe lucrurĭ se pot întâmpla. Secretul însă este prea important şi de aceea vă voiŭ lega la ochĭ.

Ce ne păsa nouă de secretul luĭ Epaminonda!

O singură idee ne însufleţea: să plecăm cât maĭ repede de acolo.

D-na Ceres, care în cele din urmă se linişti se, îşĭ ajuta acum soţul să ne acopere ochiĭ cu nişte fâşiĭ de mătasă.

După aceea, luându-ne amândouĭ de mâinĭ, începurăm să străbatem o mulţime de sălĭ. In curând dădurăm peste nişte trepte, pe carĭ trebuĭ să le coborâm.

Am numărat douăzecĭ şi cincĭ de trepte. Acum aerul începuse să devie umed. Se cunoştea bine că ne aflăm într'un loc unde soarele nu prea pătrundea.

Apoĭ deodată un miros puternic îmĭ înfioră nările. Respiram parfumul unor florĭ.

Călăuzele noastre ne dădură drumul de mâinĭ. O voce discretă şopti:

— Puteţĭ să vă descoperiţĭ ochiĭ.

Am ascultat. Ne aflam acum în parc, pe o colină artificială, plantată cu cocotierĭ.

Epaminonda şi Ceres dispăruseră. Fără îndoială, plecaseră îndărăt spre palat tot pe calea subterană.

Lucrul acesta n'avea însă nicĭ o importanţă pentru noĭ; sărmaniĭ negri puteau să păstreze în voia cea bună secretul drumuluĭ luĭ subteran.

Plecarăm îndată la drum. Eu mergeam cu Regina înainte, iar Fureta şi cu Satina veneau în urmă, chicotind în taină.

Insfârşit ne văzurăm afară din parc. La acea oră din noapte străzile oraşuluĭ erau pustiĭ. Nu ne întâlnirăm cu nimenĭ.

Iată-ne în port. Cu câtă bucurie revăzurăm marea!

Totuşĭ, înaintam cu cea maĭ mare prudenţă. Ne gândeam că, fără îndoială, Orsoni trebuia să-şĭ aibă oameniĭ săĭ în port şi era bine să nu le deşteptăm atenţia,

Din fericire era prea târziu şi marinariĭ luĭ Orsoni dormeau ca şi cum ar fi fost nişte simpli negri din Bonis.

O emoţie adâncă ne făcu să ne oprim un moment pe loc. Recunoscusem luntrea de salvare care ne transportase din Mexic pînă pe coasta haitiană. Dar culoarea vasuluĭ era schimbată şi cu greu l'ar maĭ fi putut recunoaşte cineva.

Vâslele erau în luntre, pânza de asemenea la locul eĭ. Frumoasa Ceres nu ne minţise.

Ne-am strecurat binişor în barcă. In jurul nostru totul dormea. La eşirea din port, negrul care era însărcinat cu paza lăsase focul faruluĭ să se stingă, judecând, fără îndoială, că era nefolositor să se maĭ supere la o oră aşa de înaintată.

Era o neglijenţă criminală din punctul de vedere al marinarilor; dar nouă ne prinse bine. Ne puturăm continua drumul în voe.

Amănuntele coasteĭ începeau acum să se confunde într'o siluetă negricioasă.

In dreapta noastră ne atrase atenţia o formă maĭ întunecată. Ghicirăm că trebuia să fie vaporul cu care venise Orsoni.

Am vâslit atuncĭ cu şi maĭ multă băgare de seamă. Mânuiam lopeţile aşa de lin, încât aproape nu produceam nicĭ un zgomot.

Dar în afare de cele câteva luminĭ

carĭ erau aprinse, după regula marinarilor, steamerul nu maĭ prezenta nicĭ un alt semn de viaţă.

Matelotiĭ dormeau. Prin urmare toate împrejurările ne ajutau să evadăm în cel maĭ mare mister.

Vasul luĭ Orsoni rămase acum în urmă şi abia îl maĭ zăream.

Atuncĭ am desfăcut pânza. Un vânt binecuvântat ne mâna spre Antilele franceze, de unde ne puteam îmbarca cu uşurinţă pentru Franţa.

Barca înainta cu repeziciune. Pentru ca să nu mĭ încurce mişcările, Regina, împreună cu prietenele eĭ, se retrăseseră în partea opusă şi vorbeaŭ în şoapte.

Puţin câte puţin o moleşeală caldă mă cuprinse. Nerviĭ meĭ încordaţĭ de emoţia violentă a ultimelor ore, aveau acum nevoe de odihnă.

Prietenele mele de asemenea trebuiau să fie foarte obosite. Dormitau toate treĭ. Acelaş lucru cred că l'am făcut şi eu. In orĭ-ce caz treaz de-a binelea nu eram.

Nu percepeam lucrurile din jurul meu decât într'un mod foarte vag.

Dar nişte strigăte de spaimă mă făcură să săr în sus.

Ce se petrecuse?

Cele treĭ fete stăteau cu braţele întinse înainte, într'un gest de groază nebună.

Priviĭ. Abia avuĭ timpul să întrezăresc o formă neagră, care venea spre noĭ cu repeziciune.

Un vapor! Ne aflam tocmaĭ în calea sa!

In momentul următor, ciocnirea se produse. Luntrea noastră fu despicată în două, ca de un cuţit gigantic. Un vârtej nebun mă cuprinse, vârtejul stârnit în mare de vaporul care înainta cu repeziciune.

Apoĭ, mi se păru că o frânghie îmĭ sfişie carnea cu violenţă.

După aceia nu maĭ simţiĭ nimica.

CAP. VIII

Nu scapă nimenĭ de Orsoni

— Eĭ bine, scumpul meu Carol, te-aĭ hotărât în fine să te întorcĭ printre ceĭ viĭ?

Cuvintele acestea îmĭ loviră urechile, ca un şuerat de foc.

Dar vocea continuă:

— Sunt încântat, căcĭ trebue să ştiĭ că eu sunt cauza băiĭ pe care aĭ făcut-o. Moartea d-tale m'ar fi supărat, pentru că mĭ-am dat cuvântul meu de cavaler, că nu veĭ fi ucis maĭ înainte de a fi împlinit optu-spre-zece anĭ. Prin urmare, până în ziua de 23 Iulie, viaţa d-tale îmĭ este scumpă. Cred că nu-mĭ poţĭ imputa că n'am fost destul de cavaler...

Ceaţa începea să mi se ridice de pe ochĭ. Priviĭ în jurul meu cu groază.

Visam, orĭ în adevăr mă aflam din nou pe bordul vasuluĭ «Oajaca?

Aş fi rămas de sigur multă vreme încurcat, dacă o figură cunoscută nu s'ar fi aplecat deasupra mea. Era Orsoni.

— Să n'aĭ nicĭ o teamă, continuă banditul râzând. Te asigur că-ţĭ voiu pune foarte puţine întrebărĭ.

Tăceam, de alt-fel zădarnic aş fi încercat să vorbesc, pentru că limba îmĭ încremenise în gură. Teribilul şef al Mafieĭ, continuă:

— Grija cu care te osteneştĭ să scapĭ de urmăririle mele, îmĭ dovedeşte că ştiĭ totul. Mie îmĭ plac situaţiile netede, şi mi se pare că situaţia noastră va deveni acuma cât se poate de netedă. Veĭ înţelege îndată ce-ţĭ spun. Vizionarul domn Brasset, n'avusese timpul să vorbească, şi totuşĭ, d-ta ştiĭ...

— Prin urmare, aĭ fost maĭ fericit de cât mine, şi aĭ reuşit să descoperĭ tratatul de la Girgento.

Nu mĭ-am putut stăpâni o mişcare nervoasă.

— Foarte bine, continuă banditul, văd că nu cunoştĭ arta de a te preface. Te felicit. E o calitate foarte frumoasă, maĭ ales în vremile noastre, şi mărturisesc că dacă n'aş fi nevoit să te ucid când se va împlini termenul fatal, aş avea multă simpatie pentru d-ta.

Nicĭ nu clipiĭ. Moartea nu mă înspăimânta de loc. In clipele acelea un alt gând mă preocupa. Aş fi voit să ştiu dacă Regina era prizonieră împreună cu mine pe acelaşĭ vas.

Orsoni nu înţelese cauza supărăriĭ mele.

— Ştirea uneĭ morţĭ apropiate nu te înspăimântă... Curajul acesta îmĭ dovedeşte că aĭ păstrat calităţile vazeĭ.

Este o adevărată nenorocire că trebue să fim duşmanĭ. Cu toate acestea, iţĭ făgăduesc că veĭ fi bine tratat, şi voĭ face ast-fel ca în ora fatală să nu suferĭ prea mult.

«Vezĭ bine că sunt un duşman destul de generos.

Aproape fără voe i-am răspuns:

— Poţĭ fi cât de crud cu mine; dar te rog să fiĭ generos cu nenorociţiĭ carĭ şi-aŭ primejduit viaţa pentru mine.

Mă opriĭ, turburat de expresia pe care o îmbrăcă de-odată figura luĭ Orsoni.

Duşmanul meŭ era foarte mirat.

— Aşa dar, aventurieriĭ aceia te interesează! exclamă dânsul.

Apoĭ, râzând batjocoritor:

— Da, da, înţeleg... Asta e în sângele Valberililor... E o rasă de oamenĭ visătorĭ...

Străbuniĭ d-tale s'aŭ lăsat să fie măcelăriţĭ în Palestina, fără nicĭ-un interes... D-ta te interesezĭ de nişte oamenĭ umilĭ...

«Părintele d-tale s'a căsătorit cu sora tătăluĭ meŭ, o simplă fată de ţară; din pricina asta eŭ am devenit unchiul d-tale, şi d-ta trebue să morĭ.

«La urma urmiĭ, poate că e un bine această nevoe atavică a uneĭ rase de a se sacrifica pentru ceva... De vreme ce ştiaĭ totul, n'ar maĭ fi trebuit să te laşĭ împins de asemenea sentimentalităţĭ periculoase».

Unchiul meŭ!... Aceste două cuvinte conţineaŭ pentru mine o lume întreagă.

Nobiluluĭ gest al prinţuluĭ, care nu se sfiise să ridice până la dânsul pe aceea pe care o iubea, mizerabiliĭ răspunseseră cu trădarea, cu moartea, cu setea bestială de a acapara averĭ.

— Dispreţuind ironia invingătoruluĭ meŭ, i-am răspuns:

— In materie de onoare, te rog să mă scuteştĭ de sfaturile d-tale. Cred că tatăl meŭ a fost în această privinţă de-asupra puteriĭ d-tale de înţelegere a lucrurilor.

Dacă aĭ fi bun însă, mi-aĭ da oare-carĭ lămurirĭ asupra persoanelor carĭ mă întovărăşeaŭ. Obrajiĭ luĭ Orsoni fură acoperiţĭ de o roşeaţă vie. Dispreţul meŭ îl rănise.

Dar emoţia aceasta fu de scurtă durată. In curând îşĭ recăpătă masca sa de crudă ironie, şi-mĭ răspunse:

— Ah! scumpul meŭ nepot, nu ţiu de cât să-ţĭ fac pe plac. Persoanele despre carĭ este vorba, iţĭ eraŭ prea devotate; am făcut ast-fel ca să le asigur liniştea.

— Le-aĭ ucis, mizerabile!

Banditul înălţă din umerĭ:

— Valberiliĭ n'aŭ fost nicĭ-odată politicoşĭ, murmură dânsul.

«Trebue să ştiĭ însă că nu eştĭ tocmaĭ drept. E drept că în graba mea de a te ajunge, barca d-tale a fost ruptă în două. Dar aceasta este numaĭ o fatalitate.

«Mi-am dat însă toată osteneala ca să te salvez şi din fericire am izbutit.

— Dar tovarăşele mele!

— Despre ele n'aveam motive să mă îngrijesc, răspunse banditul cu nepăsare.

Şi întorcându-mĭ spatele, eşi din cabină.

Aşa dar, prietenele mele eraŭ moarte.

Regina, scumpa mea Regină, zăcea acum în fundul oceanuluĭ.

Părul eĭ blond plutea ca o algă de aur, în voia curentelor submarine.

O viziune crudă îmĭ umplu cabina.

Mi se părea că sunt eŭ însumĭ scufundat în abisul oceanuluĭ.

Intr'o lumină nesigură deosebiam stincĭ cu vegetaţiĭ ciudate. Şi pe această câmpie submarină o formă ri-

gidă dormea somnul din urmă. Era Regina. O recunoșteam lesne după ovalul obrajilor eĭ drăguțĭ.

Și apoĭ apăreau siluetele monstruoase ale bestiilor submarine, carĭ înaintau cu pașĭ încețĭ spre moartă.

Și pe când priveam pierdut, sfîrșit de spaimă, pleoapele moarteĭ se ridicară și ochiĭ eĭ marĭ, negri, se fic sară asupra mea, cu o expresie de groază.

Mi se păru chiar că buzele sale se mișcau și că-mĭ striga desperată :

— Ajutor ! Scapă-mă Carol !

Voiĭ să mă reped în ajutorul iubiteĭ mele tovarășe ; dar un lichid lipicios îmĭ imobilizase membrele, opuindu-mă de a maĭ face vre-o mișcare. Sângele îmĭ înghețase în vine. Apoĭ simțiĭ o durere violentă la craniu. S'ar fi zis că mă lovise cineva cu o secure.

Am voit să strig, dar vocea mi se opri în gâtlej. Zădarnic mă încercaĭ să scap de lichidul care mă țintuise pe loc ; nu reușiĭ de cât să-mĭ cheltuesc și ultimele forțe carĭ îmĭ maĭ rămâneaŭ.

Am căzut pe spate, lipsit de cunoștință.

PARTEA IV

CAP. I

O inchisoare in plin aer

O insulă joasă, de forma unuĭ inel, tăiat numaĭ într'un singur punct de un canal, care leagă un loc interior cu marea.

O vegetație cu totul neînsemnată, câțĭ-va cocotierĭ aruncațĭ din loc în loc, acoperea solul.

Insula este de dimensiune mică. Inelul solid măsoară 5—600 de metri în lărgime, pe o circonferență de vre-o șase kilometri. Diametrul laculuĭ interior este de vre-o 600 de metri.

După această descriere se poate lesne recunoaște un «atoll», una din acele insule madreporice pe carĭ coralieniĭ aŭ construit-o in cursul secolelor, și in carĭ pământul vegetal este constituit puțin câte puțin, din rămășițele de toate felurile aduse de curențĭ.

In Micronezia franceză, în jurul marilor insule, există numeroase atotlurĭ, clădite de către polipiĭ minusculĭ de coraliĭ,—micĭ architecțĭ aĭ unor construcțiĭ gigantice, pe carĭ omul nu-ĭ va întrece nicĭ odată.

Eĭ bine, în unul din aceștĭ atolĭ m'am redeșteptat.

Suferisem câte-va săptămânĭ de frigurĭ cerebrale. Fusesem foarte aproape de moarte, ceea ce l'ar fi scutit pe unchiul meŭ Orsoni de a mă maĭ asasina când aveam să împlinesc optspre-zece anĭ.

Și pe când eŭ delirăm, steamerul «Oazaca» alerga mereu spre sud.

Se oprise la Bahia (Brasilia) și la Buenos-Ayres (Argentina).

Apoĭ trecând de-alungul coasteĭ Patagonieĭ, străbătuse strîmtoarea Magelan și întrase în Pacific.

Incă două, treĭ zile de navigație, și vasul se opri la Papeete, capitala frumoaseĭ Tahiti. Acolo stătu o săptămână.

Orsoni se ducea în fie-care dimineață pe uscat, și avea lungĭ convorbirĭ cu guvernatorul și cu consilieriĭ săĭ.

In ziua a opta se întoarse pe bord înarmat cu un pergament care îĭ asigura proprietatea atoluluĭ Nehi-Reva, situat la o depărtare de patru sute mile marine de Tahiti.

Eram atuncĭ pe la sfârșitul luneĭ Februarie.

Intrasem în convalescență, așa încât Orsoni putu să'mĭ p vestească ce făcuse pînă atuncĭ și carĭ erau planurile sale pentru viitor.

— Maĭ sunt aproape șease lunĭ pînă în ziua de 23 Iulie, termenul fatal al existențeĭ d-tale, — îmĭ spunea dînsul. După ce te-am îngrijicu un devotament nesfârșit tot timpul boaleĭ, m'am gândit apoĭ să-țĭ găsesc o închisoare în care viața să nu ți se pară tocmaĭ greŭ de suportat.

«Insula Nehi-Reva mi s'a părut foarte potrivită pentru acest scop.

«Este departe de Tahiti, departe de orĭ-ce cale de navigație, izolată de celelalte insule.

«Este prin urmare inchisoarea în plin aer, pe care am visat-o.

«Dar cum prețul de închiriere al insuleĭ se ridică la o sumă destul de bunișoară, m'am gândit că mi-aș putea scoate baniĭ pierduțĭ, orânduindu-țĭ în acelaș timp și o pază, care să facă imposibilă orĭ-ce încercare de evadare.

«Omul cu scaun la cap nu dă nicĭ odată cu piciorul unuĭ câștig sigur.

«Veghind asupra d-tale, oameniĭ meĭ se vor ocupa în acelaș timp și cu pescuitul perlelor. Orĭ cât de slab ar fi rezultatul acesteĭ pescuirĭ, tot îmĭ voiu scoate prețul de închiriere al insuleĭ.

«D-ta veĭ fi liber să te plimbĭ pe tot cuprinsul insuleĭ, să te scalzĭ, să vânezĭ... Se pare că un navigator necunoscut a lepădat in acele pustietățĭ câțĭva epurĭ, carĭ s'au înmulțit repede.

«Prin urmare viața nu'țĭ va fi din cale-afară grea.

«Și apoĭ, pe nesimțite, va sosi și ziua de 23 Iulie. Ți-am făgăduit că nu veĭ suferi prea mult. Intr'o dimineață nu te veĭ maĭ deștepta și-atâta totul.

«Veĭ trece din această lume haină într'o altă lume, pe care ți-o doresc maĭ bună, într'o lume unde nu se luptă nimenĭ pentru milioane».

Recăpătându-mĭ sănătatea, simțeam în mine o mare nepăsare față de viață, nepăsare pe care n'o cunoscusem pînă atuncĭ.

Imĭ aduceam bine aminte de toate câte se petrecuseră cu mine, dar nu maĭ eram de loc desperat.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ «Ziaruluĭ Călătoriilor», *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

TOȚI ABONAȚII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare**, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard.**

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel mai noŭ, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curțeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă**, cu oglinzi de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecționat;**

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră**, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorți, abonaților «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Prețul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.60 p. 6 lunĭ.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL"

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul" oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în posițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegat, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU", Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

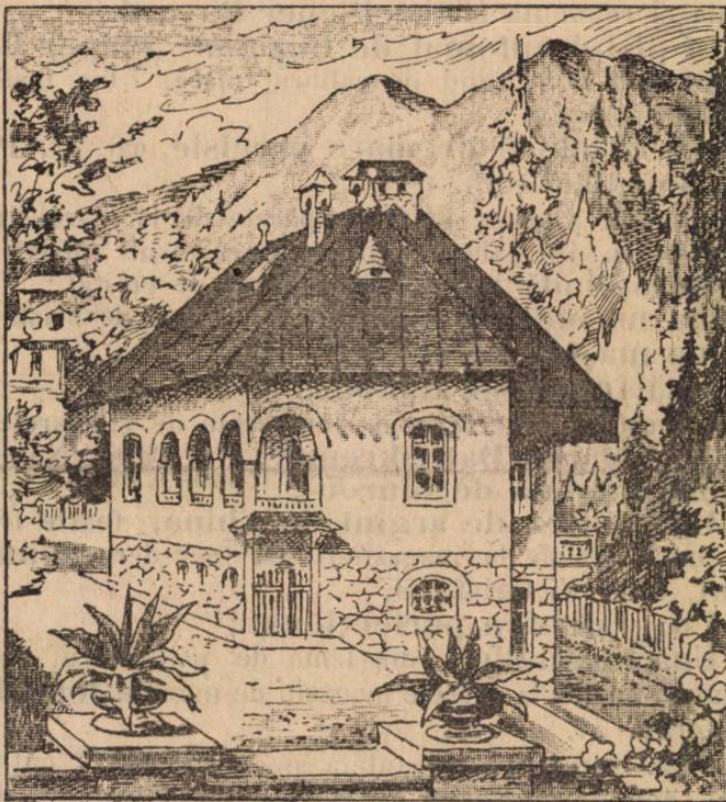
ȘI

Un salonaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala", Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare piedestal de marmoră sculptat

pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare

și

Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zissman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat

și

Una vioară sistem Stradivarius

cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș

cumpărat dela magazinul *La Harpa*, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

O pereche cercei cu 6 pietre de diamant

cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței"

Una pendulă de perete artistic lucrată

bătând orele

O elegantă pendulă de biurou și

Două fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valóre

10 tablouri aquarele

Șease ceasornice pentru bărbați

Șease ceasoarnice „Réveil"

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia"

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Călătoriilor.

Cu toate că acordă aceste mari premii, «Universul» menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar", iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Anul XII. – No. 700. 10 BANI IN TOATĂ ȚARA Mercurĭ 6 Octombrie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
» 2.60 » ½ » » »

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
– MARȚEA –

Profetul ucise copilașul cu lovituri de picior. — (Vezĭ pag. 4664).

SUPERSTIŢII RELIGIOASE

Un profet omorâtor de copiĭ

Comuna Lissocvo, din guvernământul Mohilen (Rusia) suferea maĭ mult de cât orĭ-care alta, de mizerie; seceta o bântuia de maĭ mulţĭ anĭ, şi pâinea se vindea din ce în ce maĭ scumpă, iar nenorociţiĭ de mujicĭ se vedeaŭ constrânşĭ să mănânce scoarţă de copacĭ pentru a nu muri de foame.

Pretutindenĭ vedeaĭ bărbaţĭ, femeĭ şi copiĭ, cu pielea galbenă, cu pântecele umflat şi oasele descărnate, rătăcind flămânzĭ prin pădurĭ.

Intr'o zi se răspândi prin sat vestea că în curând se va schimba şi soarta nenorociţilor ţăranĭ: Dumnezeŭ îşĭ adusese aminte de copiiĭ săĭ desmoşteniţĭ şi le trimesese un sfînt, o fiinţă nevinovată care nu vorbea de cât inspirat de divinitate.

Toţĭ se încrezură într'ânsul şi aşteptaŭ de la el să-ĭ scape de acest flagel nenorocit.

Ţăranul Mihail Koltchevski câştigase încă de mult în satul săŭ reputaţia de «om al luĭ Dumnezeŭ». Ţăraniĭ aceia eraŭ convinşĭ că dânsul primise din cer o misiune providenţială. Omul acela era după dînşiĭ o fiinţă care nu ţinea de pămînt, şi care deci poseda o inteligenţă înaltă şi o vastă ştiinţă.

Orĭ-ce cuvânt al săŭ era lege şi toată lumea putea să solicite sfaturile sale.

In dimineaţa de 6 Iulie, Koltchevski trase clopotele bisericeĭ pentru ca să adune populaţiunea satuluĭ.

Când toată lumea fu împrejurul săŭ, atât bătrânĭ cât şi tinerĭ, omul sfânt le spuse cu evlavie:

— Am visat un vis misterios care mĭ-a descoperit cauza tuturor relelor de carĭ suferim.

Cuvintele acestea electrizară pe mujicĭ.

— Vorbeşte, vorbeşte... cauza sunt funcţionariĭ ţaruluĭ, asta o ştim de mult!

Fără a părea că inţelege strigătele mulţimeĭ şi ca inspirat, Koltchevski continuă:

— Ştiţĭ voĭ de unde ne vine toată nenorocirea? Ştiţĭ voĭ de ce avem mereŭ secetă? Ştiţĭ voĭ de ce sunt distruse neîncetat de foc satele noastre? Luĭ Dumnezeŭ i s'a făcut milă milă de voĭ, şi mi-a arătat pe autorul acestor nenorocirĭ. Antecristul este în mijlocul nostru. E în satul nostru... trebue să-l omorâm...

Atuncĭ eŭ mă voiŭ preface în profet, şi vă voiŭ trimite mana ceruluĭ, iar voĭ veţi trăi în belşug şi fericire.

Koltchevski era încă tânăr, de abia împlinise două-zecĭ şi treĭ de anĭ. Părul săŭ lung şi creţ încadra frumos o faţă inteligentă, dar ochiĭ săĭ aveaŭ în totdeauna o privire stranie şi neliniştită.

Dânsul explică ţăranilor carĭ îl ascultaŭ cu sfinţenie, că antecristul se încarnase într'un copilaş mic, şi că dacă 'l vor omorî în seara aceea, profetul va străluci de-odată ca un soare, se va albi ca zăpada cea maĭ curată şi se va sui drept la cer, de unde va porni ploile asupra satuluĭ Sissoévo, ploĭ de pâine şi de alte bunătăţĭ.

— Arată-ne copilul în care s'a întrupat antecrist, strigară ţăraniĭ, şi noĭ ţi'l vom da.

Koltchenski le zise:

— Urmaţi mă!

Vre-o treizecĭ de oamenĭ îl ascultară. Aşa zisul profet făcu de maĭ multe orĭ înconjurul satuluĭ, apoĭ intră în locuinţa unuĭ ţăran anume Emilien Grobatchevski, tatăl unuĭ băiat voinic şi frumos de douĭ anĭ.

La sosirea sfântuluĭ, copilul zâmbi şi'ĭ întinse braţele.

— Copilul acesta este antecrist, zise profetul.

Ţăraniĭ atuncĭ rugară pe tatăl şi mama copiluluĭ să'l sacrifice pentru binele mulţimeĭ.

Din moment ce nevinovatul blondin, cu părul mătăsos şi cu ochiĭ ca cerul, fu arătat ca antecrist, părinţiĭ luĭ, rătăciţĭ, consimţiră să le dea copilul fără să se lase a fi mult rugaţĭ.

— Arată-mĭ locul unde aĭ născut acest copil, zise Koltchevski, mameĭ.

Maria Grobatchevski, o femee foarte tînără, conduse pe sfântul şi suita sa într'un colţ al caseĭ, unde cu douĭ anĭ maĭ înainte se născuse micul Mişa.

Koltchevski întinse pe sărmanul micuţ jos şi începu să'l lovească cu picioarele.

Chinurile miculuĭ copil ţinură cincĭ-sprezece minute şi apoĭ sucombă de mulţimea loviturilor.

— Antecristul a murit!—proclamă cu solemnitate sfântul — însă trebue să'l zdrobim, pentru ca şi spiritul săŭ să se prefacă de asemenea în pulbere.

Zicând acestea, apucă un ciocan greu şi'ĭ cu douăzecĭ de loviturĭ îĭ crăpă capul şi micul luĭ corp.

— Veţĭ împărţi corpul luĭ antecrist în două, ordonă el escorteĭ sale.

Această poruncă fu executată imediat de ţăranĭ.

Koltchevski nu se mulţumi numaĭ cu atât; el luă o toporişcă şi tăia copilul în patru bucăţĭ, rostind în acelaş timp rugăciunĭ.

— Aduceţi-mĭ o căruţă cu un cal alb!—comandă apoĭ profetul.

Când porunca aceasta fu îndeplinită, Koltchevski porunci să adune toate bucăţile miculuĭ cadavru şi să le pue în căruţă.

Insuşĭ el încălecă pe cal, urmat de toţĭ ţăraniĭ, carĭ cântau laude bunuluĭ Dumnezeu, având în mâinĭ lumânărĭ aprinse şi căutând un mormânt pentru antecrist.

După ce isfârşit mica victimă fu înmormântată, profetul concedià pe ţăranĭ, poruncindu-le să vie în seara aceea, la oreie 9, înaintea colibeĭ sale, pentru a vedea îndeplinindu-se miracolul promis.

Toţĭ fură exacţĭ la întâlnire.

Dînşiĭ aşteptară în tăcere ca profetul să apară pe coperişul locuinţeĭ sale, strălucitor ca soarele şi alb ca zăpada, aşa după cum li se spusese.

Dar Koltchevski nu se arăta. Insfârşit, enervaţĭ de atâta aşteptare, ţăraniĭ intrară înăuntru şi găsiră pe profet dormind cu pumniĭ strânşĭ.

Il deşteptară.

— Ei bine! ziseră dinşiĭ, când te suĭ în cer?

Profetul pe jumătate adormit bîlbîi câte-va cuvinte neînţelese.

—Dar mana! pîinele? strigară eĭ; tu nu eştĭ nicĭ alb ca zăpada, nicĭ nu luceştĭ ca soarele!... tu ne-aĭ minţit, tâlharule!

Sfântul, fără să se turbure de loc, le spuse că, din moment ce miracolul nu s'a îndeplinit asta însemnează că s'a comis o greşeală.

— Da, reluă dînsul, am făcut o greşeală. Trebuia ca înainte de a omorî copilul să ne fi dus la biserică şi să fi cerut binecuvîntarea preotuluĭ.

— Atuncĭ, tu aĭ omorît un copil nevinovat? strigară mujiciĭ.

Infuriaţĭ că au fost înşelaţĭ astfel, dinşiĭ se repeziră asupra profetuluĭ, şi Koltchevski ar fi avut poate aceiaş soartă ca şi victima sa, dacă un ţăran n'ar fi început să strige:

— Staţĭ! Staţĭ! să nu-l omorîţĭ ast-fel dintr'o dată... blestematul acesta trebue să moară cu încetul...

— Trebue să ne spue secretul săŭ... voiŭ să ştiŭ cum se procedează cu mana din cer...

Ţăraniĭ îl luară pe Koltchevski îl legară pe un cal repezindu-l în galop pe drumul mare.

Dar spre fericirea falsuluĭ sfânt trecea tocmaĭ atuncĭ pe drum o troică.

— Opriţi-vă, strigă omul dintrînsa.

Şi se informă de ceea ce se petrecuse.

Poliţiştiĭ, carĭ sosiră prea târziŭ—după obiceiul lor, aflară atuncĭ asasinatul copiluluĭ, zis Antecrist.

Se chemă telegrafic un procuror şi se începu instrucţiunea. Toţĭ capiĭ de familie din sat, treĭ-zecĭ şi doĭ de ţăranĭ fură arestaţĭ.

Printre dînşiĭ se găsea şi un bătrân în vîrstă de o sută treĭ anĭ, care luase parte la omorul miculuĭ Mişa.

C. Arghir

GUY DE MAUPASSANT

CREUSOT

Cerul este albastru, de tot albastru, plin de razele soarelui. Trenul a trecut Montchanin, ultima staţiune spre Creusot. De aci, înaintea noastră, un nor se ridică: negru, opac, greŭ şi imobil, un nor care întunecă seninul zileĭ. Este fumul uzinelor din Creusot. Cu cât ne apropiem, cu atât îl distingem maĭ bine. Sute de coşurĭ uriaşe se înalţă spre cer, vărsând prin groaznicele lor gurĭ, enorme cantităţĭ de fum şi vaporĭ, carĭ se întind şi acoperă oraşul, umplând străzile, ascunzând soarele şi cerul. Este Creusot. Un zgomot surd şi continuŭ face să se cutremure pământul. Intrăm în uzina d-luĭ Schneider. Ce feerie! Este regatul Fierului, în care domneşte Majestatea Sa Focul.

Imensele clădirĭ aliniate, înalte ca munţiĭ, sunt pline pînă în creştet de maşinĭ carĭ se învârtesc, cad, se agită, flueră, taie. Şi în toate domneşte focul.

Aci un jăratic care pâlpâe, colo şerpĭ de foc, maĭ departe blocurĭ de fier arzânde se arată ochilor noştri uimiţĭ.

Maşinele, lacome, se întrec să înghită acest foc, acest fier arzător şi îl macină, îl tae, îl rânduеşte, prefăcându-l în locomotive, vapoare, tunurĭ şi în tot felul de cizelărĭ artistice complicate, delicate şi puternice.

Nu maĭ putem distinge nimic, nu maĭ ştim nimic, nu ne maĭ putem înţelege. Suntem într'un labirint de manivele, de roate, de angrenaje, de curele în mişcare. La fiecare pas ne găsim în faţa câte unuĭ monstru care lucrează fierul roşu.

Aci sunt ferestraele carĭ prefac fierul în plăcĭ, colo filierele cu miile de găurele, carĭ daŭ sârma subţire ca firul de păr; maĭ departe aparate carĭ taie plăcile şi le subţiază. Toate acestea merg în acelaş timp cu diferitele mişcărĭ. Şi totdeauna şi în toate părţile vedem focul.

Din când în când se produce câte un zgomot asurzitor care domină pe acela al roatelor, face să se cutremure pământul. Este marele pilon al Creusotuluĭ care lucrează. Greŭ de peste o sută de miĭ de kilograme, el cade ca şi cum ar cădea un munte pe o bucată de fier roşu, maĭ enormă ca el. El urcă şi coboară fără încetare, cu o uşurinţă graţioasă.

Intrăm în galeria laminoarelor. Aci e un spectacol şi maĭ măreţ. Şerpĭ roşiĭ aleargă pe pământ: uniĭ maĭ groşĭ, alţiĭ maĭ subţirĭ. Pentru că aci se fac tot felul de liniĭ de drum de fier.

Oameniĭ, cu ochiĭ şi obrajiĭ acoperiţĭ de piliturĭ metalice şi de fumul des şi înăbuşitor, aruncă neîncetat în gurile fără fund ale maşinelor bucăţĭ nouĭ de fier. Acestea le apucă, le trag, le lungesc şi le subţiază mereŭ.

Eşim în fine, negri de tot, şi deasupra capetelor noastre se întinde aceeaş mare nesfârşită de fum de cărbunĭ, care se înalţă spre cer.

Trad. de Ioan Totu.

Un port ideal în Ceylan

COLOMBO

Oraşul Colombo este portul principal al insuleĭ Ceylan, posesiune engleză, la Sud de punctul Industanuluĭ de care e despărţită de trecătoarea Trincomali.

De la 1507, insula a fost mereŭ ocupată de puterile europene; portugeziĭ maĭ întâĭ, apoĭ olandeziĭ, şi în fine engleziĭ, cărora le e şi astăzĭ una din coloniile Coroaneĭ. Colombo n'a devenit port de căpetenie al insuleĭ de cât de la 1881; engleziĭ găsindu-l maĭ lesnicios de cât vechiul port de la Pointe-de-Galle, puţin maĭ la Răsărit de Colombo, construise acolo un dig enorm care permitea corăbiilor să fie la adăpost pe coasta aceasta unde furtunile oceanuluĭ Indian se simt adesea.

Toată coasta e brăzdată de şanţurĭ cu verdeaţă şi o vegetaţie bogată o acopere peste tot.

Portul, de asemenea este adăpostit de palmierĭ înalţĭ şi nu fără dreptate s'a zis că Ceylanul e un mărgăritar căzut de pe fruntea Indieĭ.

Cum toate corăbiile europeneştĭ acostează la Colombo, portul e foarte însufleţit. Trăsurĭ, absolut ca în Europa, dar ţinute nu tocmaĭ curate, —djinrikisha— şi maĭ cu seamă căruţe cu bivolĭ, se încrucişează pe străzile oraşuluĭ şi pe cheŭ. Centrul oraşuluĭ oferă vizitatoruluĭ o priveliştе foarte curioasă: o grămadă compactă de indigenĭ cu turbane, strângându-se de-aproape, îmbrâncindu-se, ţipând, pentru a oferi fructele saŭ legumele ce poartă pe umerĭ în vârful unuĭ băţ lung; elegantele ceylaneze, îmbrăcate în haine de culorĭ viĭ, mergând la târguelile lor în trăsurĭ indigene, trase de negri; căruţe trase de bivolĭ saŭ de câte doĭ boĭ cu cocoaşe albe şi cu coarnele drepte, – e unul din cele maĭ originale cinematografe.

Europeanul venit de curând cu vaporul, se grăbeşte să ia o djinrikisha şi să facă pe drumul frumos, cărămiziŭ, o preumblare până la Mont-Lavinia saŭ până la grădinile de scorţişoară.

Pe plajă, la Estul portuluĭ, colonia engleză îşĭ petrece după ce a apus soarele: «tennis»,«foot-ball» şi «polo», sunt şi vor fi întot-deauna, chiar la tropice, jocurile favorite ale englezilor.

Un otel foarte elegant şi foarte confortabil «Galle face» otel, e ridicat pe plajă, şi acolo îşĭ daŭ întâlnire ceĭ carĭ descind pentru două-zecĭ şi patru de ore, după vaporul în care aŭ stat închişĭ, din Europa.

De la Colombo pleacă drumul de fier ce duce drept la Kandy, Capitala insuleĭ, situată în munţĭ, şi unde europeniĭ obosiţĭ de căldură se duc să se odihnească. Clima oraşuluĭ Colombo, totuşi nu'ĭ nesănătoasă, şi europeanul trăeşte foarte bine acolo; însă căldura continuă, îl sdrobeşte şi'l face să caute un refugiu înăuntrul insuleĭ, la munţĭ.

Engleziĭ, mulţumită ştiinţeĭ lor despre organizaţia colonială şi maĭ cu seamă răbdăreĭ lor, aŭ făcut din Colombo cel maĭ frumos şi cel maĭ comod din toate porturile situate în oceanul Indian. Se găseaŭ într'o ţară fără golf, fără măcar o îmbucătură de fluviu, înaintea plajeĭ absolut întinse şi drepte, în faţa măreĭ, şi totuşĭ n'aŭ şovăit, ştiind bine că baniĭ întraţĭ acolo pentru a creia un port adăpostit, pentru a înzestra portul acesta cu toate mijloacele de reparaţie trebuincioase bastimentelor moderne, ar fi câştigat însutit prin traficul enorm ce ar fi urmat. S'aŭ pus la lucru şi aŭ îmblânzit valurile; un dig colosal protegueşte corăbiile împotriva valurilor tot-deauna agitate în locul acesta şi astfel călătorul se simte la adăpost ca în orĭ-care basin cu apă dulce.

Astăzĭ maĭ toate companiile de vapoare poştale pun la dispoziţia excursioniştilor bilete de dus şi întors foarte eftine şi valabile pentru o şedere de cincĭ-spre-zece zile până la o lună, la Ceylan, în afară de drum.

Angmig.

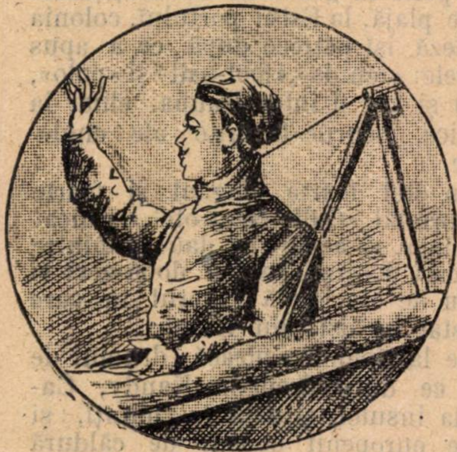
DELA PARIS LA LONDRA

Călătoria aeriană a luĭ John Moisant

Aviatorul franco-american John-Benjamin Moisant n'are de loc pretenţia de a fi îndeplinit un raid, pentru că— pe calea aeriană—s'a dus dela Issy-les-Moulineaux

(Franța) la Palatul de Cristal (în împrejurimile Londrei).

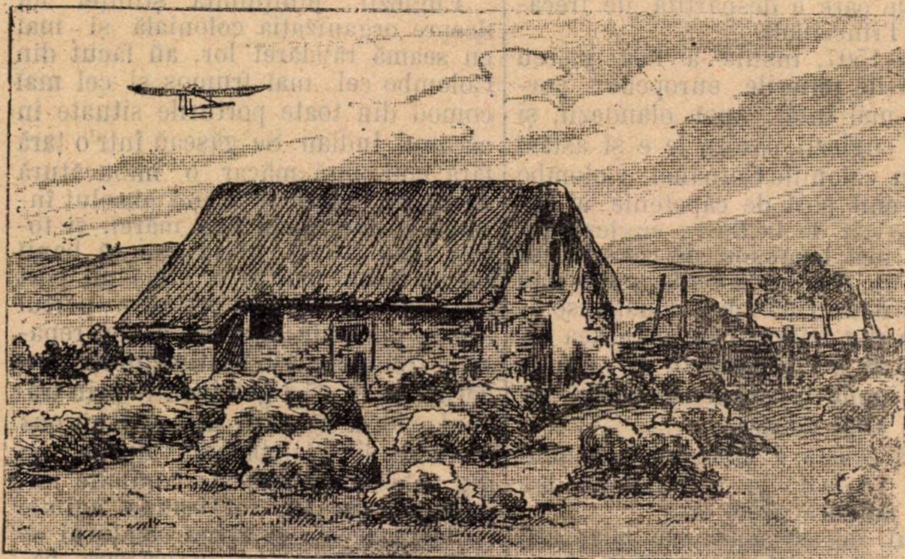
N'a întrebuințat el aproape o lună pentru a străbate distanța care desparte cele două Capitale prietene, atunci când, în condițiuni normale, ar fi trebuit s'o străbată în şease-şeapte ceasuri?

Totuşi călătoria lui nu e mai puțin demnă de a figura în analele aviațiunei, căci este —până azi— unică în felul ei.

Iată faptele:

Necunoscut ca sportsmen, Moisant vine

în Franța fără să ştie cum îşi va întrebuința vilegiatura.

Curiozitatea îl face să se ducă într'o zi la aerodromul din Is-y şi începe să admire evoluțiile aviatorilor. De ce adică n'ar deveni şi el aviator?

Aventurile cele mai primejdioase nu puteau înfricoşa pe acela care acum câți-va ani, în fruntea unei bande de voluntari, s'a bătut în America de mijloc.

Fără a pierde vreme, cumpără un aparat Blériot, angajă un mecanic foarte bun, pe d. Fileux, şi învață în câte-va ceasuri mersul şi mânuirea aparatului.

... Şi, foarte flegmatic, anunță că pleacă la Londra prin aer!

Intr'adevăr pleacă numai decât însoțit de tovarăşul său.

Norocul pare că surîde îndrăzneților. In public se fac pariuri. Moisant, pentru debutul său de om sburător, va ateriza la Londra, după două-trei halte.

O mulțime de accidente însă îl stânjeniră. O elice se rupse şi trebui să aştepte alta dela Paris. Işi relua din noŭ zborul, dar căzu mai departe şi rupse o maşinărie.

In sfârşit ajunge la 6 Septembrie la Londra, după ce rupsese patru elici şi se împotrivise vânturilor ostile şi furtunilor turbate.

Insă intenția lui nu e de a se opri acolo şi, odată maşina reparată, va face o serie de călătorii aeriane... Acesta, afirmă el, este cel mai bun mijloc de antrenament pentru circuitul Europei.

Model de încăpățânare şi sârguință, acest aviator îşi urmăreşte scopul, dând lumei o admirabilă dovadă de energie.

Ang.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

Mă gândeam cu melancolie că Regina era moartă şi ziua de 23 Iulie, în loc să'mi apară ca un termen fatal, îmi apărea ca o zi de eliberare.

Imi închipuiam o lungă cercetare prin spațiul infinit, după iubita mea dispărută. O revedeam pe Regina în spațiu. Ce'mi păsa prin urmare dacă aveam să părăsesc pământul cu o zi mai de vreme?

Frigurile cerebrale îmi atrofiaseră oare-cum simțirea. Trecutul îmi apărea învestmântat în ceața timpurilor preistorice. Moartea d-lui Brasset şi aventurile mele tragice de mai târziu, îmi păreau petrecute cu secole mai înainte.

De aceea i-am răspuns lui Orsoni cu nepăsare:

— Recunosc că am citit documentul despre care voiai să vorbeşti.

— Foate vei avea chiar bună-voință să-mi spui în ce împrejurări?

Am clătinat din cap. Orsoni rîse cu poftă.

Nu mai stăruesc, zise dînsul. Nici unul din aceia cari aŭ cunoscut gândurile d-tale nu vor putea să le repete. Curiozitatea mea era de altă natură, poți să mă crezi.

După aceste vorbe Orsoni mă părăsi, fără să-mi mai dea vre-o altă explicație, şi fără să pară supărat de tăcerea mea.

Când scriŭ aceste rânduri sunt prizonier de patru luni pe atolul Nehi-Reva.

E pe la sfîrşitul lunei Mai. Am prin urmare încă două luni de trăit. Din toată puterea sufletului meŭ, chem mai repede ziua de 23 Iulie, pentru a scăpa odată de chinul vieții.

Căci mă plictisesc de moarte! Viața mi se scurge în adevăr aşa cum m'a anunțat Orsoni,— unchiul meŭ —pe bordul vasului *Oazaca*.

Sînt perfect liber pe tot cuprinsul insulei. Pe laguna interioară plutește aproape fără întrerupere o barcă, în care se află câți-va marinari din echipajul steamerului. Se pare că pescuitul peştelui merge de minune, căci oamenii aceştia sînt înaintați.

Oazaca s'a reîntors la Papeete, unde Orsoni şi restul echipajului petrec în linişte.

In fie-care lună steamerul face o călătorie la Nehi-Reva, aducând toate cele necesare pentru hrană şi luând în schimb peştele pescuit.

Şi regulat, teribilul meŭ... unchiŭ, îmi face câte o vizită.

Şi regulat, eŭ îl întreb:

— De ce să mai aşteptăm sosirea lui 23 Iulie? N'ar fi mai bine s'o sfârşim mai repede. Ți-aş fi recunoscător.

Şi în totdeauna dînsul îmi răspundea cu gravitate:

Nu pot, pentru că am semnat. Semnătura mea mă sileşte să-ți respect viața până la data fixată. Asta e ceea ce se numeşte cinste comercială.

Cinstea aceasta mă mânia. Şeful unei asociații de mizerabili scoşi de sub scutul legii, impunându şi legea unei semnături!...

Totuşi, într'o zi mi-a răspuns:

— Ai la d-ta carabina cu care vânezi? Nimeni nu te-ar putea împedeca să-ți tragi un glonte în inimă.

Nu i-am răspuns nimic.

Dânsul a plecat, convins că nu voĭ avea tăria necesară pentru a mă sinucide.

Şi totuşĭ, se înşela.

Nu lipsa de energie mă împiedeca de a mă sinucide, ci un gând superstiţios, de care nu mă puteam scăpa.

Mi se părea că dacă îmĭ ridicam singur viaţa, nicĭ odată n'aveam să maĭ mă întâlnesc cu Regina.

Nicĭ odată!

Imĭ aruncam carabina şi porniam repede prin insulă. După ce alergam multă vreme nebun, mă ascundeam în vre-un stufiş, şi plângeam desperat.

Oare nu cum-va nebunia avea să mă cuprindă încetul cu încetul?

Ce mult aş fi dorit să fiu nebun! Aş fi putut aştepta inconştient termenul fatal.

Orsoni se arăta generos. Când mă vizitase ultima oară, îmĭ adusese un exemplar din Robinson Crusoe, pe care l descoperise la singurul librar din Papeete. Volumul zăcea de sigur, de multă vreme în rafturile librarulu, căcĭ feţele iĭ erau cu totul îngălbenite.

Citeşte nepoate, îmĭ spusese Orsoni, dându-mĭ cartea. Veĭ vedea în ce mod un om de inimă a reuşit să-şĭ învingă imaginaţia. Şi totuşĭ, acesta nu era izolat ca d-ta, numaĭ pentru un timp limitat.

Ucigaşul tatăluĭ meŭ şi al d-luĭ Brasset, vi torul meŭ asasin, se făcea acum medicul sufletuluĭ meŭ. O, ironie!

Oamenii luĭ Orsoni, îmĭ ridicaseră o colibă tocmaĭ in fundul insuliĭ. Era un fel de încăpere hexagonală, care avea la mijloc, ca suport, trunchiul unui cocotier.

Mi-ĭ groază de oamenii acestia, şi de aceea nu le vorbesc nicĭ odată.

Maĭ bine să trăesc în singurătatea mea.

De altfel nicĭ unul dintre eĭ nu caută să mă întâlnească. Coliba lor se află tocmaĭ în capătul opus al insuleĭ. Acolo îşĭ petrec noaptea, stând pe rând de veghe la treĭ posturĭ, de unde pot supraveghea cu cea maĭ mare uşurinţă tot cuprinsul insuliĭ.

Şi aicĭ s'au servit tot de cocoţierĭ. Ar fi fost cu neputinţă să se apropie vre-o luntre de Nehi-Reva, fără ca să fie îndată semnalată.

Intr'o zi mi-am adus aminte de Monte Cristo, una dintre cele din urmă cărţi pe carĭ le cetisem. Eroul acesteĭ povestirĭ putoa avea cel puţin speranţa că va scăpa aruncându-se în mare; mie însă nu-mĭ maĭ rămânea nicĭ această speranţă.

In jurul meu, oceanul se întindea pretutindenĭ, imens.

Privirea mea trebuia să fie de sigur furioasă, când vedeam valurile oceanuluĭ rostogolindu-se nepăsătoare la picioarele atoluluĭ.

Mă indigna nepăsarea întregiĭ naturĭ faţă de soarta uneĭ victime ca mine.

In dimineaţa zileĭ de 31 Maĭ mă deşteptasem maĭ trist, maĭ abătut de cât orĭ când.

Prin deschiderea colibeĭ mele, puteam privi în voe laguna. Nişte glasurĭ guturale ajungeau din când în când până la mine.

Erau căutătoriĭ de peşte, carĭ se strigau pe nume. Oamenii aceştia lucrau plinĭ de veselie.

Munca lor nu era tocmaĭ grea, pentru că lacul nu era adânc, se putea spune maĭ curând că făceau nişte băĭ plăcute, la soare. Şi apoĭ îĭ maĭ înveselea şi gândul câştiguluĭ pe care-l realizau.

Nimenĭ nu se gândea la mine. Un om însă stetea de veghe mereu, şi în timpul zileĭ.

Erau sigurĭ prin urmare că prizonierul nu putea evada, de vreme ce nicĭ un ajutor nu-ĭ putea sosi de-afară, fără să fie observat.

Şi totuşĭ, în momentele acestea în ciuda paznicilor meĭ, speranţa se apropiase. E drept că nicĭ eu nu bănuiam încă apropierea eĭ; dar un singur gest avea să mă smulgă din lâncezeală.

Nu ştiu ce mă făcu să mă gândesc că în faţa eterneĭ morţĭ, tot maĭ bun este traiul, orĭ cum ar fi el. Nicĭ odată nu puteam şti ce ne poate aduce ziua de mâine; de unde ştiam că un viitor puţin îndepărtat n'avea să-mĭ aducă din nou liniştea şi fericirea?

CAP. II

In dimineaţa de 31 Maĭ eram obosit şi descurajat.

După ce observasem o bucată de vreme, fără nicĭ un interes cum paznicii meĭ pescuiau perlele, îmĭ plimbaĭ privirea de jur împrejur.

Căutam ceva care să-mĭ poată absorbi atenţia şi să mă maĭ zmulgă puţin din ghiarele gândurilor carĭ mă chinuiau.

Atenţia îmĭ fu atrasă în cele din urmă de volumul «Robinson-Crusoe». Il aruncasem într'un colţ, cu opt zile maĭ înainte, îndată după plecarea luĭ Orsoni.

Trecuse prin urmare o săptămână întreagă fără ca în ăst timp să-mĭ fi venit poftă să deschid acest volum. Şi în momentele acestea trebuia să fiu prea necăjit, prea chinuit de neactivitatea mea, pentru ca să mă gândesc să-l deschid.

Am întins mâna, am luat cartea, şi aşezându-mi-o pe genunchĭ, am privit-o cu oare-care simpatie.

Modul cum se presenta această carte, cu cartonul desfăcut, cu foile îndoite pe la colţurĭ, pleda în favoarea sa. Era tot aşa de părăsită, tot aşa de singheră ca şi mine.

Pe de-asupra era legată cu o sfoară bine înodată; prin urmare prima mea ocupaţie a fost să deznod această sfoară.

Aş fi putut lua un cuţit, pentru a proceda cu această sfoară întocmaĭ cum a procedat Alexandru Machedon cu nodul gordian dar orĭ cine a fost în asemenea stare sufletească, ştie ce plăcere simte un om plictisit desfăcând un nod maĭ încurcat.

In sfârşit, am deschis volumul.

In frunte era portretul celebruluĭ solitar, în îmbrăcămintea sălbatecă pe care şi-o putuse făuri în insula izolată, cu propriile sale mâinĭ.

— „Vorbeşte-mĭ, mândrule Robinson; încearcă-te să-mĭ dovedeştĭ că trebue să maĭ am curaj".

Pronunţaĭ cuvintele acestea cu oare care ironie.

In adevăr, ce putea fi maĭ prostesc, de cât să puĭ întrebărĭ unuĭ chip mut?

Şi cu toate acestea Robinson Crusoe avea să-mĭ răspundă. Fără cuvinte bine înţeles: dar oare muţiĭ nu se pot face înţeleşĭ destul de bine prin semne?

Şi Robinson făcu un semn, care îmĭ atrase repede atenţia. Primele două file ale cărţiĭ erau lipite la marginĭ.

— Asta e opera umezeliĭ, gândiĭ eu.

Şi trebui să mă căznesc puţin pentru a putea desprinde cele două foĭ.

Dar care-mĭ fu mirarea, când descoperiĭ între ele o bucată de hârtie, aşa de mică şi de delicată, în cât cu simţul pipăituluĭ nicĭ nu-i putusem descoperi prezenţa.

Pe această bucată de hârtie era un scris stângaciu de şcolar, destul de drăguţ însă; scrisul acesta îţĭ făcea impresia unuia care se încearcă pentru întâia oară să meargă.

Oare ce însemna asta?

Am citit repede primul rând:

„D-zeule, fă ca această hârtie să ajungă la destinaţie!

Cerneala nu era de loc decolorată, aşa în cât puteam citi fără nicĭ-o greutate.

Aşa dar manuscrisul acela fusese ascuns în carte anume pentru mine?

Presupunerea aceasta mă emoţionă aşa de grozav, în cât maĭ multe momente mâinele îmĭ tremurară, şi nu putuĭ ceti maĭ departe.

In cele din urmă reuşiĭ să mă liniştesc.

Aruncaĭ o privire în jurul meu pentru a mă convinge că nimenĭ nu mă supraveghea. Or pescuitoriĭ de perle erau departe de a avea grija mea!

Aveau și dreptate, de ce adică și-ar mai fi bătut capul cu mine?

Atuncĭ am citit în toată liniștea următoarele rândurĭ:

— ,,Voesc ca prizonierul să fie liber. Voesc ca fiul să intre în moștenirea tatăluĭ său.

«Viața mea, păstrată ca prin minune, trebuie să fie sacrificată acestuĭ scop. După aceea voĭ dispare. căcĭ nu trebue ca o aventurieră să se pue în calea aceluia pe care totușĭ nu-l va putea uita nicĭ-odată».

In locul acela hârtia era pătată, ceea ce-mĭ arăta că o lacrimă căzuse peste rândurĭ.

Am citit maĭ departe:

,,Asta înseamnă, spunea scrisoarea, că niște prietenĭ veghează asupra prizonieruluĭ. Prieteniĭ aceștia nu se pot explica maĭ pe larg, pentru că s'ar putea întâmpla ca rândurile acestea să cadă în mâinele dușmanilor. Până când ne vom putea arăta însă, jurnalul aventurilor noastre va putea reda oare-care curaj prizonieruluĭ, dovedindu-ĭ că o providență divină veghează asupra destinelor sale".

Acum nu maĭ puteam sta la îndoială.

Nicĭ-o dată nu văzusem scrisul Regineĭ, și cu toate acestea era evident pentru mine că de dânsa erau scrise rândurile pe carĭ le citisem.

Prin urmare, Regina trăia.

Scăpase de naufragiu. Cum se putuse întâmpla o asemenea minune?

Devoram paginile lungeĭ scrisorĭ, carĭ erau ascunse între foile cărțiĭ.

Prin urmare, demnul Robinson îmĭ aducea veștĭ însemnate, pe carĭ dânsul nu le cunoscuse totușĭ nicĭ-o dată.

Iată ce-mĭ spunea dulcea mea prietenă:

,,Bărcile de salvare au avantajul că, chiar rupte în bucățĭ, se pot menținea maĭ multă vreme de-asupra valurilor.

«Când am fost aruncată în mare în urma ciocniriĭ violente cu vaporul, m'am putut apuca repede de o sfărâmătură. Fureta, care înoată foarte bine, a reușit să mă ajungă fără întârziere, și amândouă împreună am pus mâna pe Satina, tocmaĭ în momentul când era să dispară pentru eternitate.

— Așa dar, toate treĭ au scăpat cu viață, murmuraĭ, ridicând ochiĭ spre cer.

,,Indată ce ne-am văzut scăpate de înec, continua scrisoarea, ne-am gândit că trebuia să ne îngrijim serios de soarta noastră.

«Partea de dinainte a bărciĭ plutia cu foarte multă greutate. Din moment în moment amenința să se scufunde, aruncându-ne din nou în valurĭ. Atuncĭ, prefăcându-ne mânile în lopețĭ, am reușit să ne apropiem de cealaltă parte a bărciĭ, care plutea la o mică distanță.

Cu ajutorul pânzeĭ sfâșiate, am reușit să legăm cele două bărcĭ una de alta, ceea ce mărea lărgimea punctuluĭ de sprijin pe apă, și ne punea la adăpostul uneĭ nouĭ scufundărĭ, cel puțin atâta timp cât valurile aveau să rămie liniștite.

«Știam că d-ta Carol, fuseseșĭ salvat de călăul d-tale, Satina văzuse cum fuseseșĭ pescuit.

Fusese chiar lovită peste braț cu o frînghie, așa de rău, în cât era să se înece, dacă nu i-am fi venit repede în ajutor.

«Timp de două zile am rătăcit la întâmplare, purtate de valurĭ. Rechiniĭ se învârteau în jurul nostru, cu o perseverență pe care le-o putea da numaĭ siguranța că în cele din urmă le vom cădea în ghiare.

«Nu-țĭ maĭ povestesc chinurile pe carĭ le-am îndurat. In dimineața zileĭ a treia însă, un vapor a trecut la o mică distanță de noĭ, ne-a zărit semnele desperate, și ne-a luat pe bord.

«Ne-am povestit naufragiul cum am putut maĭ bine. Plecasem din Haiti pentru a fugi de o revoluție locală.

«In timpul nopțeĭ un vapor dăduse peste noĭ, și ne tăiase barca în două.

Nimenĭ nu ne puse cuvintele la îndoială.

Căpitanul steameruluĭ salvator, un american din Noul Orleans, mergea spre La Plata, fără nicĭ un popas în cale, pentru că așa era ordinul armatorilor săĭ.

Prin urmare, avea să ne debarce în acel oraș, unde, cu ajutorul consuluĭ nostru, aveam să ne putem repatria.

«Natural, noĭ nu i-am spus că nu țineam de loc să fim repatriate. Cu atât maĭ mult, cu cât eŭ nicĭ nu știŭ bine care este patria, și singurul loc spre care mă simțeam îndemnată să merg, fiind acela unde te vor fi transportat dușmaniĭ d-tale.

«Din nefericire nu le cunoșteam gândurile, și trebuia să mĭ mărturisesc că aveam foarte puține șanse de a le descoperi».

Ochiĭ îmĭ erau plinĭ de lacrămĭ. Cu toată simplicitatea, și fără să-șĭ dea seamă, Regina pusese în rândurile pe carĭ le scria, tot sufletul eĭ.

Biata fată se arăta cu totul nepăsătoare de pericolele prin carĭ trecuse, ca și de acelea prin carĭ avea să maĭ treacă. Singurul eĭ scop era să afle unde fusesem transportat și să vie la mine.

Și apoĭ, după ce vom fi reușit să ne înfrângem dușmanul, sărmana fată voia să dispară.

Ah! mica mea Regină, te ert, pentru că n'aveaĭ cum să-mĭ citeștĭ în suflet.

Despărțițĭ, tu voiaĭ să trăeștĭ pentru a mă salva; eu voiam să mor pentru a ne întâlni pe altă lume.

Și-acum, aĭ vrea să disparĭ?

Dar mi-aĭ lua sufletul cu tine!

Maĭ departe, Regina scria.

(Va urma).

PUTEREA MAGNETISMULUI

Un copil idiot farmecă animalele

Știm că toțĭ vrăjitoriĭ negrilor și aĭ pieilor-roșiĭ, fachiriĭ hinduși și dervișiĭ musulmanĭ, inițiațĭ chiar din copilărie la secretele profesionale, sunt reputațĭ pentru puterea lor de a fermeca șerpiĭ.

Dar cât de rare sunt persoanele a căror putere magnetică firească le permite să domineze animalele. Totuși una există, și e cu atât maĭ curios că operatorul este—după cum vom vedea, lovit de idioție.

Giuseppe Pennazza e un celebru psichiolog italian. Voind să caute un mijloc de a îmbunătățĭ starea mintală a copiilor degenerațĭ, idioțĭ, epilepticĭ, atrofiațĭ, a studiat vre-o mie din aceștĭ nenorocițĭ. De curând a scos un volum cu o prefață scrisă de Lombroso, în care'șĭ arată impresiile.

Pennazza a examinat maĭ cu deosebire pe un copil de șease-sprezece anĭ, Vittorio L., originar din Manatova, al căruĭ tată a murit alcolic, și mama nebună. Băiatul acesta are toate caracteristicile animaluluĭ, urlă ca lupiĭ, umblă adesea în patru labe, încordează gâtul, galopează, sforăe și nechează ca un cal, se culcă și doarme ca un câine, etc. Dar ceea ce e maĭ ciudat, e că posedă o mare putere de fascinare.

După moartea părinților săĭ, Vittorio L., care avea atuncĭ cincĭ anĭ, fu luat de un orfelinat unde numaĭ de cât i-se constată curioasa luĭ facultate. In timpul recreațiilor, copilul se izola într'un colț retras al curțeĭ, mărginită în locul acela de un zid în ruină. Intr'o zi urmăriră și băgară de seamă cu surprindere că o mulțime de păeanjenĭ negri și păroș, veneau în palma luĭ să mănânce muștele pe carĭ băiatul li le dedea. Puțin după asta, fu rândul uneĭ șopârle și unuĭ șarpe carĭ se lăsară să fie fermecațĭ. Aceasta chiar fu pricina uneĭ drame în care se întunecă cu totul inteligența copiluluĭ căcĭ în momentul acela îșĭ avea încă jumătate mintea. Un supraveghetor, intrat de curând în orfelinat, zărind într'o zi șopârla eșind de sub zid, pentru a se duce să ție... companie miculuĭ prieten, o omorĭ. Vittorio se mâhni așa de tare că fu aproape să moară.

Supraveghetorul fu dat afară, copilul se făcu bine, dar rămase idiot.

Dragostea de animale îl făcu, când fu de vre-o doi-spre-zece anĭ anĭ, să intre într'o fermă pentru a păzi vitele, unde e și acuma. Prinde cărțițele pe câmp, nu ca să le omoare dar pentru a le îngriji, cum îngrijește de celelalte lighioane, șoarecĭ, șobolanĭ, broaște, etc., pe carĭ i-a adunat în cocioaba luĭ de păstorĭ carĭ se culcă lângă el, pe el, și cărora le păstrează din mâncarea luĭ. Taurii furioșĭ, caiĭ nărăvașĭ, chiar pisicile sălbatice, devin nemișcațĭ sub privirea luĭ. Câiniĭ ceĭ maĭ răĭ încetează de a maĭ lătra, și vin să se târască pe lângă el. Intr'o zi, un doctor îl duse într'un oraș vecin și-l făcu să intre într'o menajerie de tigri, leĭ, lupĭ, etc., carĭ se îndulciră la vederea luĭ, venind să se culce la picioare. Numaĭ un urs alb rezista puterei luĭ fascinatoare.

O singură faptă ciudată i-se reproșează acestuĭ prieten al animalelor, într'o zi, a jumulit iute, o găină vie, se înțelege, anume pentru a vedea cum îĭ e pielea eĭ sub pene.

Vittorio L., cu tot barbarismul luĭ, are însușirĭ artistice, reale. Cu o bucățică de cretă, sau de ipsos desenează sau modelează... animale cu o înfățișare așa de vie în cât atât profesoriĭ cât și artiștiĭ, rămân nimițĭ.

Ast-fel e copilul acesta, care, când nu se ocupă de animalele luĭ, trăește ca o adevărată brută, ca o bestie cu chip de om.

Angmig

DIN IMPERIUL OTOMAN

LUPTĂTORII TURCI

Luptătoriĭ turcĭ formează la Constantinopole, ca în tot imperiul otoman, de altfel, o castă aparte, care se bucură de foarte marĭ privilegiĭ.

Eĭ sunt onorațĭ, considerațĭ mult pentru forța lor musculară și pentru faptul că aŭ călătorit mult. Căcĭ Mahomet a zis: «Călătorițĭ spre a vă instrui»...

Nu e sărbătoare națională saŭ religioasă în Turcia, la care luptătoriĭ turcĭ să nu joace un rol însemnat. Eĭ practică o luptă serioasă și bine regulată, aceeaș pe care o poțĭ admira doar în Japonia. Lupta lor însă nu e de loc «jiu-jitsu», ci-ĭ în întregime frumosul și atrăgătorul pugilat al anticeĭ Elade. Adese-orĭ pe scenele din Occident aŭ fost văzuțĭ biruitorĭ luptătorĭ turcĭ — ca celebrul Kara Ahmed, între alțiĭ, care după cucerirea maĭ multor centure de aur, aŭ pierit în naufragiul vasuluĭ «La Bourgogne».

Problemele luĭ Sherlock Holmes

OLOGUL

de CONAN DOYLE

Eram însurat de câteva lunĭ. Stam, într'o seară de vară, în odaie, fumând și piroteam citind a lene un roman; era târziŭ și nu maĭ puteam de oboseală, căcĭ lucrasem zdravăn toată ziua. Nevastă-mea se culcase și chiar servitoarele se retrăseseră în camerele lor din etaj; auziĭ cum încuiară ușa. Mă ridicaĭ de pe scaun și începuĭ să-mĭ curăț luleaua; în momentul acesta răsună soneria de la poartă.

Priviĭ ciasornicul; era douăsprezece fără un sfert. O vizită nu putea să fie, decĭ era, de-sigur, vre-un pacient care-mĭ cerea grabnic ajutorul. Mă gândeam că toată noaptea mi-a pierdut-o. Coborâĭ, fără nicĭ un chef, scările și deschiseĭ poarta. Mare îmĭ fu mirarea când văzuĭ stând înainte'mĭ pe amicul meŭ Sherlock Holmes.

— Ah, tu eștĭ, Watson, zise el. Am venit târziŭ, dar speram să te găsesc încă treaz.

— Vino în casă, dragă prietene.

— Eștĭ surprins că mă vezĭ — te înțeleg — dar sper că-ĭ o surprindere plăcută. Hm, mi se pare că fumezĭ tot soarta aceea de tutun pe care o fumaĭ ca holteĭ; observ bine cenușa de țigară, ce țĭ-a rămas pe mânecă. Și orĭ-cine poate vedea la cea d'intâĭ privire că aĭ purtat uniformă, dragă Watson. Nicĭ nu se va face din tine un „țivil“ cum se cade, până nu-țĭ veĭ lăsa obiceiul de a purta batista în mâneca jachetei. M-aĭ putea culca la tine în noaptea asta?

— Cu plăcere.

— Mi-aĭ spus odată că la tine'n casă e totdeauna un pat pentru un oaspe, și văd că alt mosafir nu maĭ aĭ. Pe cuier nu-ĭ decât o singură pălărie.

— M-aș bucura mult dacă aĭ rămâne.

— Ițĭ mulțumesc mult. Asa că'mĭ daĭ voie să mă aranjez puțin aicĭ. Asa.—Imĭ pare răŭ că aĭ avut un lucrător în casă; aceasta nu-ĭ semn bun. Sper că nu canalul a fost stricat.

— Nu, ci conductul de gaz.

— Ah, așa! M'am gândit că trebue să fi fost un lucrător la tine în casă, căcĭ am observat, la lumina lămpiĭ, urmele ce le-a lăsat cuiele dela talpa cismeĭ luĭ, pe pardoseală. — Mulțumesc, nu mănânc nimic, am cinat în gară, dar dacă îmĭ oferĭ o lulea, o fumez bucuros în societatea ta“.

Iĭ întinseĭ punga mea cu tutun; Holmes șezu în față și fumă, întâiŭ, fără a scoate un cuvânt. Fiindcă știam însă că trebuie să fie o chestie foarte importantă, care l-a adus atât de târziŭ, noaptea, la mine; așteptaĭ cu răbdare până ce aduse el vorba de această chestie.

— Văd că eștĭ foarte mult ocupat în calitatea ta de medic, zise el dintr'odată, examinându-mă cu ochĭ scrutătorĭ.

— Da, am fost mult ocupat astă-zĭ, răspunseĭ eŭ; dar nu înțeleg de unde poțĭ ști tu aceasta.

Holmes surâse binevoitor.

— Iți cunosc obiceiurile, dragul meŭ Watson. Nu mergĭ pe jos de-cât când aĭ de făcut un drum scurt; îndată ce aĭ de parcurs distanțe marĭ, ieĭ trăsura. Și fiindcă văd că ghetele tale sunt uzate, fără a fi însă murdărite de noroĭ, deduc de aicĭ că eștĭ atât de ocupat în cât trebuie să ieĭ trăsura.

— Admirabil! exclamaĭ eŭ.

— Și foarte simplu, zise el. Am vrut

numaĭ să-ţĭ arat cum poţĭ să ajungĭ, prin deducţiĭ, la un rezultat care surprinde pe orĭcine; natural că, spre a'l surprinde trebuie să refacĭ mica împrejurare din care aĭ dedus tot complexul. Tocmaĭ aşa facĭ şi tu cu cititoriĭ tăĭ, dragul meŭ prieten, în micile tale schiţe. Prin maniera aceasta încordezĭ atenţia cititoruluĭ. Iar eŭ sunt în aceeaş situaţie, în momentul acesta, ca cititoriĭ tăĭ. Cunosc foarte bine maĭ multe amănunte ale cazuluĭ extraordinar, pe care-l urmăresc tocmaĭ acum, şi cu toate acestea îmĭ lipsesc câteva fire ca lanţul să fie complet, ca să-mĭ pot forma o teorie clară despre întreaga chestie. Dar trebuie să găsesc aceste fire ce maĭ lipsesc, trebuie, Watson, şi o să le şi găsesc!"

Ochiĭ îĭ sclipeaŭ frumos şi un roş uşor îĭ coloră palida faţă. Pentru un moment el îşĭ uită de formele pe carĭ îşĭ propusese să le observe, şi eŭ putuĭ simţi svâcnirea temperamentuluĭ pasionat şi uşor iritabil. Când însă îl priviĭ din noŭ, trăsăturile feţeĭ îşĭ reluaseră răceala obişnuită. Holmes era iarăşĭ liniştit, o linişte demnă de un indian, şi mă privi cu obişnuita-ĭ expresiune rigidă, din cauza căreia mulţĭ îl scoteaŭ pe amicul meŭ o maşină, iar nu om.

— Problema mi se pare interesantă zise el, şi are chiar amănunte extraordinare. Am făcut marĭ progrese în cercetarea eĭ şi cred că soluţia totală n'are să întârzie. Dacă mi-aĭ ajuta şi tu, la ultimul pas ce maĭ e de făcut, mi-aĭ aduce un mare serviciŭ.

— Din toată inima!

— Aĭ putea veni, mâine, cu mine la Aldershot?

— Da, bucuros. Jackson mă va înlocui, va îngriji de clienţiĭ meĭ.

— Bine. Atuncĭ vom pleca cu trenul de 11,10, din gara Waterloo.

— Foarte bine.

— Dacă nu eştĭ obosit, ţi-aşĭ povesti imediat tot ce ştiŭ despre chestie şi ţi-aşĭ arăta şi ce am de gând să fac.

— Inainte de a veni tu, eram foarte somnoros, dar acum mi-a trecut de-abinelea somnul.

— Voiŭ fi cât se poate de scurt şi-ţĭ voiŭ povesti numĭ amănuntele maĭ importante. Poate aĭ citit şi tu ceva despre cazul acesta. E vorba de moartea colonelului Barclay de la regimentul 117 din Aldershot; — să zice că a fost omorât.

— Nu am auzit nimic despre aceasta.

— Colonelul e mort numaĭ de două zile şi faima morţiĭ luĭ miraculoase încă nu s'a răspândit în cercurĭ largĭ. Iată decĭ cazul:

„Regimentul 117, e—după cum ştiĭ, unul dintre cele maĭ vestite regimente irlandeze, care a făcut minunĭ de vitejie în războiul din Crimea şi în luptele contra răsculaţilor din India. Afară de aceasta regimentul a excelat în toate ocaziile. Comandantul regimentuluĭ a fost, până Lunea trecută, James Barclay, — un soldat brav. El intrase în regiment ca simplu soldat, se purtase vitejeşte în războiul din India, avansese acolo la gradul de ofiţer şi ajunse, cu timpul, comandant al aceluiaş regiment în care începuse cariera ca simplu muschetar.

„Colonelul Barclay se însurase ca subofiţer. Numele de fata al neveste sale era Nancy Devoy; tatăl eĭ fusese sergent în acelaş corp de armată. E uşor de înţeles că tineriĭ însurăţeĭ avură să lupte contra prejudecăţilor sociale, după ce Barclay avansase la gradul de colonel, şi tineriĭ — căcĭ eraŭ amândoĭ încă foarte tinerĭ — intrară în societatea care li se cuvenea. Se pare însă că s'aŭ aclimatizat repede cu nouile împrejurărĭ, şi d-na Barclay era tot atât de iubită de ofiţerese ca şi bărbatul eĭ de camaraziĭ săĭ din regiment. Trebue să maĭ amintesc că ea e o femeie frumoasă; încă şi acum, după o căsnicie de treĭzecĭ de anĭ, ea se poate socoti aproape o frumuseţe.

„Viaţa familiară a coloneluluĭ Barclay pare să fi fost foarte fericită; maiorul Murphy, care a fost atât de gentil să mă servească cu câteva inforaţiĭ, îmĭ spune că nicĭ odată armonia dintre soţĭ nu a fost turburată. Totuşĭ se crede că Barclay o iubea maĭ mult, decât ea pe el. Abia îşĭ putea stăpâni neliniştea dacă era despărţit pentru o zi două de nevastă-sa. Cât despre ea, deşi îĭ era credincioasă, nu prea îşĭ trăda sentimentele de gingăşie, o pereche model, şi în relaţiile lor nu era nimic care să fi putut da bănuială că se va întâmpla o catastrofă aşa de tragică.

„Colonelul Barclay trebue că a avut câteva însuşirĭ foarte curioase. De obiceiŭ era un „soldat bătrân", jovial şi sprinten încă, dar de vre-o câteva orĭ dădu exemple de cruzime, de răzbunare nepotolită. Când însă era cu nevastă-sa nu-şĭ trăda nicĭ odată aceste slăbiciunĭ. Atât maiorul cât şi ceilalaţĭ ofiţerĭ, cu carĭ am vorbit, aŭ devenit atenţĭ la împrejurarea că din când în când colonelul era foarte abătut. De multe orĭ, în mijlocul răsetuluĭ şi taifasuluĭ vesel cu camaraziĭ săĭ, colonelul amuţea dintr'odată, ca şi când l-ar fi atins o mână nevăzută, şi cădea în cea maĭ deprimantă melancolie, care ţinea zile întregĭ. Afară de aceasta ofiţeriĭ observară că era fricos, aproape chiar superstiţios; fugea de singurătate,—maĭ ales îĭ era frică să rămână singur în întuneric. Insuşirile acestea eraŭ în mare contrast cu caracterul luĭ tare şi bărbătesc; de aceea mulţĭ eraŭ surprinşĭ, văzându-l astfel.

„Batalionul întâiŭ al regimentuluĭ 117 staţiona de maĭ mult timp în Aldershot. Ofiţeriĭ însuraţĭ locuiaŭ în-afară de cazarmă, şi colonelul îşĭ închiriase, pentru tot timpul cât trebuie să stea acolo, vila Lachine, care era la o distanţă de vr-o jumătate de milă de tabăra de Nord. Casa e împresurată jur-împrejur de un parc-grădină, care de altfel, spre şosea, nu era maĭ lat de terĭ-zecĭ de metri. In vilă locuiaŭ: colonelul, nevastă-sa, un vizitiŭ al lor şi doă servitoare. . Copiĭ nu şi nicĭ oaspeţĭ nu prea primeaŭ în casa lor.

„Iar acum să-ţĭ povestesc ce s'a întâmplat Lunĭ seara, între orele nouă şi zece, în vila Lachine.

„D-na colonel e catolică şi pare a se interesa mult de societatea de binefacere „Sf. Gheorghe" care împărţea haine purtate, săracilor. In seara acea, la orele opt, societatea ţinea o şedinţă, şi d-na Barclay se grăbi cu cina, căcĭ voia să ia parte la acea şedinţă. Când plecă de acasă, vizitiul auzi cum se despărţi de bărbatul eĭ, promiţându'ĭ să vină cât maĭ repede acasă. Se duse apoĭ la o prietenă a eĭ, d-şoara Morrison, care locuia în vila învecinată. Amândouă merseră la şedinţă, unde stătură treĭ sferturĭ de oră, până se termină. La nouă şi un sfert nevasta coloneluluĭ se înapoe spre casă şi-şĭ luă rămas bun de la d-şoara Morrison în faţa caseĭ acesteia.

„In partea de Vest a vileĭ, e o mică sufragerie, care are o uşe de sticlă ce se deschide spre parcul cel mare. Parcul e despărţit de şosea numaĭ printr'un zid jos, cu grilaj de fier. După ce se întorsese de la şedinţă, soţţia coloneluluĭ intră în această sufragerie; obloanele ferestreĭ încă nu eraŭ închise, căcĭ seara nu prea era locuită odaia aceasta. Ea aprinse lampa, sună şi porunci cameristeĭ Jane să-ĭ aducă — potrivnic obiceiurilor eĭ— o ceaşcă cu ceaĭ. Colonelul fusese în timpul acesta în sufrageria mare, dar, auzind că nevastă-sa s'a înapoiat acasă, merse la ea în mica sufragerie dinspre şosea. Vizitiul caseĭ îl văzu trecând coridorul şi intrând la d-na. De-atuncĭ nu l-a maĭ văzut nimenĭ viu.

„Când cameriera veni, cam peste zece minute, cu ceaiul opărit şi ajunse dinaintea uşeĭ, auziĭ cum înăuntru soţiĭ se certaŭ foarte violent. Bătu, speriată, la uşe, dar nimenĭ nu-ĭ răspunse; apăsă clanţa uşeĭ şi împinse; uşa era însă încuiată pe dinăuntru. Fata fugi în bucătărie, chemă repede pe vizitiu şi pe bucătăreasă, şi toţĭ treĭ ascu'tară, speriaţĭ, la uşe cum se certaŭ stăpâniĭ lor. Toţĭ treĭ spun, deopotrivă, că din odaie nu se auzea altă voce de cât a coloneluluĭ şi a neveste luĭ. Barclay vorbea încet şi în propoziţiĭ absurde, aşa că servitoriĭ nu putură pricepe nimic; nevasta coloneluluĭ însă striga agitată şi furioasă. Se putea auzi clar cum îl certa: „Laş şi mizerabil, repetă ea de maĭ multe orĭ, ce se va alege acum din noĭ! Redă'mĭ viaţa pe care mi-aĭ răpit-o! Nu maĭ pot să respir acum acelaş aer cu tine, mizerabil, laş, ticălos ce eştĭ! De odată se auzi cum colonelul scoase un strigăt de groază, apoĭ urmă zgomotul uneĭ loviturĭ şi imediat se auzi ţipătul teribil al femeeĭ. Vizitiul, convins că s'a întâmplat o catastrofă, se repezi cu umărul în uşe voind s'o spargă, în timp ce nevasta coloneluluĭ continua să ţipe disperată. Uşa însă era puternică şi rezistă loviturilor, iar servitoarele, în spaima lor teribilă, nu puteaŭ da vizitiuluĭ nicĭ o mână de ajutor. Atuncĭ acestuia îĭ veni o ideie: eşi din casă şi înconjurând-o ajunse în parcul dinaintea sufrageriеĭ micĭ. O fereastră era deschisă, cum se obişnuia vara, şi el pătrunse cu uşurinţă în odaie. Nevasta coloneluluĭ nu maĭ ţipa acum ci zăcea întinsă pe sofa, fără cunoştinţă, iar colonelul, cu picioarele pe scaun şi cu capul jos pe pordoseală, zăcea, aproape de cămin, într'o baltă de sânge, mort.

„Când vizitiul se convinse că stăpânul săŭ e mort, voi să deschiză uşa. Dar şi aicĭ era o piedică: uşa era, după cum ţi-am spus, încuiată şi cheia nicăerĭ. Nu putea face altceva decât să sară iarăşĭ pe fereastră. Apoĭ alergă după ajutor şi se întoarse în curând cu un agent de poliţie şi cu un medic. Doamna care fu imediat bănuită că a făptuit omorul, fu dusă, încă tot leşinată, în odaia eĭ. Corpul coloneluluĭ fu aşezat pe

sofă și toată camera fu examinată cu atenție.

,,Cadavrul purta o rană mare, la ceafă, lungă de vre-o 5—6 centimetri; fără îndoială că luï Barclay i se sdrobise capul cu o armă netăioasă. Și această armă fu găsită imediat, căcï era aruncată lângă cadavru: era o măciucă de o formă ciudată, din lemn tare și cu mânerul de os. Colonelul avea o colecție de arme, pe care și-o făcuse pe timpul când servise în India, în războiŭ, și poliția presupuse că măciuca era din această colecție, Ce-ï drept servitoriï susțin că n'aŭ văzut nicï-odată acest ciomag, dar între multele obiecte ciudate din casa coloneluluï, eï au putut trece cu vederea arma asta. Incolo poliția n'a maï găsit nimic bătător la ochï; maï inexplicabilă e împrejurarea că cheia care lipsea din ușe nu s'a găsit nicï în buzunarul doamneï Barclay, nicï asupra cadavruluï și nicăerï în odaie. A trebuit să deschidă ușa un lăcătuș.

,,Aceasta era starea lucrurilor, Watson, când în urma rugăminteï maioruluï Murphy, mersiï la Aldershot ca să ajut poliția în cercetările eï. Așa-ï că recunoștï și tu că avem de face cu un caz foarte interesant? Dar observațiile pe carï le-am făcut la fața loculuï mă convinseră în curând că acest caz e și maï interesant, și maï extraordinar de cât se părea la cea dintâï privire.

,,Inainte de a inspecta odaia, am supus pe ceï treï servitorï la un interogator amănunțit, camerista, îșï reaminti o împrejurare care până acum nu fusese luată în considerare. Intâï spuse numaï că, în timp ce ea asculta la ușe, colonelul vorbea așa de încet, încât ea observă numaï din vocea răstită a doamneï, că stăpâniï se ceartă. După ce o întrebaï necontenit că n'a putut deslușí cauza cerței, saŭ altceva încă, îmï spuse că d-na Barclay pronunțase numele David. Aceasta e important, căcï poate să ne descopere motivul de ceartă. Insă numele de botez al coloneluluï nu e David, ci James.

,,Ceea-ce făcu însă cea maï terbilă impresie asupra servitorilor și a poliției, eraŭ trăsurile grozav de contractate ale coloneluluï. Fața luï exprima o oroare atât de mare, o spaimă atât de teribilă, încât maï multe persoane căzură leșinate numaï privind cadavrul. Trebuie că Barclay a bănuit saŭ a știut ce soartă îl apteaptă, și a fost îngrozit de această soartă. Aceasta e în oarecare concordanță cu părerea poliției, că Barclay a văzut că nevastă-sa vrea să-l omoare. Faptul că rana e la ceafă, nu e de nicï o importanță, căcï colonelul a putut să facă o mișcare, o întorsătură ca să evite lovitura. A face un interogator femeeï, era cu neputință, căcï avea frigurï nervoase și-șï pierde din când în când cunoștința.

,,D-șoara Morrison, cu care s'a întors d-na Barclay de la ședință, nu putea fi cauza indispozițieï cu care nevasta coloneluluí venise acasă. Aceasta e părerea poliției.

,,După ce adunaï toate aceste indiciï, șezuï într'un fotoliŭ, fumaï maï multe lulele, și încercaï să găsesc cheia misteruluï, deosebind amănuntele importante de împrejurările micï și însemnate. Fără îndoială că punctul principal al întregeï probleme, era dispariția curioasă a cheieï. Cu toate silințele ce s'aŭ făcut pentru a o găsi, nu era nicăerï nicï urmă de ea; așa dar trebuie că a fost luată de cineva. Barclay și nevasta luï nu puteaŭ fi socotițï, decï, fără îndoială; a maï fost o a treea persoană în odaie, și eŭ speram să găsesc, saŭ în odaie saŭ afară în parc, urmele pe carï le-a lăsat aceasta a treea persoană. Am lucrat ia răsï cu metoda pe care o cunoștï, Watson, și întrebuințaï toate ramurile aceșteï metoade. In sfârșit găsiï într'adevăr urme, dar urme carï mă lăsară de tot nedumerit. In odaie trebuie că a fost un bărbat, căcï i-am găsit urma deslușită în cincï locurï: întâia pe șosea, în punctul unde a sărit peste zidul cu grilaj, apoï două urme pe iarba parculuï, și două urme de tot slabe, pe scândurile vopsite de la fereastră, pe unde trebuie că a intrat în odaie. Peste parc el a fugit repede, căcï vârful tălpilor a lăsat urme adâncï, iar călcâiele aproape de fel. Dar m'am mirat mult nu atât de bărbatul acesta, cât de tovarășul luï.

— Tovarășul luï! exclamaï eŭ.

Holmes scoase din buzunar o coală mare de hârtie subțire și o desfășură de asupra genunchilor.

— Ce crezï că e pe asta? întrebă el.

Hârtia era acoperită cu o copie a urmelor unuï mic animal. Puteam deosebi clar cincï pete aproape rotunde, și chiar și urmele ghiarelor. Fiecare din cele cincï pete era așa de mare cât o linguriță de cafea.

— Un câine, ziseï eŭ.

— Aï auzit tu vr-odată ca un câine să se urce pe perdea în sus? Urmele dovedesc că animalul acesta a făcut-o.

— Decï o maimuță?

— Maimuțele nu aŭ așa picior.

— Ce poate să fie, dar?

— Nicï câine, nicï pisică, nicï maimuță — și în general nicï un animal pe care-l cunoaștem noï. Am încercat să-mï fac o ideie despre mărimea animaluluï, după dimensiunile urmelor. Aicï sunt patru urme — animalul a stat pe loc. De la picioarele dinainte până la cele dinapoï am măsurat o distanță de 45 de centimetri. Dacă adăugăm apoï și capul și gâtul, trebuie să ne imaginăm un animal lung de vre-o 60 de centimetri, poate și maï lung dacă are și coadă. Uite apoï celelalte dimensiunï: animalul a umblat și putem să constatăm mărimea pașilor, nicăierï nu găsim un pas maï lung cu picioare foarte scurte. Păcat că nu am avut norocul să găsesc și câteva fire din părul luï. Dar forma corpuluï e așa cum ți-am descris-o și știŭ că e animal carnivor.

— De unde știï asta?

— Fiindcă a fugit pe perdea în sus. Lângă fereastră atârna o colivie cu un canar; se vede că animalul s'a repezit să mănânce această pasăre.

— Eï, dar ce fel de animal a fost?

— Da, dacă i-așï ști numirea, așï face un pas mare înainte, în deslegarea problemeï. Probabil că aparține genuluï nuierușțelor, e însă maï mare decât toate animalele din genul acesta, pe carï le cunosc eŭ.

— Dar ce legătură să fie între animalul acesta și între crima săvârșită?

— Asta n'o știŭ încă, nicï eŭ. In tot cazul avem multe indiciï, precum vezï. Știm că un bărbat, care sta pe șosea, a fost martor cerțeï între ceï doï soțï — obloanele eraŭ deschise și lampa ardea în odaie maï știm apoï că era însoțit de un animal exotic, că a fugit peste iarbă si a sărit, în odaie, pe fereastră si l-a culcat pe Barclay cu o lovitură la pământ. Poate însă că victima a căzut de frică numaï văzând pe străin intrând, si s'a lovit cu capul de cămin; aceasta e tot atât de probabil. Si, în sfârșit, străinul luă cheea de la odaie cu sine, ceea ce constitue un fapt foarte ciudat.

— După cele ce-mï spuï tu, cazul mï se pare și maï misterios ca pân-acum, ziseï eŭ.

— Intr'adevăr, asa e. Aceasta e o dovadă că afacerea e si maï complicată de cât se credea la început. Mă hotărâï, după ce mă răsgândiï serios, să privesc întreg cazul dintr'un alt punct de vedere. Dar Watson dragă, iartă-mă, ți-am stricat somnul si te rețin deja prea mult. Restul ce vreaŭ să-țï maï spun despre afacerea aceasta, ți-l voiŭ comunica în drum spre Aldershot, mâine dimineață.

— Nu, nu! Dacă aï ajuns deja aci în povestirea ta, nu vreaŭ s'o întrerupï tocmaï acum!

— E cert că d-na Barclay era mulțumită de bărbatul eï până la opt seara, când plecă de acasă. Ți-am spus deja că nu avea obiceiul să fie delicată cu colonelul, cu toate acestea vizitiul povesteste că ea si-a luat adio, cu cuvinte amicale, de la bărbatul eï. E însă în afar 'de orïce îndoială că, imediat după ce sosi acasă, se duse într'o odaie unde era sigură că nu-l întâlneste pe Barclay și ceru servitoareï o ceașcă cu ceaï — un mijloc bun pentru linistirea nervilor, la femeï — și, e sigur, că primi pe bărbatul săŭ cu reprosurï amare. Se pare decï că între șapte și jumătate și nouă s'a întâmplat ceva ce făcu să se schimbe sentimentele coloneleseï pentru bărbatul eï.

,,D-soara Morrison fusese, în tot decursul timpuluï, cât d-na Barclay a lipsit de-acasă, cu ea, decï trebuie să știe ce s'a întâmplat în acest răstimp, — orïcât ar voi să nege.

,,Intâiŭ credeam că între bătrânul Barclay și d-ra Morrison s'a întâmplat ceva, si d-ra i-a povestit aceasta doamneï Barclay, în drum spre casă. Astfel s'ar putea explica supărarea d-neï Barclay și asigurările feteï că nu s'a întâmplat nimic. Ce să însemneze însă aluziile făcute la acel David? Si, afar-de aceasta, se stie că bătrânul colonel îșï iubea cu gingășie nevasta, ne-maï luând în considerație prezența bărbatuluï străin, care, dealtfel, poate chiar să nu fi fost în legătură cu soțiï Barclay. Poțï să crezï că mi-e greŭ să găsesc, în acest labirint, un punct de sprijin; totușï mă convinseï că despre o relație între colonel si d-ra Morrison, nu poate fi vorba. Apoï m-a preocupat tot maï mult ideea că d-soara poate să ne spună: din ce motiv sentimentele de pân atuncï ale d-neï Barclay se transformară de-odată în ură pentru colonel. Hotărâï dar să-ï fac d-reï Morrison o vizită, ca să-ï declar că deslușirile pe carï le-ar putea da ea ar aduce lumină în întreaga chestie. Dacă refuza sămï spună ceeace îï ceream — îmï ziseï eŭ — amica eï va fi acuzată, de justiție, că și-a omorât bărbatul.

,,D-şoara Morrison e o ființă gingaşă, cu talie subțire, păr blond şi cu expresia feței timidă; cu toate acestea trădează un spirit de observație şi o inteligență destul de mare. Se uită câtva timp, tăcută şi gânditoare, la mine, dar apoi ridică deodată capul şi privindu-mă drept în ochi începu să-mi povestească următoarele. Voiŭ fi cât se poate de scurt.

— Amica mea are cuvântul meŭ că voiŭ tăcea despre tot, şi eŭ am obiceiul să mă țin de cuvântul dat, zise ea. Dar fiindcă e acuzată atât de grav şi, ea însăşi, e împiedicată, prin boala eĭ, să facă declarații, cred că-mĭ pot călca de-astă-dată cuvântul. Vreaŭ să-ĭ ajut, după putință şi iată vă povestesc cu deamănuntul tot ce s'a întâmplat Lunĭ seara.

,,Eşind de la şedința misiuneĭ de bine-facere cam pe la nouă fără un sfert, eram nevoite să parcurgem, spre casă, strada Hudson, care e foarte linîştită şi puțin populată. Pe partea stângă a străziĭ nu lumina de cât un singur felinar; când ne apropiarăm de acesta, ne întâlnirăm cu un biet olog. Capul îĭ era înmormântat între doĭ umerĭ şubrezĭ, nenorocitul mergea clătinându-şĭ genunchiĭ; cu spatele încovoiate, şi purta pe umerĭ un fel de dulap mic; el îşĭ ridică privirea asupra noastră, lumina felinaruluĭ căzînd pe noĭ, el se opri de-odată şi strigă cu o voce îngrozitoare: ,,Doamne dumnezeule, asta e Nancy!" Doamna Barclay se făcu palidă ca moartea şi ar fi căzut jos, în nesimtire, dacă teribilul olog n'ar fi ținut-o în brațe. Voiam tocmaĭ să strig în ajutor poliția, dar, care-mĭ fu mirarea, când auziĭ pe amica mea vorbind în mod amical şi gentil cu ologul.

— Credeam că eştĭ mort, de treĭzecĭ de anĭ, Henry, zise ea cu vocea tremurătoare.

— Aĭ dreptate, sunt mort, răspunse el şi mă trecură fiorĭ când îĭ auziĭ groaznica voce. Fața-ĭ era întunecată şi respingătoare şi privirea luĭ plină de ură mă urmăreşte şi în vis. Părul şi barba îĭ eraŭ pe jumătate cărunte şi pielea luĭ galbenă atârna în crețiturĭ pe membrele-ĭ slabe.

— Te rog mergĭ puțin înainte, îmĭ zise d-na Barclay; vreaŭ să vorbesc câteva cuvinte cu omul acesta. N'aĭ frică, n'are să mi se întâmple nimic. Dar orĭ-cât voia să se stăpânească, buzele îĭ tremuraŭ şi era de o paloare mortală.

— Merseĭ decĭ înainte, şi convorbiră câteva minute. Apoĭ d-na Barclay mă urmă; ochiĭ îĭ scânteiaŭ de ură, şi văzuĭ pe olog stând lângă felinar şi ameninţând, într'o furie grozavă, cu pumniĭ. Ea nu maĭ spuse nicĭ un cuvânt până nu ajunserăm înaintea porțeĭ noastre, atuncĭ mă prinse de mână şi mă rugă să nu spun nimănuĭ de această întâlnire. ,,E un vechĭ cunoscut al meŭ, care s'a nenorocit", zise ea. După ce îĭ promiseĭ că voiŭ tăcea, mă sărută şi ne despărțirăm. De atuncĭ nu am maĭ văzut-o.

,,Acum ştițĭ cea-ce am refuzat să spun poliției. Atuncĭ încă nu mi-am închipuit că amica mea e într'un aşa mare pericol. Cred că îĭ fac numaĭ bine dacă spun adevărul".

— Aşa-ĭ că presupuĭ şi tu că mărturisirea d-şoareĭ Morrison a fost pentru mine o rază de lumină în întunerecul nopțeĭ. Tot ce pân-atuncĭ se părea a fi fără legătură, se explica, în urma acesteĭ întrevederĭ, cu mare uşurință, aveam şi eŭ un fel de presentiment: ce are să maĭ vie. Întâiul pas, pe care trebuia să-l fac, fu să caut pe bărbatul acela, care a făcut o impresie atât de stranie asupra d-neĭ Barclay. Dacă nu plecase încă din Aldershot, nu era greŭ s'o fac. Oraşelul are puținĭ burghezĭ, şi sigur că un olog ar bate uşor la ochĭ. Toată ziua îl căutaĭ şi-l dăduĭ de urmă, în fine, seara pe-noptate. Tocmaĭ astă-seară, Watson. Il cheamă Henry Wood şi stă într'o odaie închiriată, în aceeaş stradă pe care l-a întâlnit cele două femeĭ. E numaĭ de cincĭ zile în Aldershot. Mă prezintĭ gazdeĭ, o femeie simplă, ca funcționar-controlor al listelor de locuințe şi o putuĭ descoase bine. Ologul e scamator şi vrăjitor; merge, de cu seara, prin cârciumĭ şi dă reprezentațiĭ. In dulăpiorul luĭ poartă un animal, de care biata femeie are o spaimă mare, căcĭ n'a văzut în viața eĭ nicĭ odată o astfel de dihanie. ,,Cu animalul acesta dă reprezentațiĭ", îmĭ spuse femeia. Maĭ îmĭ spuse că nu poate pricepe cum un om aşa schilodit maĭ poate trăi; câte-odată, zice ea, vorbeşte o limbă de tot străină şi în ultimele două noptĭ l-a auzit plângând, oftând şi sughițând. Are multĭ banĭ, i-a dat şi eĭ o sumă în păstrare şi, printre monede a găsit una curioasă şi rară. Ceruĭ să-mĭ arate moneda, şi, închipuieşte-țĭ Watson, — era o rupie de India.

,,Acum ştiĭ cum stă chestia, dragul meŭ prieten, şi-țĭ închipuĭ pentru ce am nevoie de tine. Fără îndoială ologul a urmărit de departe, în seara aceea fatală, femeile şi a privit apoĭ prin fereastră cearta dintre soțiĭ Barclay. A mers spre fereastră şi animalul sări din dulăpior. Sunt sigur că toate acestea s'aŭ întâmplat aşa, dar ce s'a maĭ întâmplat, maĭ departe, în odaie, nu ni-o poate nimenĭ spune de cât ologul.

— Şi vreĭ să-l vezĭ şi să-l întrebĭ?

— Sigur — dar în prezența unuĭ martor.

— Şi martorul să fiŭ eŭ?

— Da, dacă n-aĭ nimic împotrivă. Dacă ne dă o explicație cu care să fim mulțumițĭ, nu-ĭ voiŭ face nimic. Dacă însă ne refuză, nu ne rămâne alt mijloc de cât să lăsăm să'l aresteze.

— Dar de unde ştiĭ că n'a plecat încă din Aldershot şi că-l maĭ găsim încă?

— Am luat măsurĭ şi în privința acesta. Am postat maĭ mulțĭ dintre băiețiĭ meĭ din Baker-street la casa luĭ şi eĭ o să se acațe ca scaiețiĭ de el, dacă ar vrea să plece. Il vom găsi mâine în Hudson-street, Watson. Iar acum aşĭ comite însumĭ o crimă, dacă nu te-aşĭ lăsa să te culcĭ, în sfârşit". —

Nu am dormit de cât câteva ore. A doua zi la ameazĭ eram amândoĭ la fața loculuĭ, şi o luarăm imediat spre locuința ologuluĭ. Cu toate că Holmes făcea sforțărĭ marĭ să'şĭ ascundă emoția, totuşĭ nu se putu stăpâni îndestul; toată fața luĭ trăda o agitare sufletească. Eŭ simțeam, deasemenĭ, agitația încordată a vânătoruluĭ înainte de vânat, dar mă bucuram, tot odată, de plăcerea intelectuală pe care mi-o procura în totdeauna participarea mea la cazurile luĭ Sherlock Holmes.

— Iată strada Hudson, zise amicul meŭ, când cotirăm într'o stradă scurtă cu case cu două etaje, de cărămidă. Eĭ, iată şi pe Simpson, continuă el, a venit să-mĭ facă raport.

— E înăuntru, în casă, d-le Holmes, ne strigă un băețandru de stradă, de sigur Simpson.

— Bravo băiete, îĭ zise amicul meŭ mângâindu-l pe frunte. Să intrăm, Watson; asta e casa. Trimise carta de vizită înainte, spunând că vine să vorbească într'o chestie de mare iportanță.

Peste câteva minute stăteam amândoĭ înaintea bărbatuluĭ pentru care am făcut călătoria la Aldershot. Cu toată vremea frumoasă ce era în ziua aceea şi deşi în odaie era cald ca într'un cuptor, bietul olog şedea înghemuit şi zgriburând lângă sobă. Puteam să-ĭ vedem bine corpul schilodit; dar fața luĭ slabă şi arsă de soare purta urmele desluşite ale uneĭ frumusețĭ de odinioară. Ochiĭ luĭ galbenĭ, supărăcioşĭ ne priveaŭ neîncrezător; nu spuse nicĭ un cuvânt ci ne arătă, cu un deget, două scaune carĭ maĭ eraŭ în cameră.

— D-voastră sunteţĭ, dacă nu mă înşel, d. Henry Wood din India, zise Holmes cu ton amical. Aşĭ dori să vorbesc câteva cuvinte cu d-voastră, despre moartea coloneluluĭ Barclay.

— Ce aşĭ putea eŭ să vă spun?

— D-voastră ştițĭ ce, şi trebuie să-mĭ spunețĭ. Căcĭ dacă nu ațĭ clarifica lucrurile, d-na Barclay, pe care o cunoaştețĭ de maĭ de mult, va fi, după toate probabilitățile, acuzată că şi-a omorât bărbatul.

Ologul fu cuprins de spaimă.

— Nu ştiu cine sunteţĭ, zise el, nicĭ de unde ațĭ putut auzi ceeace îmĭ spunețĭ. Dar, adevărat e, că o vor acuza ca pe o criminală? Putețĭ să jurațĭ că e adevărat?

— Da. Se aşteaptă numaĭ să-ĭ treacă accesele nervoase, ca să o aresteze apoĭ.

— Doamne sfinte! — Şi d-voastră aparțineţĭ poliţieĭ?

— Nu.

— Atuncĭ ce vă importă toată chestia?

— Fiecare om e dator a supraveghea să nu se întâmple nedreptățĭ.

— Jur că e nevinovată.

— Atuncĭ dar d-voastră sunteţĭ ucigaşul?

— Nu, nu eŭ.

— Dar cine? Cine a omorât pe colonelul Barclay?

— Judecata ceruluĭ l-a omorât. Dar v'o spun: chiar dacă eŭ i-aşĭ fi zdrobit craniul — cum şi voiam s-o fac — şi-ar fi primit răsplata pe care a meritat-o, mişelul!... Dacă spaima şi conştiința luĭ păcătoasă nu l'ar fi culcat la pământ, eŭ aşĭ fi vărsat sângele luĭ, eŭ cu mâna mea. Voițĭ să auzițĭ, de la mine, istoria viețeĭ luĭ? — Bine! n'am nicĭ un motiv s'o ascund, şi ceeace vă voiŭ povesti, nu aduce nicĭ o ruşine pe capul meŭ.

,,Acum staŭ aşa prăpădit şi schilod înaintea d-voastră; spatele mi-e gârbovit şi nu maĭ am nicĭ o coastă sănătoasă, dar era un timp când caporalul Henry Wood era cel maĭ chipeş băiat în tot regimentul 117. Tăbăram pe vremea aceea în India, în localitate Bhurtee. Mişelul de Barclay era sub-ofițer în aceeaşĭ companie cu mine. Iar frumusețea adorată a regimentuluĭ şi cea maĭ suavă fată care a trăit vr'odată pe pământ, era Nancy Devory, fiica sergentuluĭ. Doĭ eram carĭ o iubeam şi voiam s-o luăm; eŭ şi Barclay: iar ea iubea pe unul dintre noĭ doĭ; pe

mine. Acum mă vedeţĭ aici, gârbovit lângă foc, un sărman olog, şi poate să râdeţĭ când vă spun, că m-a iubit, căcĭ făptura mea chipeşă îĭ plăcea. Inima Nancy-eĭ era a mea, dar tatăl eĭ îşĭ vâ râse în cap s'o mărite cu Barclay. Eu eram băiat cu temperament, poate şi pu ţin uşuratec, iar el avea cultură maĭ multă şi era agreat de superioriĭ săĭ. Fata însă ţinea cu credinţă la mine şi eŭ speram deja să o duc la căminul meŭ, când izbucniră răscoalele şi India era un iad în care pustiaŭ cu furie toate gro zăveniile.

,,Regimentul nostru fu închis în Bhurtee; aveam şi o baterie de artilerie, c companie de sikh-iĭ şi miliţie; eraŭ apoĭ burghezĭ cu femeĭ şi copiĭ. Zece miĭ de răsculaţĭ împresuraŭ cetatea noastră şi ne păzeaŭ, cum păzesc câiniĭ de vânătoare vânatul prins în cerc. In săptămâna a doua a asediuluĭ începu să se isprăvească apa, şi comandantul se gândi, dacă ne-am putea pune în legătură cu trupele generaluluĭ Neill, carĭ se apropiaŭ. Ca să rupem inelul de fier ce ne ţinea strâns, şi să ajungem, cu femeĭ şi copiĭ, până la generalul Neill, era absolut imposibil. Puteam să sperăm salvarea numaĭ de la o armată care ne-ar veni în ajutor. In situaţia aceasta desperată, eşiĭ din front şi spuseĭ că vreaŭ să încerc să mă furişez, printre duşmanĭ, până la generalul Neill şi să-ĭ comunic în ce strâmtoare suntem. Propunerea mea fu primită, şi fiindcă Barclay cunoştea împrejurimile maĭ bine de cât orĭ cine altul, desbăturăm cu el, în seara a ceea, planul, şi el îmĭ desemnă până'n amănunte calea pe care trebuia s'o urmez ca să scap printre rebelĭ. Plecaĭ încă în seara acea, la zece, pe primejdiosul drum Era vorba să salvez viaţa celor zece miĭ de oamenĭ, dar în momentele acelea când eŭ săriĭ în întunericul nopţiĭ zidurile cetăţeĭ, eŭ nu mă gândeam decât la *ea*.

,,Trebuia să trec prin albia unuĭ râŭ secat, în care m'aputeam ascunde de santinelele vrăjmaşilor. Dar tocmaĭ când cotiĭ un colţ, în albie, căzuĭ în ghiara a şease inamicĭ carĭ mă pândeaŭ acolo Fuĭ aşternut la pământ cu o lovitură şi legat repede la mâinĭ şi picioare. Dar şi maĭ groaznică, de cât aceasta, îmĭ fu durerea, când recâştigându-mĭ cunoştinţa şi ascultând la convorbirea celor şase duşmanĭ, pricepeam destul limba lor — înţeleseĭ că chiar camaradul meŭ, acest Barclay, care mi-a făcut planul călătorieĭ, m'a trădat cu ajutorul unuĭ servitor indigen şi m'a dat pe mâna duşmanuluĭ.

,,Povestirea mea de-aicĭ încolo e scurtă. Cetatea Bhurtee fu scăpată de duşmanĭ prin generalul Neill, în ziua următoare; pe mine însă răsculaţiĭ mă târâră la vetrele lor şi trecură anĭ îndelungaţĭ până văzuĭ faţa unuĭ alb. Am fost chinuit îngrozitor; încercaĭ să evadez, dar am fost prins şi groaznicele maltratărĭ începură din noŭ. Puteţĭ vedea pe schiloditul meŭ corp urmele torturilor. Uniĭ dintre răsculaţĭ fugiră în Nepal şi mă târâră şi pe mine cu eĭ; maĭ târziŭ se duseră în munţĭ. Indigeniĭ din Nepal o morâră pe răsculaţĭ, iar pe mine mă făcură sclavul lor. In cele din urmă reuşiĭ să fug, dar în loc să iaŭ direcţia spre Sud, o luaĭ spre Nord şi ajunseĭ în sfârşit în Afghanistan. Rătăciĭ şi în ţara aceasta maĭ mulţĭ anĭ, apoĭ ajunseĭ în Padşab, unde trăiĭ maĭ mult printre indigenĭ şi-mĭ câştigaĭ pâinea cu farmecele şi scamatoriile pe carĭ le învăţasem.

,,De ce să mă fi reîntors eŭ, un biet olog, în Anglia, de ce mi-aşĭ maĭ fi revăzut vechiĭ camarazĭ? Nicĭ nu maĭ mă gândeam la răzbunare. Maĭ bine era ca Nancy şi camaraziĭ meĭ de odinioară să creazâ că Henry Wood s'a prăpădit acolo, departe de cât să mă vază ca pe un olog mizerabil, proptit de băţ. Nimenĭ nu se îndoia că am murit, şi mie-mĭ părea bine de aceasta. Am auzit apoĭ că Barclay a luat de nevastă pe Nancy şi că a făcut repede carieră ca ofiţer. — dar nicĭ chiar acestea nu-mĭ deschiseră gura.

,,Dar când omul îmbătrâneşte, i se face dor de vechea patrie. De mulţĭ anĭ visam mereŭ livezile de un verde atât de frumos, dumbrăvile Anglieĭ, şi în fine mă hotărâĭ să plec, să-mĭ revăd patria înainte de moarte. Aveam banĭ destuĭ pentru a plăti vaporul. Şi aşa veniĭ aicĭ între soldaţĭ, de la carĭ câştig parale destule, căcĭ le cunosc firea şi ştiŭ ce îĭ poate înveseli".

— Povestirea d-voastră e foarte interesantă, zise Scherlock Holmes. Cum v'aţĭ întâlnit cu d-na Barclay şi cum v'aţĭ recunoscut, am auzit. După întâlnirea d-voastră aţĭ urmat-o până acasă la ea v'aţĭ uitat pe fereastră cum îĭ face colonelului reproşurĭ şi cum îl ceartă pentru mişelia mare pe care a făcut-o. Nu v'aţĭ maĭ putut stăpâni; aţĭ fugit repede peste iarba parculuĭ şi aţĭ pătruns în odaie.

— Da, tocmaĭ aşa a fost, d-le. Şi când mă văzu Barclay, faţa luĭ se schimonosi de o groază teribilă. Căzu de spaimă la pământ şi se lovi cu capul de sobă. Dar el murise înainte de a se lovi, moartea i se putea ceti pe trăsăturĭ înainte de a cădea. A fost destul să mă vadă un moment, şi căzu trăznit, ca şi când inima luĭ ticăloasă ar fi fost străbătută de o săgeată veninoasă.

— Apoĭ?

— In momentul următor Nancy căzu leşinată, pe sofa, şi eŭ îĭ luaĭ cheia din mână, ca să descuĭ uşa şi să chem ajutor. Dar mă răzgândiĭ repede şi mă convinseĭ că-ĭ maĭ bine să fug; aparenţele eraŭ contra mea şi în tot cazul ar fi trebuit să-mĭ trădez secretul, dacă m'ar fi prins poliţia. Puseĭ repede cheea în buzunar, în grabă îmĭ căzu bastonul gros, şi căutaĭ să prind pe Teddy, care-mĭ scăpase şi o luase pe perdea în sus. Indată ce-l vârâĭ în dulăpior, de unde-mĭ scăpase, o luaĭ, cât putuĭ de repede, la fugă.

— Cine e Teddy? înrebă Holmes.

Ologul se aplecă înainte şi deschise uşiţa unuĭ dulăpior care sta într'un colţ Un animal mic, foarte frumos, de culoarea vulpeĭ, eşi din ascunzătoare. Avea un corp lunguieţ şi mlădios, un bot lung şi subţire, picioare scurte ca o muieruşcă, şi ceĭ maĭ frumoşĭ ochĭ roşiĭ pe carĭ i-am văzut în viaţa mea.

— E o mangustă de India, exclamaĭ eŭ.

— Aşa o numesc uniĭ, alţiĭ îĭ zic Ichneumon, zise ologul. Teddy e un mare duşman al şerpilor, omoară un cobra într'o clipă. Am aicĭ un şarpe cobra, căruia i-am scos dinţiĭ veninoşĭ; Teddy îl prinde în fiecare seară, ca să amuzeze soldaţiĭ din cantină. — Maĭ aveţĭ vre-o întrebare, d-le?

— Poate că va trebui să vă cer ajutorul încă odată, în cazul că d-na Barclay ar fi ameninţată în mod serios de pericol.

— Bine înţeles: atuncĭ voiŭ mărturisi şi justiţieĭ, totul.

— Afară de aceasta n'are nicĭ un rost să dăm publicităţeĭ vechiul păcat al mortuluĭ, — orĭ cât de ticălos a fost. D-voastră aveţĭ cel puţin satisfacţia că remuşcările groaznicului săŭ păcat l-aŭ urmărit şi i-aŭ răpit liniştea sufletească timp de treĭzecĭ de anĭ. Dar uite dincolo de trotuar trece maiorul Murphy. Dumnezeŭ să vă ia în paza luĭ, Wood, adio!... Trebue să văd ce s'a maĭ întâmplat de erĭ.

Ajunserăm pe maior înainte de a ajunge el colţul.

— Ah, d-voastră sunteţĭ, d-le Holmes. Aţĭ auzit că tot zgomotul făcut a fost de prisos?

— Cum aşa?

— Tocmaĭ s'a terminat autopsia. Mediciĭ aŭ constatat că Burclay a murit de aplopexie de inimă. Decĭ deslegarea problemeĭ a fost uşoară, precum vedeţĭ.

— Da, ciudat de uşoară, răspunse Holmes zâmbind. Vino, Watson, cred că nu maĭ e nevoie de noĭ aicĭ în Aldershot.

— Un lucru nu înţeleg, ziseĭ eŭ în drum spre gară. Dacă pe colonel l'a chemat James şi pe olog Henry, cum vine numele David în cearta dintre ceĭ doĭ soţĭ?

— Acest singur nume ar fi trebuit să-mĭ spună totul, dragul meŭ Watson, dacă aşĭ fi fost geniul atotştiutor cum mă socoteştĭ tu. Evident că numele acesta cuprinde un reproş adânc.

— Un reproş ?

— Da. Şi regele David a fost om, şi omul e slab; a greşit şi el, şi într'un rând a păcătuit tocmaĭ ca sergentul James Barclay. Poate îţĭ maĭ aducĭ aminte de întâmplarea luĭ Urias şi a luĭ Bathscba. Nu maĭ sunt tare la biblie, dar cred că veĭ găsi pasagiul acesta în cartea întâĭ saŭ a doua a luĭ Samuil".

Trad. de Y. Z

„Doctorul Omega"

Aces'a este titlul unuĭ roman de aventurĭ fantastice datorit d-luĭ Arnould Galopin, care — cu un talent incomparabil de descripţie — face pe cititorĭ să asiste, în mod abstract, la păţaniile extra-ordinare ale unor francezĭ plecaţĭ în explorarea planeteĭ Marte, şi la interesante fenomene martiene.

Treĭ la număr, aceştĭ francezĭ, cu ajutorul uneĭ minunate maşinĭ, aŭ străbătut lungul drum sideral de la Pământ la Marte, şi după maĭ multe zile de zbor neîntrerupt aŭ căzut în acea planetă pe tăpşanul unuĭ munte enorm, înconjurat de canale asimetric săpate.

Intâlnirĭ cu marţieniĭ, lupte cu animale abnorme, şi câte alte peripeţiĭ şi minunĭ aŭ văzut eĭ pe acolo, toate sunt frumos şi pe larg descrise în romanul despre care vorbim.

In câte-va minute plantele deveneaŭ arborĭ giganticĭ

Incredințațĭ că pe cititoriĭ ziaruluĭ nostru lucrul iĭ vor interesa, reproducem aceste două clișeurĭ luate din textul romanuluĭ franțuzesc, păstrând bine înțeles toată rezerva asupra realitățeĭ faptelor ce ele reprezintă.

Celalt clișeŭ cititoriĭ il găsesc pe pagina următoare.

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestirĭ din lumea timpurilor viitoare —

de I. H. ROSNY

I

Cuvinte in spațiu

Indrăznețul vînt de la Nord încetase. Eraŭ cincĭ-spre-zece zile de când suflarea luĭ răutăcioasă umpluse oaza de teamă și de tristețĭ. Plantele trebuiră să fie acoperite, pentru că altmintrerĭ ar fi fost cu totul distruse.

Dar, în sfârșit, acum oaza începea să respire. Paznicul Targ simți una din acele bucuriĭ intense carĭ trebue să fi iluminat viața oamenilor în timpurile divine ale vîrsteĭ de apă.

Plantele maĭ eraŭ încă așa de frumoase. Targ se simțea dus pe aripa impuluĭ spre vremile când oceanele acopereau treĭ sferturĭ din lume, când omul își făcea veacul printre izvoare, râurĭ, fluviĭ, lacurĭ și mlaștinĭ. Ce balsam însuflețea generațiile nenumărate ale vegetalelor și animalelor. Viața mișuna până în adâncul mărilor celor maĭ adâncĭ! Eraŭ câmpiĭ întregĭ și pădurĭ de alge, cum sunt astăzĭ pădurĭ de arborĭ și savane de erburĭ. Un viitor nețărmurit se deschidea în fața creaturilor; omul presimțea abia îndepărtațiĭ descedențĭ carĭ vor tremura, așteptând sfârșitul lumiĭ. Dar își putea dânsul închipui oare că agonia va dura maĭ bine de o sută de miĭ de anĭ?

Targ își ridică ochiĭ spre cer, pe care acum nicĭ odată nu maĭ apăreaŭ norĭ. Dimineața era încă destul de răcoroasă, dar la amiazĭ oaza fierbea de căldură.

— Recolta se apropie! murmură paznicul.

Era un om cu fața arămie, cu ochiĭ și părul negri ca antracitul. Ca toțĭ oameniĭ vremilor de apoĭ, avea pieptul bombat, pe când stomacul era foarte puțin desvoltat. Mânile sale eraŭ fine, fălcile micĭ, membrele trădaŭ maĭ curând agilitatea de cât puterea. Imbrăcămintea pe care o purta era făurită din fibre minerale, și era tot așa de ușoară și de călduroasă, ca și hainele de lână pe carĭ le purtaŭ anticiĭ. Ființa sa întreagă respira o grație potolită, un farmec temător, pe care-l subliniaŭ obrajiĭ micĭ și focul gânditor al ochilor.

Și omul se întârzie contemplând un câmp de cereale înalte, și un boschet de copacĭ, în carĭ fructele eraŭ tot așa de dese ca și frunzele, și ziseĭ:

— Veacurĭ sfinte, timpurĭ minunate, când plantele acopereaŭ peste tot tînăra planetă!

Și cum locul săŭ de observație era la hotarul dintre oază și deșert, Targ putea privi în voe un sinistru peisagiu de granit și de metale, o câmpie tristă care se întindea până la poalele munților goĭ. Eraŭ niște munțĭ fără ghețarĭ și fără izvoare, fără un fir de iarbă orĭ o fâșie de mușchiŭ verde.

In acest deșert al morțiĭ, oaza, cu plantațiile sale regulate și cu clădirile sale metalice, era ca o pată mizerabilă.

Targ simți cum îl apasă singurătatea și munțiĭ fără viață.

Iși ridică melancolic privirea spre turnul observatoruluĭ care purta numele de «marele planetar». «Din turnul acesta se desfăcea placa sensibilă, care era îndreptată în direcția munților. Placa aceasta, tot așa de delicată ca și o retină construită din «acrum», primea numaĭ ritmurile de la larg, ritmurile pornite din celelalte vaze, iar pe cele pe carĭ paznicul n'avea nicĭ un interes să le cunoască, nicĭ nu le înregistra.

Placa aceasta sensibilă era pentru Targ un fel de emblemă a spațiuluĭ, un fel de simbol al rarilor aventurĭ carĭ maĭ eraŭ încă cu putință în sfera simțurilor omeneștĭ. In clipele sale de melancolie, Targ își ridică ochiĭ spre ea și aștepta cu curaj, plin de speranță.

O voce îl făcu să tresară. Surâzând înainta spre platformă, o fată tînără, cu formele corpuluĭ ritmice.

Femeia își purta desfăcut în voe părul maĭ negru ca întunericul; corpul eĭ se clătina în ondulărĭ legănate, tot așa de flexibil ca și tulpina cercalelor înalte.

Pasnicul o privi cu dragoste; sora sa Arva era singura ființă lângă care mai trăia unele din acele momente fermecătoare, când se părea că, în plin mister câte-va energii mai vegheaŭ încă, pentru salvarea oamenilor.

Arva esclamă, cu un rîs potolit:

— E frumos, Targ.. Plantele sunt fericite!

Respiră cu nesațiu mirosul înviorător care se desfăcea din carnea verde a frunzelor, și focul ochilor eĭ negri se încinse, palpitând.

Treĭ păsărĭ planară de-asupra copacilor, și se lăsară jos, la marginea platformeĭ.

Păsările acestea eraŭ cam de statura vulturilor de altă dată, aveaŭ formele tot așa de curate ca și acele ale frumoaselor corpurĭ de femeĭ, niște aripĭ marĭ argintiĭ, cu luminĭ de ametist, din vîrfurile cărora pornea o licărire violetă.

Aveaŭ capul mare, ciocul scurt, ager și roșu ca niște buze; expresia ochilor semăna destul de bine cu expresia unor ochĭ omeneștĭ.

Una din aceste păsărĭ ridică capul și se auzirà niște sunete articulate. Targ strînse mâna Arveĭ cu neliniște.

— Aĭ înțeles? întrebă dînsul. Pământul se agită!

Cu toate că era multă vreme de când nicĭ o oază nu maĭ pierise din cauza cutremurelor de pământ, cu toate că chiar cutremurele nu maĭ aveaŭ acum puterea din era sinistră când fața omenească fusese zdrobită, Arva împărtași turburarea fratelui eĭ.

Dar o idee capricioasă îĭ lumină spiritul:

— Cine știe, întrebă dânsa, dacă după ce aŭ făcut atîta răŭ fraților noștri, cutremurele de pământ, nu-ĭ vor face acum și bine?

— Și cum asta? întrebă Targ, cu bună-voință.

— Făcând să reapară o parte a apelor.

Și dânsul desmierdase de multe orĭ visul acesta, fără să fi avut curajul de a spune cuĭ-va ce gândea, căcĭ nu asemenea gând ar fi părut prostesc omeniriĭ decăzute.

— Așa dar și tu aĭ avut acelaș gând! exclama Targ, cu un fel de exaltare. Dar să nu maĭ spuĭ gândul acesta nimănuĭ... I-aĭ mâhni până în fundul sufletuluĭ!

— Nu țĭ-l puteam spune de cât ție.

Din toate părțile apăreaŭ bande de păsărĭ albe; cele carĭ se apropiaseră de Targ și Arva, dădeaŭ semne de nerăbdare. Targ le vorbea, întrebuințând un graĭ particular. În măsura ce li se desvoltase inteligența, păsările aflaseră și secretul vorbireĭ,—o vorbire care nu admitea însă de cât termenĭ concrețĭ și fraze pline de imaginĭ.

Noțiunea lor despre viitor era însă tot îngustă și mărginită, puterea lor de a prevedea lucrurile maĭ mult instinctivă.

Din romanul «Doctorul Omega».—O groaznică și hidoasă bestie, întâlnita în munți, fu doborâtă cu o singura lovitura de «alpen-stock».

De când oameniĭ nu se maĭ serveau de ele pentru hrană, păsările trăiau liniștite, nefiind în stare să conceapă propria lor moarte, dar maĭ ales sfârșitul speciei lor întregĭ.

În oaza aceasta creșteau maĭ mult de o mie de păsărĭ. Prezența lor era cât se poate de folositoare. Omul neputând să maĭ recâștige instinctul, pe care-l pierduse era puteriĭ sale, se afla acum în luptă cu niște fenomene pe carĭ nu le puteaŭ semnala aparatele moștenite de la străbunĭ, orĭ cât ar fi fost ele de delicate.

Această lipsă era împlinită de prevederea păsărilor. Dacă și ele, ultima urmă a viețeĭ animale, ar fi dispărut, o dezolare și maĭ amară s'ar fi abătut asupra suferetelor omeneștĭ.

— Pericolul este încă îndepărtat, murmură Targ.

Un zgomot străbătu oaza; maĭ mulțĭ oamenĭ eșiseră din casele de metal. Un individ mic de statură, al căruĭ craniu masiv, părea aplicat direct pe umerĭ, apăru la picioarele mareluĭ planetar. Avea niște ochĭ aproape lipsițĭ de expresie și o figura de culoarea iodului. Brațele îĭ erau scurte, mâinile desvoltate.

— Vom vedea sfîrșitul lumiĭ! zise dînsul. Vom fi cea de pe urmă generație de oamenĭ.

La spatele luĭ răsună un râs cavernos. Dar, centenarul, se arăta împreună cu strănepotul săŭ și cu o femee care avea ochiĭ lungiețĭ și părul de bronz. Femeea aceasta pășea tot așa de ușor ca și păsările.

— Nu, nu-l vom vedea, zise dînsa. Moartea oamenilor va fi înceată. Apa se va împuțina puțin câte puțin, până când nu vor maĭ rămânea de cât câte-va familiĭ în jurul unuĭ puț. Și atuncĭ va fi și maĭ teribil.

Dar omul cel puțin de statură, repetă cu încăpățânare:

— Vom vedea sfârşitul lumiĭ!

— Cu atât maĭ bine! zise strănepotul luĭ, Don. Pământul ar putea să-şĭ bea chiar astă-zĭ ultimele izvoare.

Pe figura ovală, mică, a tânăruluĭ, se citia o tristeţă fără de marginĭ; părea că se miră el însuşĭ că maĭ trăeşte încă.

— Cine ştie dacă nu maĭ putem avea vre-o speranţă! murmură bătrânul.

Inima luĭ Targ bătu cu putere; el îşĭ plecă spre centenar ochiĭ umezĭ şi plinĭ de tinereţă, şi murmură:

— Oh! tată...

Dar figura bătrânuluĭ era acum din noŭ nemişcată. Recăzu în visul săŭ taciturn care-l făcea să samene cu un bloc de bazalt. Targ îşĭ păstră gândul pentru sine.

Mulţimea se ingrămădea la hotarul dintre deşert şi oază. Veniră câţi-va tocmaĭ din centru. Eraŭ într'o epocă când munca nu reclama braţele oamenilor; eĭ aşteptaŭ liniştiţĭ vremea recoltelor. Nicĭ o insectă, nicĭ un microb nu maĭ trăiaŭ pe lume. Strânşĭ pe nişte domeniĭ înguste, în afară de carĭ orĭ-ce viaţă protoplasmica era cu neputinţă, străbuniĭ duseseră o luptă înverşunată contra paraziţilor. Nicĭ unul dintre organizmele microscopice nu maĭ putu să se menţie, din pricină că nu maĭ existară marile aglomeraţiĭ, nicĭ acele continue transformărĭ, şi continue schimbărĭ de la un loc la altul.

De alt-fel, stăpânĭ aĭ distribuireĭ apeĭ, oameniĭ dispuneaŭ de o putere grozavă împotriva tuturor acelora pe carĭ voiaŭ să-ĭ distrugă.

Lipsa animalelor domestice şi sălbatice, eternele purtătoare de epidemiĭ, grăbise şi maĭ mult apropierea ereĭ triumfuluĭ.

Acuma, omul, păsările şi plantele eraŭ pentru totdeauna la adăpostul bolilor infecţioase.

Dar nicĭ acum viaţa omenească nu era maĭ lungă. Mulţi microbĭ binefăcătorĭ dispăruseră împreună cu ceilalţĭ şi toate infirmităţile inerente natureĭ omeneştĭ se desvoltaseră. Apărură bolĭ nouĭ, pe carĭ le-aĭ fi putut crede provocate de microbĭ mineralĭ. Omul se afla prin urmare în faţa unor nouĭ duşmanĭ, carĭ-l ameninţaŭ din toate părţile, şi de şi căsătoria ajunsese un privilegiŭ pe care nu-l puteaŭ avea de cât numaĭ ceĭ maĭ valoroşĭ, rare orĭ se întâmpla ca organizmul să fie cu desăvârşire rezistent.

In curând se întruniră în jurul «mareluĭ planetar» maĭ multe sute de oamenĭ. Cu toate acestea, nu era zgomot; tradiţia nenorocireĭ se transmisese de prea multe generaţiĭ şi stinsese impulsul marilor durerĭ ca şi pe acela al marilor bucuriĭ. Ceĭ de pe urmă oamenĭ eraŭ «puţinĭ» la simţire şi eraŭ aproape lipsiţĭ de imaginaţie.

Totuşĭ mulţimea era neliniştită. Uniĭ eraŭ chiar îngroziţĭ, şi de aceia fu o uşurare generală, când un bătrîn, sărind dintr'un vehicul, strigă:

— Aparatele sismice n'aŭ înregistrat încă nimic. Zguduirea va fi slabă.

— De ce să ne maĭ neliniştim? întrebă o femee cu ochiĭ lunguețĭ.

Putem prevedea ce se va întâmpla, şi chiar dacă am prevedea, ce-am putea face? Toate măsurile sunt luate de secole întregĭ. Suntem acum în voia întâmplăreĭ, şi ar fi o dobitocie să ne maĭ îngrijim de nişte lucrurĭ pe carĭ nu le putem întru nimic schimba.

— Nu, Hele, răspunse bătrînul, asta nu este prostie, ci este seva vieţiĭ. Atâta timp cât oameniĭ vor maĭ avea încă puterea de a se nelinişti, viaţa lor tot va maĭ avea oare-care farmec! După aceia vor fi morţi chiar din ora naşteriĭ lor.

— Maĭ bine ar fi să se întâmple aşa! răspunse strănepotul luĭ Don. Bucuriile noastre mizerabile şi întristările noastre ridicole, valorează maĭ puţin de cât moartea.

Batrînul clatină din cap. Ca şi Targ şi sora acestuia, el maĭ avea viitor în suflet şi putere în pieptu-ĭ larg. Privirea-ĭ luminoasă intâlnind ochiĭ Arveĭ, o emoţie fină îĭ grăbi respirarea.

Incetul cu încetul maĭ multe grupe se adunară în diferite sectoare ale periferieĭ. Mulţumită aparatelor «ondifere» aşezate la o distanţă de câte o mie de metri, oameniĭ din diferitele grupurĭ puteaŭ comunica în libertate uniĭ cu alţiĭ.

Cine voia, putea auzĭ în voie, sgomotul unuĭ întreg district, saŭ chiar al uneĭ populaţiĭ întregĭ. Această comunicaţie desvoltată condensa sufletul mulţimilor şi le mărea energia. Şi oare-care exaltare se răspândi în mulţime, când o veste sosită din oaza «pămînturilor roşiĭ» fu înregistrată de placa sensibilă a mareluĭ planetar, pentru a se repercuta apoĭ din ondifer în ondifer. Vestea spunea că acolo, nu numaĭ păsările dar chiar şi aparatele sismografice, anunţaŭ marĭ turburărĭ subterane.

Această confirmare a pericolului făcu grupurile să se strângă maĭ aproape unele de altele.

Bătrânul Mano se urcă pe platformă. Targ şi Arva eraŭ foarte palizĭ. Şi cum copila nu-şĭ putea stăpâni un tremur uşor, noul venit murmură:

— Îngustimea oazelor noastre şi micul lor număr, trebue să ne liniştească. E foarte probabil că nicĭ una dintre oaze nu se va găsi în zonele primejdioase.

— Nu trebue să uităm că tocmaĭ poziţia acestor oaze le-a scăpat în trecut, adăugă Targ.

(Va urma).

ORAŞUL DAX [1]

Am văzut Daxul în treacăt, şi nu-'mĭ amintesc de cât de două şirurĭ de ziďurĭ albe, de o strălucire ordinară, unde icĭ şi colo părţĭ joase ascundeaŭ marginea lor concava cu un relief straniŭ.

O bătrână catedrală, cu totul sălbatică, scotea în relief clopotniţele şi crestăturile sale în mijlocul luxuluĭ natureĭ şi joculuĭ de lumină, ca şi cum pământul crăpat ar fi asvârlit afară pe lângă lava sa o grămadă de pucioasă cristalizată.

Surugiul, om cum se cade, luă pe drum pe o sărmană, şi o aşeză lângă el pe capră. Ce oamenĭ veselĭ! Tot timpul acompaniată de conductor ea cântă în jargon. Rădeam din toată inima; ochiĭ lor străluceaŭ. Cât de departe eram de Nord! In toţĭ aceşti meridionalĭ se afla vervă; din timp în timp sărăcia, oboseala, neliniştea îĭ istovea, din cea maĭ mică deschizătură ţîşnea ca o apă vie în plin soare.

Această nenorocită mă distra. Avea 50 de anĭ, fără pantofĭ, hainele în peteci, nicĭ o leţcaie în buzunar. Ea vorbea prieteneşte unuĭ om bine făcut, elegant, care era în spatele eĭ. Nicĭ o umilinţă: se credea egală cu toată lumea. Veselia era ca un resort care face sufletul elastic; oameniĭ când se aplecaŭ, când se ridicaŭ. Un englez s'ar fi scandalizat. Maĭ mulţĭ mi-aŭ zis că naţiunea franceză nu are de loc sentimentul respectuluĭ. Stejariĭ munţilor suduluĭ la stânga, albăstruĭ şi asemenea uneĭ lungĭ păturĭ de norĭ. Bogata vale se asemăna uneĭ marĭ pădurĭ abondente cu arborĭ fructiferĭ şi porumb. Noriĭ albĭ pluteau încet în înălţimea ceruluĭ, ca un stol de lebede liniştite. Ochiul se repauza pe puful de pe pântecele lor, şi se întorcea cu plăcere pe rotunzimea formelor lor nobile. Eĭ sburau în cârd, împinşĭ de vântul de sud, cu un avânt egal, ca şi o familie de zeĭ prea fericită, şi de acolo de sus, par'că priveau cu gingăşie pământul frumos care îl ocrotesc şi unde vin să se nutrească.

Trad. de **C. Dobroviciĭ-Iaşĭ**

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

1) O capitală de arondisment în departamentul Landes la sud-vestul Franţeĭ oraş cu 10.240 locuitorĭ, carĭ se numesc Dacquois.

TOȚI ABONAȚ. I LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare**, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel mai noŭ, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curței Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuța de toaletă**, cu oglinzi de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

11) **Un gramofon perfecționat;**

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

13) **Una fructieră**, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL"

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul" oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, in posițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegat, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU", Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

și

Un salonaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala", Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare piedestal de marmoră sculptat

pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare

și

Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zissman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat

și

Una vioară sistem Stradivarius

cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș

cumpărat dela magazinul *La Harpa*, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

O pereche cercei cu 6 pietre de diamant

cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței"

Una pendulă de perete artistic lucrată

bătând orele

O elegantă pendulă de biurou și

Două fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valóre

10 tablouri aquarele

Șease ceasornice pentru bărbați

Șease ceasoarnice „Réveil"

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia"

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Călătoriilor.

Cu toate că acordă aceste mari premii, «Universul» menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.63 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar", iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Anul XII. No. 701. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercuri 13 Octombrie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
» 2.60 » ½ » » »

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Procesiuni vesele sărbătoresc pe bătrânul Impărat. — (Vezi pag. 4680).

CARIERA UNUI BATRÂN ÎMPARAT

JUBILEUL LUI FRANTZ-IOSEF

In timpul din urmă Austro-Ungaria a serbat împlinirea celui de-al 80-lea an de vârstă și al celui de-al 62-lea de împărăție a bătrânului monarh Frantz-Iosef, împărat și rege al țării. In lunga carieră a acestui suveran, la început s'a părut că se ridică soarele prosperității; curând însă oriznul s'a întunecat; doliurile publice și particulare cerniră zilele acestui monarh și viața popoarelor lui; aceste popoare avură totuși, în numeroase rînduri, prilejul de a sărbători pe suveranul iubit și nefericit.

* *
*

In anul 1848, în ziua de 2 Decembrie, în palatul archiepiscopal din Olmutz se pregătea o tainică ceremonie.

Cea mai largă încăpere a acestui palat fusese preschimbată în sală a Tronului. Pe o estradă se rânduiseră mai multe fotolii, iar în fața lor, pe o masă de cedru, se așezaseră o sumedenie de hârtii, de ai fi zis că se așteaptă întrunirea unui consiliu. In această tăcere se puneau la cale faptele viitorului.

Insfârșit, ușile se desfăcură. Se văzu înaintând un om pe care nenorocirile îl încovoiaseră mai mult decât anii. Era împăratul Ferdinand, îmbrăcat în costum de feld-mareșal austriac, ținând la braț pe împărăteasa Maria Anna. In urma lor venea mulțimea arhiducilor și arhiduceselor. Afară de împărat și împărăteasă, nici unul din principii de față nu cunoștea scopul chemării lor și al pregătirii acestei solemne și impunătoare întruniri. In urma ordinului Împăratului, un tânăr îmbrăcat în costum de atașat de ambasadă, principele de Schwartzenberg, citi, în numele Împăratului, un act prin care suveranul abdica dela tripla coroană a Austriei, a Boemiei și a Ungariei, în favoarea nepotului său, arhiducele Francisc.

Atunci un tînăr, îmbrăcat în uniformă de colonel de dragoni, ieși din rîndurile arhiducilor, sui treptele estradei și, plângând, se aruncă la genunchii Împăratului. Ferdinand îl îmbrățișă, zicându-i:

«Ridică-te, copilul meu, ridică-te și fii cuminte».

Din clipa aceasta tînărul colonel, care n'avea decât 18 ani, era Frantz-Iosef I, Împăratul-rege al Austro-Ungariei. După ce fu ridicat de către Ferdinand, adolescentul eși din consiliu și, încălecând, porni să treacă trupele în revistă. Și cu toate că la Viena se urzea revoluția, care îl făcuse pe Ferdinand să se refugieze la Olmutz; cu toate că Ungaria se declarase de curând republică, sub prezidenția lui Kossuth, locuitorii din Olmutz se aprinseră pentru tînărul Împărat.

Soldații, ca mai înainte, în zilele de victorie, își puseră frunze verzi la chipiuri și la arme. Și câteva zile în șir tot poporul o duse într'o sărbătoare, într'un cântec. Aceasta fu cea dintâi serbare în cinstea lui Frantz-Iosef.

Acela care avea să fie mai târziu un om foarte blând și foarte nefericit, își începu stăpânirea prin tiranie și prin victorie războinică. El îmblânzi Veneția și Sardinia. Primi ca împăratul rus Nicolae să'i împrumute o sută de mii de oameni spre a stârpi insurecția din Ungaria. Capii mișcărei pentru independență fură condamnați la moarte. Charta fu abrogată, libertatea presei desființată prin abolirea legei respective.

De la 1859 însă, norocul nu mai fu de partea lui. Victor Emanuel, ajutat de trupe franceze, îl învinse în Lombardia; fu iarăși învins de Prusia în 1866. Fratele său, Maximilian, împărat al Mexicului, își perdu tronul și, odată cu el și viața, murind într'un șanț la Queretaro. Mai pe urmă, singurul său copil, arhiducele Rudolf, se sinucise. Și de douăzeci de ani de zile, bătrânul Împărat își tot vede împărăția gata să se îmbucătățească... Iar popoarele sale l'au tot sărbătorit mereu...

L'au sărbătorit în 1867, când la Pesta, și-a pus pe cap coroana ungurească a Sfântului Ștefan; l'au sărbătorit în 1873, pentru a 25-a aniversare a sa. In 1879 l-au sărbătorit pentru nunta sa de argint, căci în adevăr, în 1854 Frantz-Ferdinand se căsătorise cu Elisabeta de Bavaria. Mai târziu, nenorocita sa soție avea să-i fie un nou prilej de durere: ea muri, nu de mult, răpusă de lovitura unui anarchist italian.

In 1888, popoarele sărbătoriră 40 de ani de împărățire a lui Frantz-Iosef I și acum de curând ele au sărbătorit a optzecea aniversare a nașterii sale. Marile cetăți, orașele cele mai mici și mai depărtate iau parte la această bucurie. Prin localitățile cari n'au nici trupe, nici muzici militare sau civile, se alcătuesc cortegii în fruntea cărora cântă flautiști sau lăutari, și fetele, îmbrăcate ca de sărbătoare, merg la rând, două câte două; ele au în mâini, unele ramuri verzi, altele lumânărele. Fiindcă pretutindeni; ceremonia se sfârșește printr'un serviciu religios săvârșit la biserică. La trecerea cortegiului, mulțimea cântă întovărășind pe lăutari, intonând imnul austriac sau ungar. Imnurile acestea, cari sunt foarte scurte, nu sunt de cât urări de fericire și de izbândă pentru Frantz-Iosef I... Ah! și cu toate astea, Frantz-Iosef I, bătrânul și singurul Împărat, așa de singur și de nefericit, cum trebue să mai plângă el, cu ochii lui slăbiți de vârstă și de nenorocirile ce s'au tot abătut asupră-i...

M.

ABBAZIA

Odihna umple văzduhul; bătaia Siroccului abia mai încrețește marea.

De-asupra Veprinazului soarele scoboară în asfințitul curat și albastru; în depărtările Dalmației crestele munților stau încărunțite de zăpadă. De-acolo, dinspre Fiume, vapoarele aduc zilnic vizitatori pentru Abbazia, Ika, Lovrana, Voloska, etc. Și în amurgul tihnit, sirena sparge calmul mărei și anunță noui vizitatori, pe când în micul port al Abbaziei vapoare stagnează în mijlocul unei mulțimi guralive ce umple cheiul.

Sunt de toate felurile și din toate națiunile: albi, negri, galbeni și chiar roșcați.

Ici englezul, nepăsător, învelit în macferlanul de păr de cămilă și cu șapca trasă pe urechi, privește în juru-i, la mulțimea revărsată peste cheiu; colo, italianul guraliv, n'are nici o clipă de răgaz: într'o veșnică mișcare, într'o nesfârșită frământare. O familie de negri stă într'un colț, în bătaia soarelui, tremurând de frig, pe când hamalii din port și marinarii dela vapoare, cu mânecile suefleate și cu pieptul descoperit, habar n'au de frigul ce chinuește familia negrilor.

In vălmășagul acesta de oameni, vaporul intră în port, aducând noui vizitatori dela Fiume. După ce și-a depus pasagerii și și-a umplut bordul cu alții pentru Fiume și Voloska, helicea începe a bate, sirena dă semnalul plecărei și vasul îndată pornește în larg.

Marea e liniștită ca un lac; pe după Monte Maggiore soarele acum scoboară și se pierde în adâncurile înflăcărate.

Abia a apus și în toată valea Abbaziei, pină dincolo de Fiume, pină la insula Cherso și spre apus, pină la Lovrana, totul tresare par'că la o nouă viață.

Dinspre Veprimaz începe a adia răcoarea munților; marea se înfioară în mici unde străvezii, cari bat stâncile și încep să se înalțe din ce în ce; un cer senin și adânc se întinde pină dincolo de văzul omului, pe când pe de-asupra munților Dalmației, albi de zăpadă, în limpeziciunea albastră a infinitului, strălucește ca o piatră nestimată, luceafărul serei. Și încet, încet, din adâncuri, răsare luna, plină, fosforescentă, inundând cu lumina ei toată valea și întreaga mare.

Și câte simțiri adormite nu tresar acum în tăinuitele colțuri ale inimei și amintirile dispar una câte una într'un șirag nesfârșit, iar văzul se pierde în depărtările zbuciumate ale trecutului și par'că o jale de nedescris te cuprinde și te 'nfioară pină în adâncurile ființei tale!

In prada simțirilor răsculate și a amintirilor stârnite de un amurg frumos, scobor spre casă, purtând mai greŭ acum hăul vieței.

De câte ori mă las în voia amintirilor, un simțimânt statornic mă cuprinde: zădărnicia vieții acestea!

Nicăeri ca în amurg, pe malul mărei, atunci când soarele abia mai poleește crestele înzăpezite ale munților, iar jos de tot, jos, în largul nețărmurit și albastru, și umbrele serei se întind peste tot cuprinsul,—nicăeri, zic, nu resimți mai puternic cât de vremelnică e ființa omenească.

In fața mărei azurate, care 'și odihnește apele sub cerul profund și senin, omul se vede mic și neputincios, un simțimânt de teamă și de admirație îi înfioară inima și rămâne fermecat de priveliștea măreață a văzduhului, ce se desfășoară înaintea lui.

Atunci simți cât de trecătoare sunt emoțiunile ce te-aŭ înfiorat odată, cât de șterse sunt imaginele ce ți-aŭ rămas și cari credeai că nu vor mai pieri niciodată din minte; cât de puțin durabile sunt acele simțiminte cari alcătuiaŭ odată tot substratul tăŭ sufletesc.

Nimicnicia vieții acesteea ți-apare în toată goliciunea eĭ și în fața infinitului ceresc și a nemărginitei mări, fruntea ți se apleacă, ochii se închid înfiorați, iar buzele șoptesc, fără voe, o rugăciune uitată de mult într'un colț ascuns al minței, mic omagiŭ adus celui Atotputernic, care ți-a păstrat nealterat îndelungul întregei vieți, fondul neîntinat al copilăriei apuse.

Și tot e bine atunci că mai găsești într'o viață pustiită izvorul limpede care ți-a răcorit sufletul în vremea copilărieĭ și a fost sursa dela care s'a adăpat o viață înfrigurată și o minte frământată de îndoială.

Cum într'un deșert dogorit și ars de văpaia nemiloasă, o mică dâră de apă țâșnită de sub stâncă, potolește arșița soarelui și setea călătorului, tot astfel, fondul rămas nealterat al copilăriei este, în amurgul vieței, izvorul binefăcător care răcorește inima arsă și sufletul pustiit.

De câte ori, atunci, când vicisitudinele vieței pustiaŭ cumplit sufletul meŭ, n'am rămas abătut sub gerul unui traiŭ nemilos! De câte ori, atunci, când neîndurata soartă prigonea mai înverșunat o viață trudită și fără parte, gândul nu mi-a rămas statornic la zădărnicia vieței, și într'un suflet neturburat de îndoială nu a încolțit dorul celeilalte lumi, cu atât mai puternic, cu cât mai amar era traiul pe lumea aceasta!

Dar... luna, din înalt, lasă văpaia de argint să cuprindă întreaga mare.

Depărtările azurate tresaltă par'că sub bătaia razelor dinspre Ika și Lovrana, adumbrite de Monte Maggiore; Bora suflă parfumată de mirosul portocalilor și marea, înfiorată de plăcere, își înalță tot mai mult undele să asculte, sus pe Veprimaz, talanga oilor și fluerul istrianului visător.

C. Dobr.-Iași.

NOTE DE DRUM

MÂNĂSTIREA ARNOTA

Era o zi caldă; soarele, într'o lumină roșiatică, apunea sub o geană de nori alburii; ultimele raze mureau în depărtare. Stam tăcuți în trăsură, ținându-ne răsuflarea la fie-ce săltătură mai vârtoasă a bolovanilor mai mari cari eșeau din netezitura drumului, aproape paralel cu Oltul care-și desfășura cu falǎ undele sale, strecurându-se ca un șarpe viclean printre două stânci cucuete ce par'că se împreună ca să-ĭ închiză drumul, arătându-ne nouă uimiți cum știe să se răzbune prin urlete sălbatice. Era întâia oară când treceam prin aceste locuri și cu toate că până acum văzusem multe frumuseți și fusesem prin multe locuri bogate în peisagii, totuși acum simțeam emoții nedeslușite, sfieli ciudate și fără să vreau am închis o clipă ochii ca în fața uneĭ priveliști fermecate pe care mi-ar fi fost teamă să o privesc mai de aproape.

Era un drum larg pe care înainte, pe dreapta ca și pe stânga, nu vezi decât o massă mare de verdeață, nu auzi decât sgomotul produs de valurile albe, spumegânde ale apei și pe toată întinderea văii simți o mulțime de amintiri istorice din timpul strămoșilor noștri.

Abia învățați a tot urca, ne trezirăm că drumul începe a croi spre o vale de unde privind spre culmi văzurăm ridicându-se pierdută în pădurea deasă din jurul ei: mânăstirea Arnota. Câteva culmi de brazi așezați cu o regularitate uimitoare îți făceau o impresie plăcută. Vârfurile acestor siluete de multe ori în nopțile senine scăldate în belșugul luminei albe a lunii apar feeric luminate.

Așezată, cum spuneam, pe unul din cele mai înalte dealuri, se poate vedea de la distanță mare și se arată într'adevăr ca o clădire frumoasă.

Urcarea până la mânăstire este foarte anevoioasă și de la poalele dealului îți trebue cel puțin o oră și jumătate.

Intre doi pereți uriași cari par'că stau a se prăvăli unul peste altul amenințând pe îndrăznetii ce ar încerca să pătrundă înăuntru, șerpuește drumul. Prin pădure însă drumul este foarte frumos și simți una din cele mai mari plăceri să-l străbați cu toată oboseala ce întâmpini de la nenumăratele obstacole ce-ți ies în cale. Un covor întins și catifelat de iarbă verde presărat cu nenumărate varietăți de flori acoperă, impestrițând pământul. Ce fermecat se simte trecătorul la auzul cântecelor melodioase și plăcute ale micilor păsărele! In mijlocul unui concert nesfârșit și și având înaintea ochilor cel mai splendid peisagiu ce cu greu se poate descrie, ajungi în vârful dealului unde e mânăstirea.

Când o vezi de aproape te minunezi și înmărmurit te întrebi cum ai putut să te înșeli așa de rău luând mânăstirea aceasta aproape înruină drept o clădire nouă. Binear fi dacă s'ar lua măsuri de nîdreptare și nu s'ar lăsa să se dărâme cu totul, pentru că cu ea ar dispare o nouă icoană a timpurilor vechi, martoră atâtor și atâtor fapte mari strămoșești.

Tot e trist și dărăpănat. Picturile ce acoper pereții și cari abia se mai zăresc, îți amintesc cât de veche e mânăstirea Arnota. Aci se află înmormântat și Mateĭ Basarab, lucru ce e dovedit de inscripția de marmură scrisă'n slavonește.

Un început de vânt care se simțea dinspre brazi, mă făcu să mă gândesc la reântoarcere.

Intunericul începea și el să-și aștearnă vălurile și pe cer se văd înfiripându-se obicinuiții sfetnici ai nopții: stelele. Când a sosit trăsura m'am urcat împreună cu amicul meŭ și pe drum mi-am închipuit că tot ce am văzut a fost un vis. Și cât aș fi dorit ca visul să continue.

Ioan Totu.

Călimănești, 1910.

UN PARIU ORIGINAL

Eram adunați toți în cortul comandantului, în jurul unui foc pâlpâind. In depărtare, șacalii urlaŭ plângător. Un vânt puternic zguduia pereții cortului de pânză. Vânătorul Will-Sight își aprinse, ca de obicei, pipa și pocni din degete.

— A fost care-va din d-voastră prin câmpiile Far-Westului?—întrebă el.

Nimeni nu răspunse.

Eŭ mă puteam lăuda că trecusem pe acolo cu trenul. Insă Will-Sight voia să spună alt-ceva și noi înțelegând unde vrea să ajungă, răspunserăm negativ și așteptarăm... povestea.

— Eŭ, începu Will-Sight, vânam pe atunci animale cu blană, dela Nord și pînă aproape de San-Francisco.

«In sezonul acela vânatul cu blană era foarte numeros prin acele ținuturi, astfel că prin Martie aveam un stoc de 600 blănuri, între cari și unele ce valoraŭ peste o sută de dolari bucata. Tot stocul îl ascunsesem în coliba mea, care avea o tainiță adâncă. De altfel nimeni nu se gândea să mi le fure. Prin locuri prea cutreerate de indieni nu mergeam. Nu doar că mi-era frică, ci fiind-că eram precaut. Intr'o zi am luat câteva piei de vulpi albastre și încălecând pe cal, m'am îndreptat spre Newton-Hills, cam la vre-o 15 mile depărtare de coliba mea.. Newton-Hill's e un oraș renumit pentru negoțul de blăni. La primul «bar» ce-am

întâlnit în drum, mi-am zis: «Vezi, Old-Friend, sper că vei face o afacere bună»! Mi-am legat calul de un pom și am intrat. Inăuntru erau diferiți oameni: cow-boys, fermers, trapori și mai mulți cumpărători de blănuri, unii veniți tocmai din New-Orleans, S.-Francisco, New-York, Paris, Rindow, etc. Mai era acolo și un alt vânător anume Sam Joxey, un poltron, care mă dușmănea mult fiind-că țînteam bine. Totuși pe față se arăta prieten.

— Mr. Sight, începu el, vino de bea puțin wisky.

Ii explicaiu că am venit să vând stocul meu de blănuri. Numai decât se prezintară câțiva negustori. Dar amicul Sam deveni atent.

— Ascultă, Sight, zise el. Vreau să văd dacă într'adevăr ai curaj. Iată o încercare. Dacă o să poți trece Far-Westul, dela Salt-Lake-City pînă la San-Francisco în balon, cam vre-o sută de mile, o să ai tot stocul meu de blănuri, sau 40.000 de franci. Contrariu, voiu avea pe al tău».

Era o propunere la care trebuia să mă gândesc. Pariuri fură făcute asupra răspunsului.

— Primesc!—răspunsei.

Sam Joxey îngălbeni.

— Bine, să subscriem, zise el.

Făcurăm o notă iscălită de mai mulți și chiar în ziua aceea m'am îndreptat, împreună cu Joxey și alți câțiva, spre Salt-Lake-City. După o săptămână m'am înălțat în văzduh.

— Și ai trecut?—întrebarăm cu toții într'un glas.

— Da, răspunse el, clipind vesel din ochi, am trecut. Totuși a fost cam greu. Nişte câini de indieni m'au atacat cu focuri de carabină... — Am trecut prin multe primejdii. Am aflat mai târziu că Sam Joxey a dat carabine indienilor spre a'mi găuri balonul, ori cel puțin pielea, căci vedeam eu că prea sus se ridicau gloanțele. Puștile obișnuite nu bat așa de sus...—și acuma Good Evening.

— A fost vânător, să'i îngăduim-.. zisei eu.

L. Klar.

Prins de un boa

Se știe că cei mai mulți dintre îndrăzneții exploratori ai secolului au fost său sunt vânători încercați. In sprijinul acestei afirmațiuni, e deajuns să pomenim numele unui Baines, Chaillu, Crevaux, Serpa-Pinto, Farini, Speke, Thomson, Foa, etc. etc.

Doritor de a călca pe urmele acestor celebri călători și de a-și satisface gusturile sale cynegetice, amicul meu Octave Rabaroux plecă în Guyana și străbătu nesfârșitele păduri, cari se întind de la litoral până la Amazon.

După ce omorâse un mare număr de pecari, de momițe, de tapiri, de aligatori și alte specii de ale faunei americane, avu și gloria de a ucide doi jaguari... Se pregătea pentru noui explorări, când într'o zi.....

Dar aci las cuvântul lui Octave Rabaroux. Nimeni mai bine de cât dânsul nu ar putea povesti teribila groază simțită într'o clipă de nedescrisă spaimă.

„Sosind, îmi zise el, până la munții Tumu-Humac, care separă basinurile Maroniului de Amazon, mă gândii să imit pe doctorul Crevaux, in timpul călătoriei sale din 1878—1879, adică să cobor coasta braziliană urmând cursul vreunui râu.

„In afară de pompoasele descrieri ale unor călători și romancieri, pădurea ecuatorială este esențialmente neospitalieră. Acela care ar încerca să pătrundă în nesfârșita și încurcata rețea de ramuri, de liane, de rădăcini nu va ajunge departe. Se va reîntoarce învins de supraabondența vegetațiunei și curând va muri, doborât de dificultățile neașteptate ale drumului, de exalațiunile unui pământ saturat de o umezeală caldă, de contaminarea mortală a frigurilor. Trebue dar să urmezi cursurile de apă, care șerpuesc pe sub desișurile frunzoase, și aproape de care se grupează puținele triburi, care se întâlnesc printre aceste regiuni nesănătoase.

„De aproape o săptămână, bărcile noastre scoborau curentul, al:ea simțit, al unui afluent al fluviului Paru, când ne oprirăm într'o câmpie verde, sau mai bine zis într'o succesiune de câmpii. Ca de obiceiu, vegetațiunea era splendidă și întrecea toate descrierile. Melastonele, nigele, jacarandele, jatropheele și mii de alți arbori, a căror nume le-am uitat, își înălțau trunchiurile lor verzi până la înălțime ametitoare. Pe trunchiurile lor enorme și pe crengile lor mari, se încrucișau într'o rețea neregulată colodiumurile, begoniele, banisteriile, în sfârșit întreaga mare familie a lianelor, cu frunze ciudate și cu flori străine.

Dar de odată simții o durere mare la braț

„Am debarcat pentru ca să explorez terenul și să vânez. Aveam cu mine o excelentă carabină și un revolver solid, arme de care nu mă lipseam nici odată în timpul scurtelor mele escursiuni. Mă depărtai câteva sute de metri și dosindu-mă după niște ridicături ale solului, zării un bivol sălbatec.

„Pentru întâia oară mă găseam în fața unuia dintre aceste puternice rumegătoare și știam cât e de periculoasă furia lor bestială. Mi se spusese adese ori și citisem că boul sălbatec nu se întâlnește în America meridională, dar nu-mi era permis să mă îndoesc.

„Mie, simplu pionier amator, îmi aparținea cinstea de a dovedi existența unui bivol sălbatec pe pământul noului conti-

nent și de a desminți pe naturaliștii, călătorii, carĭ nu se sfiiseră să facă aserțiunile cele maĭ îndrăznețe cu privire la un animal, cu toate aceste foarte vizibil..., chiar pe teritoriile contestate.

Bivolul făcu vreo câțiva pașĭ în spre mine, ridică cu îndrăzneală capul și scoase un răget sălbatec. Fără îndoială mă văzuse. Pe lângă ardoarea mea de vânător se maĭ adăoga o oarecare exaltațiune științifică. Invocând în gând pe Diana, zeița vânătoareĭ, și numele cele maĭ ilustre ale zoologieĭ, ridicaĭ arma la umăr și trăseĭ. Lovit în piept, animalul se legănă pe loc, mugi dureros și se aruncă de partea opusă unde stăteam de pândă.

„Fuga aceasta mă contrariă. Țineam cu tot dinadinsul la boul meŭ, vream boul saŭ cel puțin pielea luĭ. Porniĭ pe urma luĭ și-l urmăriĭ cu ușurință orientându mă după urmele de sânge carĭ înroșiseră pământul și erburile. După treĭ minute de alergare nebunească, constataĭ că boul slăbise, și eŭ câștigam teren. Cu orĭ ce chip trebuia să-l împedic de a intra în pădure, căcĭ atuncĭ ar fi fost perdut pentru mine. Totușĭ se aruncă într'un tufiș aproape de care curgea un râuleț. Inaintând cu grabă, îl văzuĭ rezemat de un copac, gata să cadă istovit...

„Eram învingător! Cu toate că nu trecusem prin nicĭ o primejdie, puțină mândrie îmĭ era permisă. Și apoĭ, dacă modestia e surghiunită totdeauna pe pământ apoĭ nu trebue căutată tocmaĭ la un vânător. Apropiindu-mă mereŭ, săriĭ lângă animal cu dorința de a-ĭ da lovitura de grație și mașinalicește puseĭ mâna stângă pe crupa sa, pentru ca să constat cele de pe urmă palpitărĭ ale agonieĭ sale.

„Dar deodată simțiĭ o durere mare, atroce la braț. Mi se părea că un cerc de oțel mi-l strângea și se tot îngusta mereŭ jupuindu-mĭ pielea, apăsându-mĭ mușchiĭ, sfărâmându-mĭ oasele. Boul căzu și mă târă după el. Dând drumul jos carabineĭ, avuĭ vreme să mă prind de o liană cu mâna dreaptă și nu mă prăbușiĭ decât pe jumătate... Atuncĭ deabia, îmĭ dăduĭ seama de situația mea, și tot sângele îmĭ îngheță în vine.

„Un enorm șarpe se încolăcise împrejurul rumegătoruluĭ și unul dintre inelele sale prinse și brațul meŭ. Eram prizonierul reptileĭ, care după mărimea sa și a culoareĭ pieleĭ, îl recunoscuĭ că este un boa din specia cea maĭ mare și maĭ frumoasă a Americeĭ meridionale. Se vor mira de sigur mulțĭ, cum m'am lăsat prins așa de ușor, dar dacă ațĭ ști cu ce iuțeală șerpiĭ își încolătăcesc victimele, iuțeală cu adevărat de necrezut, e evident că orice mișcare de retragere mi-ar fi fost cu neputință când îmĭ trecuse prin minte ideea de a pune mâna pe boŭ.

„Eram petrificat într'o stare de prostrațiune asemănătoare cu leșinul. Nemișcarea însă mă scăpă. Strângându-șĭ necontenit inelele pentru a-șĭ strivi prada ca să o înghită maĭ ușor, boa își plimba capul pe gâtul rumegătoruluĭ și prinse a-l îmbăla cu o salivă lipicioasă. Aruncând o privire rătăcită împrejurul meŭ, zăriĭ carabina și-mĭ aduseĭ aminte de revolver.... Reținându-mĭ răsuflarea, dăduĭ drumul lianeĭ care-mĭ servise ca punct de sprijin, și încet, pe nesimțite, cu nesfârșită precauțiune, ducându-mĭ mâna la cingătoare, izbutiĭ să pun mâna pe armă, o scoseĭ din toc și puseĭ degetul pe trăgaciu.

„Cu tot acest exces de prudență, teribilul târâtor auzi saŭ văzu mișcările mele, căcĭ deodată își strânse din noŭ inelele își ridică verticală partea de corp rămasă liberă și, deodată, își apropiă capul săŭ hidos de fața mea.

Nicĭ odată, atâta cât voiŭ trăi, niciodată nu voiŭ uita ochiĭ luĭ fulgerătorĭ și verzĭ în acelaș timp, care mă priveaŭ cu o nespusă expresiune de ferocitate... Ce supliciŭ!... Chiar Dante nu și-a putut în chipul unuĭ asemănător pentru ceĭ maĭ netrebnicĭ condamnațĭ... Infricoșătoarea reptilă își repezi limba sa bifurcată printre buzele sale ridige și căscă gura.

„A maĭ aștepta o minută, ce spun? o secundă așĭ fi fost perdut... Deodată ridicaĭ mâna dreaptă și descărcaĭ arma în capul șearpeluĭ, care-șĭ desfăcu pe dată inelele. Atuncĭ putuĭ să-mĭ liberez brațul! strâns saŭ maĭ bine zis devenit inert din pricina strânsoareĭ suferite. Fără a maĭ perde o clipă, mă îndepărtaĭ vreo câțiva pașĭ.

„Părăsind cadavrul bouluĭ, șarpele se svârcolea cu mișcărĭ contractate și desordonate. Se rostogolea, se întindea, se ridica ondula, lovea pământul cu coada, se izbea de copacĭ, scoțând niște șuerăturĭ straniĭ. De sigur glontele atinsese creerul giganticuluĭ ofidian saŭ poate că flacăra pulbereĭ îl orbise. In sfârșit el se târă într'un tufiș de fugere și dispăru.

„Atrașĭ de împușcătură, oameniĭ meĭ sosiră și le povestiĭ pe scurt drama în care, fără voia mea, fusesem unul dintre actorĭ. Indată, indieniĭ începură a căuta șarpele și-l găsiră zăcând în mijlocul erburilor înalte și-l uciseră tăindu-ĭ capul.

„Priviĭ atuncĭ, nu fără un sentiment de frică, pe teribilul meŭ dușman. Măsura douăzecĭ și opt de picioare lungime și pielea de o bogăție de culorĭ și de un desen remarcabil.

„Ca și toțĭ boa, speța aceasta este de temut din pricina putereĭ și a agilitățeĭ. Când atacă un animal, se aruncă asupra luĭ dintr'o dată, îl încolăcește, îl înăbușă între inele corpuluĭ săŭ și-l înghite după ce l'a îmbălat cu salivă. In Brazilia, se citează despre niște boa flămânzĭ, carĭ câteodată aŭ atacat pe un cavaler cu cal cu tot și i-aŭ digerat perfect. Dar după un astfel de copios ospăț, eĭ cad într'o toropeală absolută și nu maĭ sunt de temut. Atuncĭ, orĭ cine îĭ vânează saŭ maĭ bine zis îĭ omoară fără nicĭ o frică. Indieniĭ socotesc că grăsimea acestor șerpĭ are puterea de a lecui toate boalele care bântue sărmana omenire și maĭ cu seamă ftisia...

Cu aceste din urmă reflexiunĭ se sfârși mișcătoarea povestire a prietenuluĭ meŭ Octav Rabaroux.

— Și bivolul?... îl întrebaĭ, intrigat; aĭ înfundat pe savanțĭ și aĭ dovedit că locuința sa se întinde până la....

— Bivilul sălbatec, replică Octav, puțin confuz, nu era decât un taur sălbatec, provenind fără îndoială dintre o cireadă rătăcitoare prin câmpiile vecine...

— Și taurul sălbatec este un animal de temut, a căruia vânătoare prezintă câteodată pericole ca și aceea a unuĭ adevărat bivol. Dacă al meŭ nu fusese lovit de moarte, desigur că lupta a fost serioasă între noĭ... E adevărat că nu am contribuit cu nicĭo descoperire zoologică; dar după o experiență *in anima vili*, am căpătat siguranța că Biblia laudă și cere prea mult de la șarpe.

Șarpele poate împietri, fascina, hipnotiza; dar aci să mărginesc însușirile sale.

Trad. de **N. Nelini**

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventurĭ senzaționale —

— Urmare —

CAP. III

«Căpitanul Michailo Doris era un marinar bun și demn.

«Cu toate că vasul său nu era construit pentru transportarea călătorilor, găsi mijlocul de a ne găzdui destul de bine.

«Dacă am avea o singură cabină ca lumea, ne spunea dânsul, v'aș ceda-o îndată; dar chiar cabina mea este așa de strâmtă, în cât îmĭ este cu neputință s'o locuesc.

«Ne-am avut prin urmare colțișorul nostru, unde nimenĭ nu venea să ne supere. Numaĭ la ora prânzuluĭ apăream la masa căpitanuluĭ, și atuncĭ acesta își cerea mereu ertare pentru faptul că mâncările nu prea erau variate.

Armatorul aceluĭ vas era de sigur un om foarte zgârcit, de vreme ce comandantul însușĭ mânca numaĭ conserve, în rând cu toțĭ ceilalțĭ marinarĭ.

Bieții oamenĭ maĭ reușeau să-și varieze puțin hrana, prinzând din când în când câte un pește, care cel puțin le oferea puțină carne proaspătă.

«Seara ne retrăgeam de vreme în cabina ce fusese improvizată „ad-hoc" pentru noi.

Stăteam liniștite acolo, și priveam în depărtare printr'o mică deschidere.

«Trecusem în ziua aceea de lanțul insulelor micilor Antile, strecurându-ne printre insulele Grenada și Tarbago Căpitanul ne spuse că eram în apropiere de insulele Guiane.

— Ce rău îmĭ pare că nu pot avea acel talisman din poveștĭ, cu ajutorul căruia am putea fi îndată pe uscat!—murmuraĭ eu.

— Pentru că a venit vorba de talisman, murmură Satina, când aĭ golit buzunarele banditului de Orsoni, aĭ găsit talismanul său?

— Ce talisman?

— Acela care produce fulgere.

«Am tresărit.

«Printre obiectele pe carĭ le furasem dela Orsoni, era unul pe care nu'l dădusem ilustreĭ doamne Ceres. Toate biletele de bancă, tot aurul, toate bijuteriile, le dădusem fără să mă gândesc că ar fi bine să opresc şi pentru noĭ ceva. Furasem doar pentru libertatea luĭ Carol şi nicĭ de cum pentru folosul nostru.

«Am păstrat însă două lucrurĭ: maĭ întâĭ o hârtie în care este vorba despre Saint-Germain şi în care veĭ găsi indicaţiunĭ folositoare pentru a ajunge la Casa verde; apoĭ un mic tub negru de aramă, care semăna foarte bine cu tubul în care fostul nostru stăpân ascundea monedele de aur.

Ambele aceste obiecte fuseseră uitate în buzunarul rochieĭ mele.

«Am răspuns îndată buneĭ mele prietene negre, pe care, ca şi pe Fureta, o iubesc din tot sufletul:

— Am păstrat talismanul luĭ Orsoni pentru că îl socoteam un lucru fără nicĭ o importanţă pentru d-na Ceres. Nu ştiŭ însă bine dacă am avut dreptate.

Peste un moment cilindrul negru trecu din mână în mână. Dar nicĭ una dintre noĭ nu văzu nimic deosebit. Fureta îmĭ dădu cilindrul, zicându-mĭ:

— Este un simplu tub care se deschide la unul din capete. Fără îndoială că nu cu acesta a fulgerat Orsoni.

«Mărturisesc că în momentele acelea îĭ împărtăşeam cu totul părerea.

«Cu toate acestea nu ştiŭ de ce îmĭ veni poftă să deschid tubul. Se vedea bine că într'o parte era un capac, care se deschidea însă de sigur cu ajutorul unuĭ rezort, pentru că se opuse încercărilor mele de a'l ridica în sus.

«Nicĭ una dintre prietenele mele nu putu ridica capacul.

«Eram din ce în ce maĭ curioasă.

«Mă gândeam cum aş fi putut învinge rezistenţa capacului, când Fureta veni să'mĭ spue că marea devenise fosforescentă.

Ne-am apropiat toate treĭ de aşa zisa fereastră a presupuseĭ noastre cabine şi-am privit spectacolul de pe mare. Eu ţineam o mână afară pentru ca să poată avea loc şi tovarăşele mele.

«Ţineam mereu în mână tubul. Ştiŭ că fără să vreau am apăsat pe fundul acestuĭ tub, adică pe partea opusă capaculuĭ.

«De-odată auziĭ un uşor zgomot metalic, urmat de un tunet spăimântător. O ploae de scânteĭ se răspândi în faţa noastră.

«Cu un gest instinctiv mi-am retras mâna. Din fericire n'am întors tubul cu partea deschisă înspre mine.

«Ca un copil prins la fructele oprite, am închis repede bizarul tub şi l'am ascuns în buzunar.

«Era şi timpul. Căpitanul venea să se intereseze dacă nu cum-va descărcarea electrică produsă în partea de dinainte a vasuluĭ ne făcuse vre-un rău.

«Atuncĭ m'am gândit că era bine să-ĭ pun câte-va întrebărĭ. Căpitanul unuĭ vas trebuia să ştie multe lucrurĭ:

— Asemenea fenomene se produc adesea pe vapoare, d-le căpitan?

— Nicĭdecum. Nicĭodată n'am maĭ văzut aşa ceva. Ba chiar nicĭ n'am maĭ auzit vorbindu-se despre nu asemenea fenomen.

— Şi eŭ care credeam că d-voastră îmĭ veţĭ putea explica fenomenul...

D. Michaelo înălţă din umerĭ:

— Electricitatea are multe mistere. Mulţĭ savanţĭ studiază azĭ undele electrice, dar nimenĭ n'ar putea explica într'un mod sigur fenomenul de adineaorĭ.

«D-ta, Carol, aĭ făcut studiĭ speciale şi cred că'ţĭ veĭ putea explica fenomenul.

«Mie mi se pare că înţeleg ceva, dar nu sunt de loc sigur. Ah, ce fericiţĭ sunt savanţiĭ!

«Am maĭ pus câte-va întrebărĭ căpitanuluĭ şi dacă înţeleg bine ce mi a spus, în tubul luĭ Orsoni se află ceva care provoacă oscilaţiile herţiene.

In definitiv, e clar că în micul tub al luĭ Orsoni, care acuma a devenit al meŭ, se ascunde tunetul. Şi nu sunt de loc supărată de lucrul acesta, pentru că, la urma urmiĭ, tunetul poate fi o armă şi maĭ perfecţionată încă de cât puştile, revolverele şi cele-lalte arme asemănătoare.

«Trebue să mărturisesc că respectul meŭ pentru micul tub al luĭ Orsoni este foarte mare.

Ia gândeşte te, dacă capacul s'ar fi deschis în momentul când tubul era îndreptat asupra Fureteĭ şi Satineĭ. Aceste două prietene credincioase ar fi avut cea maĭ teribilă soartă.

Mă înfior numaĭ când mă gândesc la această posibilitate.

Cât despre bietele mele prietene, pentru nimic în lume n'ar consimţi măcar să se atingă de tubul trădător.

«Dar să scurtez povestirea, pentru că sunt foarte grăbită.

«Ajunse fără nicĭ un accident la Buenos-Ayres, am trecut acolo printr'o grea emoţie. Un vas, care ne spuse căpitanul, pleca spre Europa, se întâlni cu noĭ în estuarul râuluĭ La Plata. Pe puntea acestuĭ vas l'am recunoscut toate treĭ pe Mathiolo, mâna dreaptă a luĭ Orsoni.

Aşa dar, omul acesta se întoarce în Europa?

Şi nu cum-va «Oazaca» se oprise la Buenos-Ayres pentru a'l debarca pe Orsoni?

«Sunt sigură că Mathiolo nu ne-a văzut, căcĭ ne aflam încă în cabina noastră provizorie.

«Imĭ pare foarte bine că m'am întâlnit cu omul acesta, pentru că am putut să mă orientez în cercetările pe carĭ le făceam.

După ce ne-am luat rămas bun de la bunul căpitan, care se arătase aşa de generos cu noĭ, am străbătut cheiul, punând întrebărĭ tuturora.

«Am aflat că «Oazaca» stătuse două-zecĭ şi patru de ore în post, pentru a'şi completa încărcătura de cărbunĭ.

«Căpitanul declarase că se ducea la Papeete (Tahiti) spre a obţine concesiunea unuĭ «atoll».

Şi spusese adevărul pentru că am aflat că trecuse şi pe la un negustor de pietre preţioase.

Intre Tahiti şi La Plata nu există un serviciu regulat de vapoare.

Trebue să mergĭ maĭ întâĭ pe coasta Pacificuluĭ cu noul drum de fer, care leagă Buenos-Ayresul cu Valparaiso.

La Valparaiso găseştĭ vase carĭ merg spre Tahiti şi cele-lalte archipelagurĭ oceanice pentru a încărca diferite mărfurĭ, şi maĭ ales substanţa preparată din nucile de cocos, cunoscută sub numele de «caproşe».

Nu-ţĭ maĭ povestesc în ce mod am rezolvat problema acesteĭ costisitoare călătoriĭ.

Ne trebuiaŭ banĭ, mulţĭ banĭ; nu-ĭ aşa?

Şi nu e de loc uşor să găsească cine-va banĭ; cât despre apropierea uneĭ sume oare-care prin furt, nicĭ idee nu-ţĭ poţĭ face cât de chinuitor a devenit acum pentru mine lucrul acesta.

Mi se pare că văd in orĭ ce moment privirile d-tale pline de imputărĭ.

Şi cu toate acestea nu lucrez de cât pentru apărarea existenţeĭ d-tale; ţi-o jur. Poate că nu veĭ maĭ voi să ştiĭ de mine... Mie mi se pare însă că nu voĭ regreta nicĭ odată toate turturile pe carĭ le-am făcut spre a te zmulge din ghiara duşmanilor d-tale.

Iartă mă... Nu prea mă pricep să exprim tocmaĭ bine tot ceea-ce simt. Alta dată, înainte de a te cunoaşte, eram cu mult maĭ simplă. Acuma, în creerul meŭ se ciocnesc o mulţime de lucrurĭ complicate şi nu le pot clasa, pentru că nu ştiu cum ar trebui să vorbesc.

Ştiu însă că viaţa mea este a d-tale. Plâng scriind rândurile acestea, şi în acelaş timp mă simt aşa de uşurată.

Fureta şi Satina îşĭ amintesc cu dragoste de d-ta.

Sărmanele fete găsesc călătoria noastră foarte plăcută. Mă iubesc a-

mândouă ca niște câni credincioși, cu toate că aproape în fie-care moment trebue să-și primejduiască viața pentru mine.

Nu știu ce să mai spun, dar știu că acelaș lucru l'aș putea spune și despre mine față de d-ta.

«Regina»

Am îngenunchiat pentru a săruta foaia de hârtie pe care erau scrise lucrurile acestea.

CAP. IV

— Eurion, iată stăpânul.

— Eï, voi de-acolo, Antonio, Preti, Bepps...

Aceste strigăte aveau de scop să să dea de știre paznicilor mei, cari își petreceau nopțile jucând și bând, că „Oazaca" se apropia.

Era în zorii zilei de 1 Iunie.

Orsoni se apropia. Mă vizită ca în totdeauna. Putea-voi oare să'i ascund adânca mea turburare?

Cel mai cuminte lucru era de sigur să întârzii întrevederea cât voi putea mai mult.

Am eșit din colibă și m'am îndepărtat de campamentul pescarilor, unde unchiul meu debarca de obicei.

O oră sau două de drum aveau să fie îndestulătoare pentru a'mi reda liniștea, de care aveam numai de cât nevoe spre a înfrunta privirile sinistrului meu dușman.

Când mă crezui ajuns destul de departe, m'am ascuns într'un stufiș.

Aveam la mine câte-va chibrituri și am putut arde scrisoarea reginei. Mi se părea că și inima mea simte arsura focului care consuma hârtia.

Dar măsura aceasta de prevedere era numai decât trebuitoare. Nimeni nu trebuia să bănuiască ce știri îmi adusese «Robinson».

Pe urmă rămăsei visător.

Mă gândeam la librarul din Papeete, la mijlocul pe care il găsise Regina pentru a'și strecura scrisoarea în volumul comandat de Orsoni.

Și Orsoni n'a avut nici o bănuială; el singur mi-a adus aceste pagini de speranță.

Îmi simt capul în flacări. Noaptea trecută nu dormisem de loc; acuma eram peste măsură de obosit și adormii îndată.

M'am deșteptat zguduit cu violență.

Doui dintre paznicii insulei erau în picioare, lângă mine.

Și fără mult înconjor îmi spuseră cauza prezenței lor:

— Stăpânul a ordonat. Trebue să te întorci numai decât în colibă.

— Pentru ce?

— Pentru a asculta ordinul stăpânului.

— Dar dacă mă impotrivesc?

Banditii riseră cu poftă și unul dintre ei îmi răspunse cinic:

— Te vom duce cu forța.

Mi-am urmat călăii fără să mă mai împotrivesc. Ce-aș fi câștigat începând o luptă al cărei rezultat nu putea fi decât prost pentru mine?

Cu o zi mai înainte m'aș fi gândit că poate în luptă aș putea primi o lovitură care să-mi aducă moartea.

Acuma însă nu mai voiam să mor. De vreme ce Regina trăia, viața îmi era dragă.

Când furăm în colibă, unul dintre conducătorii mei îmi zise:

— Vei fi mut și nu vei înțelege nici franceza, nici engleza.

— Cum?

— Așa a ordonat stăpânul.

Unul dintre mizerabili, mișcat, se vede, de mutra mea uimită, consimți să-mi dea o explicație.

— După cererea guvernatorului din stabilimentele franceze ale Oceaniei, stăpânul a trebuit să ia pe bordul vasului său pe o tînără englezoaică, care era doritoare să vadă cum se pescuesc perlele.

«Fiind mut, nu vei putea face vre-o destăinuire acestei persoane. Neînțelegând nici una dintre limbele pe cari le vorbește călătoarea, nu vei putea să-i raspunzi nici măcar prin semne.

— Și credeți că mă voi supune acestui ordin?

— De sigur. Stăpânul nu vrea ca englezoaica aceasta să audă vre-un cuvânt care l'ar putea compromite. Englezii au totdeauna mania de a se ocupa de lucruri cari nu-i privesc.

— In toate acestea nu văd nimic care m'ar putea împiedica să nu vorbesc.

Banditul răspunse hohotind:

— Gândește-te puțin. Presupune că ai voi să impiedici o persoană de a divulga un lucru pe care 'l cunoaște...

Tăceam, pentru că mi se părea că întrezăresc concluzia banditului.

— Văd bine că mă înțelegi, continuă acesta. Un stilet bine ascuțit te pune lesne la adăpostul oricăror indiscrețiuni. Dacă vrei s'o condamni la moarte pe englezoaica aceasta care nu ți-a făcut nici un rău...

— Mă înșelați. Pe mine mă veți ucide.

— Ba nicidecum. Stăpânul nu vrea să te atingă măcar, pînă în ziua de 23 Iulie.

Și cu o inconștiență sălbatică, banditul sfârși:

— Oh, dacă n'am avea libertatea să consumăm în timpul nopței ori-ce cantitate din excelentul vin de Arti, care se află depozitat aici, înțelegi bine că nu ne-ar fi fost de loc plăcut să stăm atâta vreme în această insulă pustie. Și-atunci am fi căutat să ne scăpăm cât mai repede cu putință de acela care ne ținea pe loc.

N'am răspuns nimic. Ce-aș mai fi putut răspunde?

Dacă aș fi vorbit, aș fi rămas răspunzător de moartea unei ființe care nu-mi făcuse nici un rău.

Orsoni mă judecase bine. Știa dînsul că aveam să tac.

Și-apoi supunerea mea avea să-i adoarmă ori-ce bănuială. N'ar fi fost nevoe să afle dînsul revoluția care se operase in sufletul meu.

Interesat de străina a cărei viață o crutam fără s'o cunosc măcar, m'am așezat într'un colț al cabinei, cu «Robinson» în mână. Mă prefăceam că privesc gravurile, dar în realitate priveam spre canalul care ducea la mare, la lacul interior.

Voiam să-l văd pe Orsoni de departe; voiam s'o văd de asemenea pe englezoaica care se interesa de pescuitul perlelor, fără să bănuiască cât de aproape fusese de moarte.

Insfârșit barca se arătă. Teribilul șef al Mafiei stătea în partea dindărăt. Lângă dînsul era o femee care purta în cap o pălărie de Panama, în jurul căreia era înfășurat un voal de culoarea liliacului.

Orsoni se coborî cel dintâi, oferind cu galauterie brațul streinei. Dar în urma acesteia sări din barcă un groom care purta o redingotă roșie și cizme albe.

Era prin urmare o englezoaică «pur sânge». Căci altfel cum ar fi putut purta pînă în fundul Oceaniei un groom îmbrăcat după cerințele dela Regents Park ori dela Piccadily.

Acuma, după ce 'mi satisfăcusem curiozitatea, eram și mai hotărît să tac. De ce aș fi provocat moartea unei femei așa de cum se cade, care avea un groom așa de «rococo»?

Am aruncat «Robinson-ul» într'un colț. Băgasem de seamă că era o ediție franțuzească și cum ordinul era ca eu să nu înțeleg această limbă...

M'am culcat și m'am pus să'mi continuu somnul pe care mi-l turburaseră banditii.

Se vede însă că era scris să nu pot dormi în ziua aceea.

Abia ațipisem puțin și un zgomot de voci mă făcu să sar în sus.

Era odiosul meu unchiu, împreună cu englezoaica sa, și cu groomul, care se oprise respectuos la o distanță de câți-va pași.

Orsoni mă strigă în limba italiană.

Aceasta era limba pe care trebuia s'o înțeleg, de vreme ce era se vede singurul dialect pe care nu-l pricepea englezoaica.

Am făcut câți-va pași foarte liniștit, și am salutat surizând.

Englezoaica, cu părul ei blond și cu ochelarii ei de aur, avea o înfățișare aproape comică. Totuși era cât se poate de drăguță.

Groomul însă este o adevărată nostimadă. Cu greu l'aș putea clasifica în vre-o familie omenească. Nu e nici

negru, nici galben, nici indigen american. Maĭ cu seamă părul acestuĭ individ era o adevărată enigmă.

Maĭ târziu am aflat cum fusese confecționat părul acesta de către lady Deborah Asmith.

De altfel, lady Deborah nu-mĭ lăsă prea multă vreme spre a'ĭ examina servitorul.

Vorbind foarte repede, și mâncând pe jumătate cuvintele, cu acel uimitor accent, care pare a fi monopolul englezilor eleganți, ea spunea:

— Foarte bine!.. Acesta trebue să fie gentlemenul mut despre care mi-aĭ vorbit.

— Tocmaĭ, răspunse Orsoni, înclinându-se.

— Și nu înțelege de loc limba engleză?

— Nu înțelege de cât italiana.

— Imĭ pare foarte rău. Aș fi voit să'ĭ pun câte-va întrebărĭ asupra impresiilor pe carĭ le are în această insulă cu dimensiunĭ așa de micĭ.

Trebue să fie foarte interesant de știut ce gândește un om aflat într'o asemenea situație.

Dar de vreme ce nu știe engleza, trebue să mă resemnez. Dar oare dânsul ce face toată ziua, pentru a nu i se uri.

(Va urma)

UN TRIB DE AÏNOȘI IN EUROPA

Șeful tribuluĭ înaintă spre Rege ținând în brațe un copil.

Expoziția anglo-japoneză a avut de țintă să arate celor-l'alte națiunĭ civilizate că cele două popoare aliate posedă împreună un «imperiu în care soarele nu apune» și în care se găsesc reunite rasele cele maĭ diferite, acele a căror istorie fu magnifică, în secolele trecute și cele carĭ aŭ rămas tot-d'auna în întunerecul barbarieĭ saŭ al ignoranțeĭ.

Aceasta a făcut să vedem la expoziția anglo-japoneză Aïnoșĭ aĭ căror strămoșĭ fură primiĭ locuitorĭ aĭ Japonieĭ, acum două saŭ treĭ miĭ de anĭ.

Regele George și Regina s'aŭ dus să vază specimenele acestea, tot-d'auna simple, ale uneĭ rase primitive; bărbațiĭ și femeile purtaŭ costumele lor tradiționale: pantalonĭ largĭ căzând pe niște încălțăminte mare făcută din piele de animale; tunică lungă; turbane acoperind fruntea și susținând la spate părul pe care Aïnoșiĭ îl poartă lung.

Unuĭ Aïnos nu îĭ e permis, nicĭ odată să'șĭ taie părul, care este pentru eĭ un lucru sacru. Japoneziĭ pretinzând Aïnoșilor să se tundă, cu siguranță acest popor care a suferit tot felul de neajunsurĭ din partea invingătorilor săĭ, s'ar revolta și ar muri spre a'șĭ apăra tradiția.

Aïnoșiĭ, bărbați și femeĭ, eșiră pentru Regele George din casa lor de scândurĭ și micul trib se rândui la câți-va pașĭ de Suveran. Atuncĭ șeful tribuluĭ înaintă și ținând în brațe un mic Aïnos prezentă pe tovarășiĭ săĭ Regeluĭ.

Spre a se înțelege, Regele avu nevoe de un interpret. Un japonez care cunoștea și limba aïco, servi de interpret, căcĭ Aïnoșiĭ aŭ o limbă a lor, foarte diferită de cea japoneză și mult maĭ veche ca ea. Acolo, în țara care fu a lor înainte de a aparține poporuluĭ mikadoșilor, Aïnoșiĭ sunt proscrișĭ și victime. Eĭ aŭ fost, de foarte multă vreme, respinșĭ spre partea cea maĭ septentrională

și mulți din ei s'aŭ refugiat în insula Sakhalin, unde sunt maltratați și de japonezi și de ruși.

Când condamnații rușî voiaŭ să evadeze din baia sakhalină, eî cereaŭ să se ascundă în casele Aïnoșilor și le furaŭ bărcile lor de pescuit spre a fugi pe mare. Atuncî autoritățile ruse tratau pe Aïnoșî ca complicî și îi spânzuraŭ. La rândul lor japoneziî restrângeaŭ, pentru aïnoșî, dreptul de pescuit, așa fel că acest popor era pe cale să piară de foame. Lucru ce se va întâmpla cu siguranță într'un viitor maî mult saŭ maî puțin depărtat.

Arg.

H. C. ANDERSEN

Lada sburătoare

Se spune că a fost odată un negus'or foarte bogat, care ar fi putut acoperi o stradă mare cu banî de argint. El știa să și păstreze averea; nu cheltuia nic un ban, cu credința că va câștiga alțiî mulți.

Acest negustor era foarte deștept și așa a rămas până a murit. Băiatul luî, moștenind averea toată, se învăță cu petrecerî; mergea în fie-care seară la balurî, făcea smee din bancnote, — și fel de fel de alte jucăriî. Arunca monede de aur în apă cum ar fi aruncat alțiî pietre.

Nu trecu mult și într'o zi se văzu sărac, având numaî patru banî, iar ca îmbrăcăminte, un antereŭ și o pereche de papucî. Tovarășiî luî de altă dată se făceaŭ că nu-l maî văd; numaî unul singur îî rămăsese credincios. Acesta îî dădu o ladă cam veche și-'î zise: «Adunățî tot ce aî». Invățătura pe care i-o dete era bună, dar sărmanul băiat n'avea ce să strîngă. Și atuncî se ghemui el în ladă. Această ladă era fermecată. Dacă apăsaî pe broască se ridica în aer și sbura ca o pasăre. După ce pricepu băiatul aceasta, sbură cu dânsa, dar când fu sus, în aer, fundul lăziî începu să trozniască. Băiatuluî îî fu frică să nu cadă și să facă o săritură cam primejdioasă. Totușî ajunse sănătos în țara turcească.

Se duse într'o pădure unde își ascunse lada sub o grămadă de frunze. Merse în oraș unde nimenî nu se miră de îmbrăcămintea luî, căcî toțî turciî se îmbrăcaŭ la fel cu el, în papucî și antereŭ. Tot mergând pe stradă se întâlni cu o doică care avea în brațe un copil mic. Iî arătă un palat și o întrebă al cuî e?

— E al feteî împăratuluî care locuește în el, îî răspunse doica. I s'a spus că logodnicul are s'o facă nenorocită. Nimenî nu poate să se apropie de el, când împăratul și împărăteasa nu sunt de față la vizitele făcute.

— Iți mulțumesc îî spuse băiatul negustoruluî; se duse apoî în pădure se puse în ladă și începu a sbura. In curând ajunse de-asupra acoperișuluî palatuluî și se coborâ pe fereastră în odaie. Fata împăratuluî dormea pe o sofa; era atât de frumoasă încât băiatul negustoruluî nu putu să se abțină de a nu o săruta. Fata se deșteptă speriată, dar el îî spuse că e Dumnezeul turcilor care s'a coborât din cer numaî pentru ea; ast-fel o liniști. El se așeză lângă ea, îî spuse poveștî frumoase despre Fetița cu chibriturile, despre ceî unsprezece cocorî și despre privighetoarea care cântă la marginea măreî. Fata împăratuluî era încântată auzind aceste poveștî și îî spuse că vrea să se mărite cu el.

— Te rog vino Sâmbăta viitoare, zise ea, căcî am poftit pe împărat și pe împărăteasă la ceaî. Vor fi mândri că am să iaŭ de soț pe Dumnezeul turcilor. Te rog însă să spuî și poveștî, tatăluî meŭ îî place poveștî ușoare, iar mameî serioase și morale.

Când se despărțiră fata împăratuluî îî dete o sabie împodobită cu banî de aur. Se suí în ladă și începu a sbura; — se duse și-șî cumpără un antereŭ noŭ, apoî plecă în pădure și se apucă să făurească o poveste. I-a fost cam greŭ, căcî nu-î lucru ușor să facî poveștî, dar izbutiî, și Sâmbătă povestea fu gata. Impăratul, împărăteasa și toată curtea eraŭ la fata împăratuluî spre a lua ceaiul. Băiatul negustoruluî fu primit cu bucurie.

— Vrețî să ne spunețî o poveste? întrebă împărăteasa. Așî vrea una de folos; iar împăratul zise că vrea să audă una de haz.

— Cu mare plăcere, răspunse băiatul.

El spuse următorul basm:

«Era odată o cutie de chibriturî carî eraŭ mândre de înalta lor obârșie: trunchiul de brad. Chibriturile eraŭ puse lângă un amnar și lângă o oală de tuciŭ, în bucătărie, cărora le povesteaŭ din copilăria lor.

— Când eram crenguțe verzî ne simțeam maî fericite, ca 'n raiŭ. Dimineața ni se dădea ceaiŭ limpede ca diamantul: rouă. In fie-care zi aveam soare, și cât timp strălucea el pe cer păsările ne 'ngânaŭ poveștî. Eram și foarte bogațî, pomiî ceilalțî nu purtaŭ haine de cât vara pe când păriņțiî ne îmbrăcaŭ în haine verzî și iarna. Odată fu o răscoală mare; tot neamul nostru a fost tăiat. Fie-care din noî căpătă câte o slujbă Noî cu toate că ne tragem din neam mare, ajunserăm așa cum suntem într'o bucătărie».

Oala de tuciŭ începu a povesti și ea despre soarta eî.

«De când sunt pe lume, m'aŭ curățat și m'aŭ pus pe foc. Trebue să știțî că eŭ sunt cea maî trebuincioasă la orî ce casă a oamenilor. Cea maî mare plăcere o am după masă; atuncî sunt curată și lustruită, staŭ pe poliță și vorbesc cu prietenele mele. Și coșul de piață ne aduce noutățî din afară în fiecare zi».

— Prea mult vorbeștî, zise amnarul și lovindu-se de o piatră făcu să iasă scânteî. Vrețî să petrecem în astă-seară?

— Vrem, răspunseră chibriturile; să vedem însă care e dintre toțî cel maî nobil.

— Nu'mî place să vorbesc despre mine zise oala de pământ; sunt de spus o grămadă de lucrurî, dar am să vî le spun pe cele maî însemnate. Am să vă narez povestea viețeî mele; dar fiecare să facă la rândul săŭ ca mine.

— La marginea Măreî Baltice, nu departe de pădurile de fagî carî îmbracă țara noastră, vechea Danemarcă; în aceste locurî mi-am petrecut eŭ copilăria; toate lucrurile din casă eraŭ periate, frecate și spălate; perdelele sculurate la două săptămânî.

— Foarte frumos știî să istoriseștî, zise mătura, par'că vorbește o gospodină; miroase curat ceea ce spuî.

Oala își urmă povestirea pe care o sfârși, tot frumos cum o începuse. Toate lucrurile începură a vorbi și nu maî puteaŭ de bucurie; atuncî mătura puse pe oală o coroană de pătrunjel. Cleștele începu a juca foarte frumos, ridicând ba un picior, ba altul.

— Acum încoronați-mă și pe mine, zise cleștele.

Astfel fu și el încoronat. Ceainicul fu rugat să cânte, dar zise că-î răcit; eraŭ mofturî, căcî el cânta, însă numaî când era lume în salon. La fereastră era o pană veche de gâscă, plină de cerneală și mândră. Ceainicul, nevrând să cânte, pana zise că afară în colivie, este o privighetoare care cântă fără să fie rugată.

— Această aluzie e necuviincioasă, zise cratița de fiert apa, care era soră cu ceainicul și primadona obișnuită a bucătărieî.

— Ar fi maî bine să stăm fiecare la locul nostru, căcî în astă seară mă simt cam jicnit, răspunse coșul.

— Maî bine să facem gălăgie, ziseră toate lucrurile.

Deodată ușa se deschise și intră servitoarea; nimenî nu maî vorbea, era liniște. Fiecare se gândea, zicându'șî: Dacă m'asculta pe mine, ce bine petreceam! Servitoarea luă chibriturile ca să aprindă focul. Cum maî trozneaŭ chibriturile! Ele ziseră: «toțî trebue să cunoască strălucirea noastră, căcî deși e puțină cenușe, dar și ce lumină»!

— Aceasta este o poveste minunată, zise împărăteasa. Eŭ mă credeam în bucătărie, lângă chibriturî.

— Veî lua de soție pe fata noastră, negreșit, zise împăratul...

... In ajunul nunțeî orașul tot fu luminat; prăjiturî și cozonacî se 'mbulzeaŭ pe stradă. Era în adevăr ceva frumos, ce merita să fie văzut.

— Trebue să fac ceva nemaî văzut, zise băiatul negustoruluî.

Cumpără o mulțime de artificiĭ, se puse în ladă și'și luă zborul.

Se auzeaŭ de sus fel de fel de pocnete, și se zăreaŭ stele verzi, roșiĭ, de toate culorile. Când turciĭ văzură acestea, nu maĭ putură de bucurie. Eĭ nu văzuseră niciodată așa ceva. Fiul neguslorului se întoarse în oraș să afle cum li s'a părut turcilor minunile luĭ. Auzi despre el fel de fel de vorbe și nu maĭ putea de bucurie. Se duse în pădure ca să zboare iar cu lada; însă nu o maĭ găsi, căcĭ i-o aprinsese o scânteie dela artificiĭ și era arsă. Sărmanul băiat nu maĭ putea să se ducă la logodnica luĭ și nicĭ să zboare. Fata l'a așteptat, dar el s'a dus în lume să'și povestească nenorocirea...

T.-Severin Trad. de Ch. Licea

ȚARA COCOȘULUI

Tăiat de linia ecuatorială, arhipelagul oceanian al insulelor Gilbert saŭ Kingsmill este un grup de opt-spre-zece insule joase, formate din coraliŭ, sărace în pământ și de apă. Acest sol hrănește cu toate astea o populație deasă. A trebuit însă ca locuitorii să creeze eĭ înșiși pământul vegetal care le lipsea.

Un indigen din țara cocoșuluĭ

Din fericire, eĭ aŭ arborele cocotier căruia nu-ĭ pasă nicĭ de vânt, nicĭ de sare. E providența lor.

Cocotierul dă indigenilor o migdală pe care o mănâncă și un lapte pe care îl beaŭ și scot din florile luĭ un alcool cu care se îmbată. Migdala uscată devine *coprah*, pe care îl vând și din care scot un fel de uleĭ. Trunchiul și foile se întrebuințează la construcțiunĭ. Din învelișul nuceĭ se fac frânghiĭ, rogojinĭ, coșurĭ.

La resursele furnizate de pământ, insulariĭ din Gilbert adaogă pescuitul în care sunt foarte îndemânaticĭ. Eĭ posedă pirogĭ și prind cu înlesnire rechiniĭ carĭ mișună pe acolo. Așezând dințĭ ascuțițĭ de-aĭ acestor peștĭ pe bețe de lemn, fac arme cu numeroase brațe și carĭ sunt cu totul periculoase.

In ilustrația ce publicăm se vede un indigen din insulele Gilbert cu un coș făcut din cocotier și cu o armă în mână.

Doru.

MUNTELE MAI FRUMOS CA CERUL

In lunile de vară, când soarele ne frige cu razele sale de foc, ar face cine-va bine să se refugieze... sub ecuator!

Străbatețĭ Mediterana, înfundați-vă în adâncimile celor treĭ Egipturĭ, trecețĭ Abisinia, acest pitoresc amestec de lacurĭ, câmpiĭ și munțĭ, mergețĭ ceva maĭ departe de țara Gallas aĭ căreĭ locuitorĭ treceaŭ de ceĭ maĭ ferocĭ din lume, până când exploratoriĭ aŭ descoperit triburĭ și maĭ feroce încă, și ajungețĭ în cel maĭ plăcut climat din lume, în țara Massailor. Privițĭ acest ținut care se întinde între munțiĭ Kenia la Nord, Kelimangiaro la Sud și atențiunea din primul moment va fi atrasă de colosul Kelimangiaro.

Este o imensă masă solitară, înaltă de maĭ mult de 5500 de metri, peste care de -veacurĭ soarele ecuatorial varsă torente de raze arzătoare în văĭ pe când Kelimangiaro păstrează pe fruntea sa o coroană de zăpezĭ eterne pe care în fie-care dimineață aurora o face să strălucească ca o splendidă diademă! Când primele luminĭ ale zileĭ izbesc albeața imaculată a zăpezilor, atuncĭ pare că o mare de diamante și perle apare pe neașteptate pe azurul ceruruluĭ. Apoĭ de odată niște vaporĭ albicioșĭ se lasă deasupra ca un voal! Massaifezul se îndreaptă cu respect spre muntele Kelimangiaro, murmurând: «Ngaje Ngai!» Casa luĭ Dumnezeŭ!

Văile luĭ Kelimangiaro sunt de o fertilitate excepțională. Dar de la 1800 de metri înălțime, temperatura devine foarte friguroasă, în timp ce jos atmosfera arde de incadescența ecuatorială!

Aerul e tot-deauna curat, de unde și vine că această climă este cea maĭ delicioasă ce se poate visa!

Massaieziĭ nu sunt negri, limba lor și conformația capuluĭ lor arată că eĭ formează o ramură a vecheĭ rase nubiene sau abisiniene care s'a sustras, dacă se poate zise astfel, prin împrejurărĭ, de la civilizațiunea congenerilor săĭ.

Fața unuĭ Massaĭ este de o culoare ușor închisă. Printre cele 12 clănurĭ carĭ compun această populațiune, un singur clan, acel din Aua-Kuafi, pare că s'a încrucișat cu negriĭ de rasă bantuă. Dar ceĭ-lalțĭ Massaĭ i-aŭ desconsiderat și le-aŭ declarat războĭ.

Bătrâniĭ din Aua-Kuafi aŭ povestit călătorilor isbânda curioasă a primeĭ bătăliĭ între frațiĭ Massai. Atacul a avut loc pe neașteptate. Massaiĭ s'au repezit asupra satuluĭ Aua-Kuafi masacrând cu măciucile sau lăncile pe bărbațĭ, femeĭ și copiĭ.

In primul moment uimițĭ, ceĭ din Aua-Kuafi s'aŭ așezat în ordine de bătae. Insă Massaiĭ, revenind într'un număr mare, eĭ începură să se retragă, mișcare ce era tot odată și o emigrare. Massaiĭ i-aŭ urmărit spre a'ĭ goni departe de granițele vecheĭ patriĭ. Dar când ceĭ din Aua-Kuafi aŭ văzut apărând la orizont ceața minunată și scumpă lor a munteluĭ Kelimangiaro, au strigat: «Puteți să ne masacrațĭ pe noĭ și pe familiile noastre până când nu va maĭ rămâne nicĭ unul din trib; dar nu vom pleca maĭ departe de locul unde suntem, căcĭ nu putem să trăim fără să vedem muntele care este maĭ frumos ca cerul și care este casa luĭ D-zeu.»

Massaiĭ n'aŭ de sigur nicĭ un sentiment de artă, nicĭ de poezie, în sufletul lor barbar. Dar iubirea și cultul lor pentru sublimul Kelimagiaro le-a ținut loc de toate. Aceasta fu cauza că Massaiĭ invingătorĭ răspunseră fraților lor:

«Pentru că sunteți la poalele munteluĭ strălucitor, noĭ vă permitem să trăițĭ spre a'l vedea de aproape. Să nu căutațĭ să vă apropiațĭ, căcĭ vețĭ fi pentru tot-deauna sclavĭ!»

Se înțelege că orgoliul raseĭ este imens la Massai, pentru că eĭ locuesc maĭ aproape decât toțĭ ceilalțĭ oamenĭ de acest munte așa de magnific.

Massaiĭ n'aŭ nicĭ un rit, nicĭ o religiune. Inferiorĭ maĭ multor triburĭ negre, cum sunt de pildă Basutoșiĭ, carĭ cred în posibilitatea uneĭ viețĭ viitoare, Masaiĭ nu respectă nicĭ viața, nicĭ moartea. Astfel, se pot vedea în satele lor oamenĭ trăgând afară din colibe cadavrele rudelor și părinților lor, pe carĭ transportându-le pe umerĭ, le duc până la o câmpie nisipoasă, unde le aruncă și pleacă fără o lacrimă, fără să arunce măcar o privire asupra celor maĭ de aproape aĭ lor, carĭ peste câtva timp devin